

COLECȚIA OPERE
FUNDAMENTALE

de volume 300

catalog
2000-2022

*Acest catalog semnaleză
apariția volumului 300 din
Colecția Opere Fundamentale
a cărui
Inițiator, Fondator și Coordonator
a fost
criticul și istoricul literar
Acad. Eugen Simion*

ACADEMIA
ROMÂNĂ

Fundația Națională
pentru Știință și Artă

COLECȚIA OPERE
FUNDAMENTALE

de volume
300

catalog 2000–2022

cuvânt înainte de
Eugen Simion

București
2022

Medalioane de
Nicolae Mecu

Redactare editorială
Tiberiu Avramescu și Vasile Ciucă

Coperta & viziune grafică
tehnoredactare, prelucrare imagini
Mircia Dumitrescu & Anna-Mária Orbán

Culegere computerizată
Mihaela Burugă

Cuvânt înainte

Ideea de a lansa o colecție de tip *Pléiade* în literatura română este mai veche. Am discutat acest proiect, prima oară, cu Marin Preda, la Mogoșoaia, pe la sfârșitul anilor '70. Cultura română – îi spuneam directorului „Cărții Românești” – merită să aibă o asemenea colecție de două ori avantajoasă: o dată pentru că oferă cititorului un obiect estetic, a doua oară, pentru că strânge într-un volum sau mai multe opera integrală a autorului într-o ediție critică. Preda se arăta sceptic, nu cu ideea în sine, ci cu posibilitatea de a o realiza. A căzut de acord, totuși, că merită să încercăm. „O sută de cărți fundamentale – ziceam eu – să selectăm cele o sută de cărți fundamentale din cultura română”... Păstrez, cred, printre hârtiile mele un șervețel pe care notasem la rezezeală primele zece titluri...

Preda a dispărut curând (în mai 1980) și ideea de a porni colecția de opere fundamentale s-a retras și ea, întristată, undeva în cotloanele imaginației mele... A revenit, în forță, în 1999 când ministrul de atunci al Culturii, Ion Caramitru, a convocat o reuniune cu cei implicați în sărbătorirea a 150 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu. Îmi amintesc bine acea întâlnire la care participau oameni de peste tot. Fiecare propunea câte ceva: un spectacol, o călătorie pe urmele lui Eminescu, o statuie în fiecare oraș, un concurs de poezie, seminarii, expoziții, albume, traduceri în limbi străine etc. ... Lucruri folositoare, desigur, dar – cele mai multe – efemere.

Mi-a revenit atunci în minte vechiul proiect, abandonat odată cu moartea lui Preda... Proiectul putea începe cu poezia lui Eminescu. L-am propus și, spre satisfacția mea, ministrul Culturii a înțeles repede despre ce-i vorba și l-a acceptat... Așa se face că, la 15 ianuarie 2000, apăreau primele trei volume din Eminescu, cuprinzând poezia, proza și o parte din publicistica sa... Colecția de „Opere fundamentale” – cum i-am spus până la urmă – debuta bine. Au fost trase, succesiv, 5000 de exemplare. Acest fapt ne-a dat curajul de a continua. A venit la Ministerul Culturii alt ministru (acad. Răzvan Theodorescu) și colecția a continuat oarecare vreme, nu prea lungă, un an – doi, – pentru că au apărut alți miniștri ai Culturii și au stopat orice posibilitate de a finanța acest proiect. Am căutat atunci, alte mijloace și spre bucuria mea le-am aflat. Așa au putut apărea: I.L. Caragiale, Creangă, Arghezi, Ion Barbu, Bacovia, etc. Când scriu, acum aceste rânduri (3 decembrie 2005), ne pregătim să scoatem al 71-lea titlu al colecției. Se întâmplă să fie (și se întâmplă bine să fie) al VIII-lea volum din opera integrală a lui Arghezi, cuprinzând o parte din publicistica lui interbelică. Alte patru volume (Sorin Titel, T. Maiorescu) urmează să fie publicate până la sfârșitul anului. Așadar: din ianuarie 1999 până în decembrie 2005 am reușit să scoatem 75 de volume masive, tipărite la „Monitorul Oficial” în condiții grafice cu nimic mai prejos decât modelul nostru parizian. Câteva titluri: operele integrale ale lui Eminescu (șapte volume), I.L. Caragiale (patru volume – opera integrală), Creangă, Ion Barbu (două volume), Arghezi (opt volume; ediția

continuă), Slavici (șase volume), Bacovia, Cantemir (un volum, cuprinzând scrierile românești), *Mari cronicari moldoveni*, *Cronicari munteni*, Heliade Rădulescu (I-II), Goga, Rebreanu (I-III), Mateiu I. Caragiale, Macedonski, Nicolae Filimon, Ștefan Bănulescu, Petru Dumitriu, Anton Holban, Sorin Titel, Mircea Vulcănescu etc. ...

Planul nostru este ambițios. El are în vedere tot spațiul culturii române, de la origini până în prezent. Prezentul (adică literatura postbelică) este reprezentat, deocamdată, de scriitorii clasicizați sau pe cale să se clasicizeze. Am început cu Preda, Nichita Stănescu, Sorescu și am continuat, am menționat deja, cu Petru Dumitriu, Ștefan Bănulescu și Sorin Titel. Am dori să continuăm, de pildă, cu Leonod Dimov. Încercarea noastră de a-l tipări s-a izbit însă de exigențele (prea mari pentru noi) ale moștenitorilor. N-am reușit până acum să ajungem la o înțelegere nici în privința lui Blaga. Nu mi-am pierdut însă speranța. Se profilează o ediție integrală a scrierilor Hortensiei Papadat-Bengescu și alta care sa însumeze poeziile și eseurile lui Ion Pillat... Dacă socotelile noastre (financiare și intelectuale) se împlinesc, vom avea într-un an-doi, strânse în volume masive, scrierile literare ale lui Kogălniceanu, Ion Ghica, C. Negruzzi și două sau trei volume din scrierile reprezentative ale „Școlii Ardelene” (de la Inochentie Micu Klein până la George Barițiu).

Nu i-am uitat, evident, pe marii critici. G. Călinescu a fost prezent, în 2004, cu toate romanele sale, iar în viitor vrem să tipărim integral publicistica eminentă a lui G. Călinescu (o echipă formată din

cercetători de la Institutul „G. Călinescu” pregătește cu osârdie, această ediție care, după toate probabilitățile, va însuma circa 8000 de pagini). În fine, ne gândim la o selecție din scrierile lui Nicoale Iorga și la două-trei volume care să cuprindă toată opera lui Maiorescu (inclusiv jurnalul său care nu a fost niciodată publicat integral până acum).

Dar să ne întoarcem la literatură. Nu-l putem uita, desigur, pe Sadoveanu, un mare prozator care trece acum printr-un moment dificil. Plătește moral pentru câteva scrieri conformiste (*Mitrea Cocor*, *Aventura în lunca Dunării*, etc.). Va trebui să trecem peste ele și să tipărim marile lui narațiuni. Mă gândesc, apoi, la Camil Petrescu (romancier, dramaturg și eseist), la un volum sau două care să cuprindă pe simboliztii români (mari și mici) separat la poemele lui Minulescu, la romanele și povestirile lui Mircea Eliade, la scrierile românești ale lui Cioran, Eugen Ionescu și, evident, la opera lui C. Noica. Dintre scriitorii mai noi, n-ar trebui să lipsească, cred, din colecția noastră, G. Ibrăileanu, E. Lovinescu, Tudor Vianu, Șerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu, Perpessicius, Vladimir Streinu, nici B. Fundoianu – poet și eseist – și atâția alții. Ne trebuie timp, ne trebuie specialiști (cei existenți aparțin, de regulă, generației vechi); este încurajator, totuși, că au început să apară câțiva tineri instruiți, dornici să facă această muncă anevoioasă și deloc rentabilă din punct de vedere material.

O colecție de „Opere fundamentale” este un semn că România rămâne, chiar în condițiile tranziției, o țară culturală. Francezii au început proiectul lor în 1931. Au ajuns, azi, la numărul 500

din colecția – de mare prestigiu și de delicata frumusețe – *Pléiade*. Printre ultimii veniți în familie se află Georges Simenon și Aragon. Tribulațiile politice, deloc glorioase, ale poetului supraréalist n-au împiedicat Editura Gallimard să-i publice poemele și romanele. Amintesc acest amănunt pentru că am tipărit în 2004, în trei volume masive, opera românească a lui Petru Dumitriu, autor controversat. Un prozator, altminteri, de prim ordin în literatura română postbelică. Opera lui este inegală ca valoare, uneori sub talentul și sub conștiința lui morală, dar ceea ce a scăpat mecanismelor ideologiei oficiale și slăbiciunii omului care a scris-o este substanțial și trebuie cunoscut de generațiile mai noi... Nu putem ignora, de asemenea, nici pe Eugen Barbu, autor a trei-patru cărți remarcabile...

Iată, dar, un program vast și, încă odată, ambițios. Sper să-l putem duce la capăt. Fără partenerii noștri (Editura Univers Enciclopedic Gold prin Vlad Popa și „Monitorul Oficial” prin Doamnele Eugenia Ciubâncan și Carmen Nastea) n-am fi reușit să pornim și, cum s-a văzut, să ducem până azi această colecție... Le mulțumesc pe aceasta cale. Pe criticii, cârtitorii și răuvoitorii noștri îi rog să nu se grăbească. Să aibă încă puținică răbdare. Știu că nu toate edițiile sunt perfecte, dar avem timp, sper, să corectăm ezitățile, ambiguitățile noastre. Specialiști de înaltă clasă nu se mai găsesc, azi, în România pe toate drumurile.

Așadar: continuăm.

3 decembrie 2005

Acestea erau, cu aproape zece ani în urmă, proiectele, ambițiile, reveriile noastre în privința seriei de „opere fundamentale”. Ce am reușit să realizăm între timp? Am reușit să publicăm încă aproape 80 de volume, așa încât la data când scriu aceste rânduri (2 ianuarie 2014) am în față volumul 150 care reproduce, cu un aparat critic adus la zi, poemele integrale ale lui Eminescu în ediția Perpessicius. Este, dincolo de bucuria de a oferi publicului românesc o ediție de referință din Eminescu, după publicarea în facsimil (în 38 de volume) a manuscriselor sale, este totodată, zic, și un elogiu adus lui Perpessicius, cel dintâi și cel mai important editor de până acum al operei integrale a lui Eminescu. O ediție la care a trebuit să ne întoarcem, din când în când, chiar dacă unele lecțiuni de aici pot fi corectate. Cu cele 38 de volume de facsimile în față, această operație poate și trebuie făcută.

Am reușit, între timp, să tipărim în 12 volume (18.000 pagini) toată publicistica lui G. Călinescu, apoi poezia și teatrul lui Blaga, cele opt romane ale Hortensiei Papadat-Bengescu (inclusiv *Străina*), pe Ion D. Sîrbu (jurnalele intime și corespondența), Maiorescu (jurnal, I), Mihail Sebastian (proza și primele două tomuri din publicistica lui), Ion Budai-Deleanu, C. Negruzzi, discursurile parlamentare ale lui Maiorescu (două tomuri), Hasdeu (patru volume) și să continuăm edițiile integrale începute (Arghezi, Slavici, Goga, Sorescu, Nichita Stănescu etc.). Am început și o serie dedicată marilor scriitori străini. Am debutat cu Shakespeare, Proust și vom continua în 2014-2015 cu Baudelaire. N-am reușit să publicăm încă pe Ion Pillat, Camil Petrescu, Kogălniceanu,

Ghica, așa cum doream, nici pe Sadoveanu, Voiculescu și Mircea Eliade, din motive ce nu țin de noi. Țin, în primul rând, de exigențele din ce în ce mai mari și irealizabile, financiar vorbind, ale celor ce dețin drepturile de autor. Țin, totodată, și de împuținarea alarmantă a celor capabili să alcătuiască asemenea ediții complexe. Nu mai vorbim de dezinteresul total arătat de instituțiile culturale ale statului față de asemenea proiecte care, evident, nu aduc bani, dar dovedesc, repet, că România nu este culturalicește ultima țară din Europa. Dimpotrivă, este o națiune culturală, marii ei poeți și moralști, de exemplu, pot demonstra acest fapt...

Cu ajutorul oamenilor de bine (oameni de afaceri, primari, președinți de consilii județene) am ajuns, așa dar, la volumul 150 din seria de „Opere fundamentale”. Fundația Națională pentru Știință și Artă, fundație de utilitate publică, aflată sub auspiciile Academiei Române, încearcă să ducă mai departe acest proiect de interes național. Proiect ambițios, dificil.

Am tipărit, cum am semnalat, opera subiectivă a puțin cunoscutului Ion D. Sîrbu și vrem să publicăm opera moralistică și memorialistică a lui Petre Pandrea. Ne gândim apoi, la moralștii români (mulți și excepționali), apoi la criticii români (primele două tomuri de E. Lovinescu sunt în pregătire), la o antologie amplă din avangarda românească, la un volum care să cuprindă scrierile românești ale lui B. Fundoianu și la altul dedicat lui M. Blecher; în fine, nu l-am uitat pe Fănuș Neagu (în pregătire se află o culegere din povestirile sale), nici pe înaintașul său Ion Agârbiceanu etc. Am reușit

să tipărim în 2012 în două tomuri masive scrierile românești ale lui Cioran. N-au putut fi însă difuzate, din motive, iarăși, care nu depind de Fundația Națională pentru Știință și Artă. O poveste tristă care va fi relatată într-o zi...

Până atunci sperăm că Parlamentul României își va aduce aminte că identitatea noastră este reprezentată, în primul rând, de cultura noastră și, în consecință, va scoate o lege care să sprijine financiar tipărirea clasicilor, așa cum fac toate națiunile civilizate și responsabile. Căci, se știe, cine nu se îngrijește de cultura lui nu-și asigură viitorul în istorie.

2 ianuarie 2014

Parlamentul României nu ne-a dat între timp niciun semn (și nici altă instituție publică) în privința tipării, în ediții științifice integrale, a clasicilor români. Așa că a trebuit să ne descurcăm, ca și până acum, cum am putut: cu ajutorul oamenilor de bine sensibili la cultură care înțeleg că orașul lor se înobilează dacă respectă, în acest mod, valorile literaturii ivite, în decursul vremii, în sfera lor geografică, respectându-se, astfel, pe ei înșiși.

În anii din urmă, Fundația Națională pentru Știință și Artă – fundație, repet, de utilitate publică aflată sub auspiciile Academiei Române – a încheiat un protocol de colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române și, prin el, cu Primăria Municipiului București și, grație acestei noi alianțe, am putut publica ediții integrale din N. Bălcescu, M. Kogălniceanu, Ion Ghica, și am putut continua altele începute mai înainte: Maiorescu – cu trei volume

din *Jurnal*, Slavici (publicistică), Arghezi (volumele XI și XII, cuprinzând totalitatea scrierilor în proză), Topîrceanu, Cioran, Ion Vinea, E. Lovinescu (vol. I din *Junimismul literar*), G. Călinescu (însușind, în trei volume, totalitatea scrierilor despre Eminescu), Eminescu (ediție cronologică a poemelor, îngrijită de D. Murărașu) etc. Grație colaborării cu Consiliul Județean Alba și cu Primăria din Arad, am putut tipări – în opt volume – epica lui Ion Agârbiceanu și, în două volume, poezia integrală a lui Augustin Doinaș. Primăria din Dumbrăveni, județul Suceava, ne-a sprijinit să tipărim, în alte trei volume masive, toate articolele politice ale lui Eminescu...

În acest chip și cu aceste mijloace, colecția „Opere fundamentale” a ajuns, iată, la volumul 200. Săptămânile trecute am ajuns din nou la Paris și n-am ratat ocazia să intru în librăriile din Cartierul Latin pentru a vedea cât a sporit, între timp, colecția „Pléiade”, editată de Editions Gallimard, modelul nostru. Am descoperit că, prin operele *Doamnei de Staël*, a ajuns la volumul 637, de nu mă înșel. Dar, reamintesc, colecția „Pléiade” a debutat în 1931. Noi, europeni din Est, cu necazurile și întârzierile noastre în istorie, am publicat primele trei cărți din colecția „Opere fundamentale” de-abia în anul de grație 2000. Au trecut, de atunci, 18 ani și, iată, avem, în mână primul tom din scrierile ideologice și culturale ale lui M. Kogălniceanu (din cele trei care acoperă opera lui, mai puțin oratoria), marcând, astfel, cel de al 200-lea.

Mai este ceva de precizat: seria de literatură universală, începută cu o nouă traducere din Proust, a continuat cu integrala Shakespeare (în cinci volume), cu un volum din scrierile lui Kant

(cuprinzând studiile lui fundamentale – cele trei *critici!*) și un prim volum din eseurile lui Thierry de Montbrial. Am reluat proiectul Cantemir (primul proiect al Academiei Române, în 1866) și am reușit să tipărim până acum, în text bilingv, cinci noi volume (*Descrierea Stării de Odinioară și de azi a Moldovei* – un volum; *Creșterea și descreșterea Imperiului Othman* – două volume; *Despre numele Moldaviei: în vechime și azi, Istoria moldo-vlachică, Viața lui Constantin Cantemir, Descrierea stării Moldaviei: în vechime și azi* – un volum; *Icoana de nezugrăvit a științei preasfinte, Pasaje neclare în Catehism, O cercetare naturală a monarhiilor, Elogiu pentru autor, Mic compendiu de logică* – un volum), în traduceri noi, pe lângă cele publicate mai înainte (scrierile românești ale lui Cantemir: *Divanul sau Gâlceava înțeleptului cu lumea, Istoria ieroglifică și Hronicul vechimii a romano-moldo-vlahilor*), cu speranța ca, în 2019, să încheiem acest proiect de prim ordin în cultura noastră. Am încheiat, deja, câteva ediții integrale: Arghezi, Slavici, G. Topîrceanu, Cioran (opera românească), pe lângă cele citate mai înainte. Au apărut și titluri noi în seria „Opere fundamentale”: de pildă, M. Blecher sau *Avangarda Românească*, și se află în pregătire două volume despre *Existențialismul Românesc*, altul despre *Literatura parenetică românească*, integrala poeziei lui Minulescu și integrala scrierilor lui Pompiliu Constantinescu, Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu, G. Ibrăileanu și, evident, E. Lovinescu (din care au apărut până acum patru volume). Nu l-am uitat, de bună seamă, pe Nicolae Iorga. Primele trei volume din *Istoria literaturii*

românești sunt aproape gata de a fi trimise spre tipografie. Trebuie să menționez că, în realizarea acestor ediții critice, care necesită multă știință de carte și o enormă perseverență, un rol esențial l-au avut și-l vor avea, sper, în continuare, Mircia Dumitrescu și Anna-Mária Orbán eminenti artiști precum și grupul de cercetători de la Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” al Academiei Române, condus de prof. N. Mecu. Cine crede că o ediție critică se face ușor, asamblând doar textele autorului, se înșală profund. Iar cine crede că o cercetare de acest fel nu-i o operă intelectuală de performanță se înșală de două ori. Convingerea noastră (și, în același timp, ambiția noastră) este să dăm culturii române un corpus de ediții de referință din clasicii români, împiedicând, astfel, improvizația, lucrul de mântuială, pe scurt, *adamismul* de care suntem de multe ori suspectați. O cultură puternică cere și o civilizație puternică a culturii.

Acestea și altele reprezintă, dincolo de alte considerente intelectuale, modul nostru de a întâmpina o sută de ani de la *marea unire* din 1918, atunci când românii s-au putut regăsi între granițele aceleiași țări. Un eveniment major în istoria noastră. La pregătirea și realizarea lui, scriitorii români din mai multe generații au avut un rol esențial.

18 decembrie 2017

La începutul lunii ianuarie 2018 anunțam apariția celui de al 200-lea volum din seria „Opere fundamentale”. Îl dedicam, cum era și firesc, împlinirii a o sută de ani de la Marea Unire. S-a întâmplat ca el să cuprindă, într-o ediție științifică, opera integrală a lui Mihail Kogălniceanu. Întâmplare bună, simbolică. Aproape este inutil să spun de ce. Să spun doar atât: unul dintre artizanii Micii Uniri (1859) era, în acest chip, prezent – cu și prin scrierile sale – la sărbătorirea celei de a doua uniri a tuturor provinciilor istorice ale românilor. O idee, un vis, o probabilitate pe care istoricul – ca toți din generația lui – o întrevăzuse.

Acum în ianuarie 2020 a apărut cel de al 250-lea volum din seria operelor dedicate clasicilor literaturii române, inclusiv – cum am precizat – a clasicilor modernității noastre. Tot din întâmplare (și, iarăși o întâmplare cum nu se poate mai bună și tot atât de simbolică), volumele ce marchează șirul acestei cronologii cuprind *Poeziile* lui Alecsandri, primele dintr-o ediție integrală a operei autorului. Am publicat, între timp, ceea ce anunțam în *Cuvântul-înainte* din decembrie 2017. Cu ce să încep? Încep cu ultimele scrieri din seria Cantemir. Avem, în fine, o ediție integrală (în text bilingv) a cronicarului umanist. Este, în fine, dus la capăt proiectul început în 1866, de tânăra Academie Română. Au apărut,

deasemenea, volumele III și IV din *Operele* lui Cioran. Ele cuprind toată corespondența românească a moralistului. Avem, acum, tipărite toate scrierile lui în limba română. Patru tomuri, peste 6.000 de pagini. Un eveniment cultural important, după opinia mea. Nu-i singurul. În 2018-2019, Fundația Națională pentru Știință și Artă a publicat, de exemplu, patru tomuri masive cuprinzând documentele esențiale ale *Școlii Ardelene*. O ediție esențială, absolut necesară în cultura noastră.

Mai citez câteva apariții în 2018-2019: volumele III și IV din seria G. Ibrăileanu și primele două din operele lui Șerban Cioculescu și Pompiliu Constantinescu. Se află gata de tipar, tot așa, primele două volume din scrierile critice ale lui Vladimir Streinu. Dorința noastră este de a ne concentra, în 2020 și 2021, asupra marilor critici români, după ce am tipărit deja pe Maiorescu, E. Lovinescu, G. Călinescu. În fine, mai semnalez volumul de *Poezii* de Ion Minulescu (ediție integrală, ediție critică) și primele trei tomuri din *Istoria literaturii românești* (N. Iorga). Vor urma, în 2020, și celelalte. Tocmai a apărut o altă carte importantă, cred, în procesul de recuperare a culturii române în integritatea ei: *Existențialismul românesc* (I-II) – o culegere masivă de texte din perioada 1919-1947 despre ceea ce în epocă se numea, cu o vorbă ușor ironică, „trăirism”. Dorim să dovedim că „trăirismul” promovat de

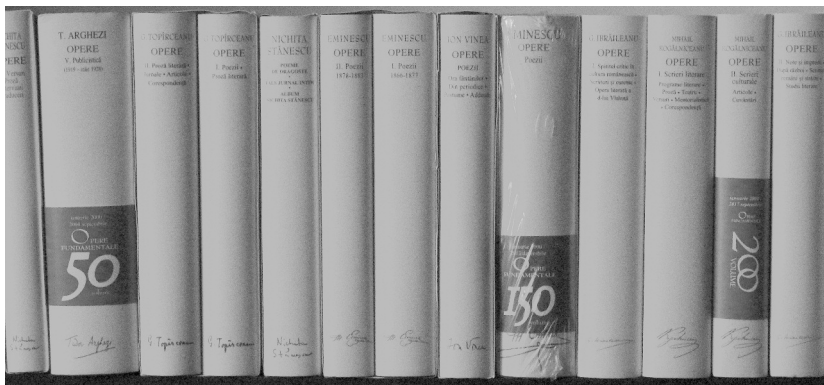
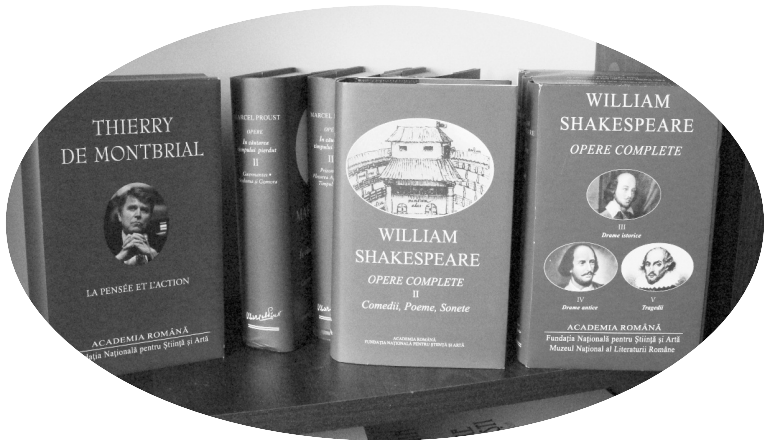
tinerii filosofi și scriitori din anii '20 și '30 nu este decât ramura românească a existențialismului european. Un fenomen ce ne sincronizează, în epocă, împreună cu altele, cu mișcarea de idei din Europa.

Ce pregătim să publicăm în 2020 și, cu ajutorul lui Dumnezeu și al oamenilor de bine din această țară, în anii ce vin? Cum sunt superstițios, n-am să descopăr proiectele noastre. Pot asigura însă pe cititorii interesați de ceea ce facem că pe lista noastră se află, în continuare, scriitori români fundamentali din toată aria culturii române, de la – să zicem – Neagoe Basarab până la Fănuș Neagu (aflat, acum, „în lucru”, cum spun cei care pregătesc ediția povestirilor sale).

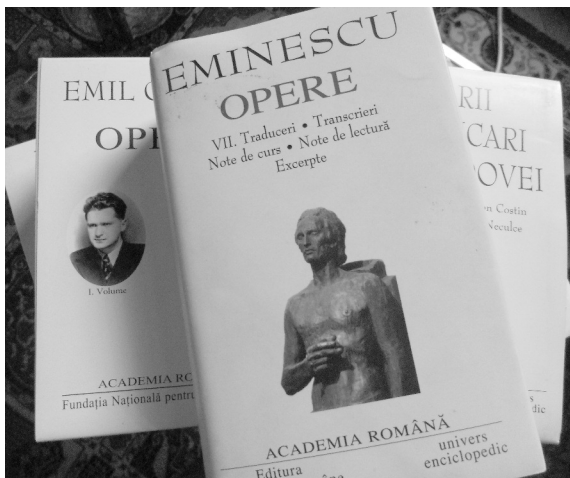
Nu mi-am pierdut speranța că, cine știe?, într-o zi autoritățile românești vor lua în seamă acest proiect de interes național și vor veni în întâmpinarea lui cu sprijinul financiar atât de necesar în condițiile economiei de piață. Clasicii culturii române (am în vedere, aici, și pe filosofii și istoricii pe care i-am publicat sau pe cei pe care ne gândim să-i publicăm, în ediții reprezentative!) sunt cei care au fixat limba literară și, totodată, cei care exprimă mai bine și mai convingător identitatea noastră spirituală în cadrul umanismului european.

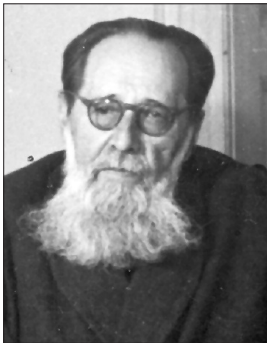
7 ianuarie 2020

Eugen Simion

I SCRITORII ROMÂNI

Ion
AGÂRBICEANU
(1882-1963)

„Selectat”, cum ar fi spus G. Ibrăileanu, de momentul literar, cultural și etic 1900-1910, care a fost unul de impunere și expansiune a ideii naționale și a sămănătorismului (curent în care critica istorică literară l-a înseriat fără a fi prea atentă la marca obștesc-transilvană și la cea strict individuală a prozatorului), marginalizat de critica estetică interbelică, reintrat după cel de-Al Doilea Război Mondial în corpusul de prim-plan al atenției, trăind și scriind în ultimele sale decenii de viață sub teroarea celor mai negri ani ai regimului comunist, pe care – în chip miraculos – i-a traversat fără cedări ideologice și morale, Ion Agârbiceanu a rămas, după dispariția sa fizică, în zona medie a ierarhiilor prozei, chiar dacă eforturile unor străpungeri către ținutul vârfurilor nu au lipsit (cazurile cele mai concludente: Mircea Zăciu și Cornel Regman). Ediția de acum, întocmită de Ilie Rad cu un aparat de un nivel proximal celor critice și maximală ca sumar, pune premisele revizuirii majore a încadrării tipologice și totodată axiologice a prozatorului. Fără

îndoială, Agârbiceanu va rămâne și de acum înainte un scriitor de antologie, însă, cu toate textele lui în față strânse în cele opt volume din seria „Opere fundamentale”. Substanțialul studiu introductiv al lui Eugen Simion, echivalând cu o nouă, proaspătă micromonografie a operei, redimensionează scrisul lui Agârbiceanu din toate aceste perspective, deschizând o nouă zodie a receptării. În primul rând scoțându-l pe autorul mulțimii de proze scurte de sub presiunea ideii amintite mai sus, devenită clișeu critic: plasarea lipsită de nuanțe a autorului sub directiva sămănătoristă de atitudine, tematică și stilistică. Dar studiul se profilează de bun augur și într-un alt sens. Asupra prozatorului născut la Cenade sub razele de lumină ale miticului Blaj s-au aplecat cu precădere (și cu o empatie generoasă în calificative superlative) criticii și istoricii literari transilvani. Prin noua contribuție, un mare critic muntean reorientează geografic acul receptării și e de nădăjduit ca acesta să bată și către alte puncte cardinale. Ne îndreptățesc la atari așteptări pătrunzătoarele și comprehensivele cronici scrise despre primele două volume ale ediției. *Nota bene:* de către critici din ultimele generații.

„Există în opera lui Agârbiceanu un filon creștin ecumenic: de-a lungul acestei construcții epico-lirice de impresionante dimensiuni, la care a trudit vreme de cinci decenii, spiritul Apusului medieval și modern se contopește cu duhul Răsăritului arhaic-tărănesc. Contemplația mioritică își asociază vibrația meditației franciscane, imnului închinat făpturilor umile și Fratelui-Soare. O dimensiune a operei

celebrează miracolul neseat al Creației, cealaltă coboară în abisurile sufletului omenesc. Parafrazând formula marelui filozof, Părintele Agârbiceanu scrutează în cele mai frumoase pagini dăruite literaturii române «cerul înstelat deasupra noastră și forța morală din noi.» (Mircea ZACIU)

„Judecate estetic, după o sută de ani de când au fost publicate, povestirile lui Agârbiceanu, numeroase și inegale, arată un simț epic indiscutabil și, nu de puține ori, un talent de mare prozator. Continuând pe Slavici, în linia prozei morale, și prefigurând pe Rebreanu, în linia realismului social dur, proza lui Agârbiceanu este, în genere, substanțială și a o suspecta mereu de toate slăbiciunile sămănătorismului și de stereotipiile moralismului este o mare eroare din partea criticii literare.” (Eugen SIMION)

*

Ediție îngrijită, tabel cronologic, notă asupra ediției, bibliografie, note și comentarii, referințe critice, glosar de Ilie Rad. Studiu introductiv de Eugen Simion:

1. **Opere**, vol. I, 2014, CLIV+1318 pag. *Schițe și povestiri (1902-1910)*.
2. **Opere**, vol. II, 2014, 1648 pag. *Schițe și povestiri (1911-1922)*. Vol. I-II: 160 lei.
3. **Opere**, vol. III, 2015, XVI+1808 pag. *Schițe și povestiri (1923-1959)*.
4. **Opere**, vol. IV, 2015, 1288 pag. *Povestiri și nuvele (1906-1964)*. Vol. III-IV: 160 lei.
5. **Opere**, vol. V, 2016, XVI+1728 pag. *Romane: Arhanghelii (1913), Legea trupului (Povestea unei*

vieți) (1926), *Legea minții (Povestea altei vieți)* (1927), *Biruința* (1930).

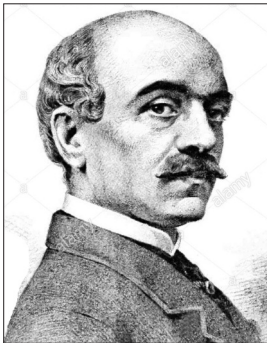
6. **Opere**, vol. VI, 2016, 1856 pag. **Romane:** *Sectarii* (1938), *Domnișoara Ana* (1942), *În pragul vieții* (1942), *Strigoii* (1969).

Vol. V-VI: 199,50 lei.

7. **Opere**, vol. VII, 2017, XIV+1618 pag. **Romane:** *Licean... odinioară* (1939), *Vremuri și oameni, I (1914-1916)* (1942), *Vremuri și oameni, II (1916-1918)* (1942); *Vremuri și oameni. Lume nouă, III (1919-1940)* (1943).

8. **Opere**, vol. VIII, 2017, 1600 pag. **Romane:** *Vâltoarea* (1940), *Prăpastia* (1940), *Sfântul* (1942), *Frământări* (1943), *Prăbușirea* (1943).

Vol. VII-VIII: 199,50 lei.

Vasile
ALECSANDRI
(1821-1890)

„În Alecsandri vibrează toată inima, toată mișcarea compatrioților săi, câtă s-a putut întrupa într-o formă poetică în starea relativă a poporului nostru de astăzi [...] A *lui* liră multicordă a răsunat la orice adiere ce s-a putut deștepta din mișcarea poporului nostru în mijlocia lui.” T. Maiorescu scria aceste rânduri în 1886, când, în fața valului de simpatie crescândă ce avea să cristalizeze în mitul Eminescu, criticul a simțit o datorie morală să-l apere pe autorul *Pastelurilor*; și să o facă în așa fel încât să nu lezeze nicicum pe marele poet (a cărui genialitate i-o recunoscuse cel dintâi): pildă nu numai de strategie literară, ci și de delicatețe, „în marginile adevărului”, cum ar fi spus tot criticul. Citit cu atenție, articolul *Poeți și critici* – căci despre acesta este vorba – separă cu subtilitate două planuri care, de altminteri, sunt fețele uneia și aceleiași idei. Și unul, și celălalt sunt reprezentativi, numai că opera unuia, Alecsandri, o face la nivel de realitate evenimentială, istorico-geografic așa-zicând, iar a

celuilalt, Eminescu, la un nivel abisal și metafizic, așa încât „el îi rezumă pe toți”; pe toți semenii.

După confruntarea cu marele poet și, ca dramaturg comic, cu Caragiale, opera lui Alecsandri a avut de suportat coliziunea cu marea inovație de viziune și de limbaj modernistă (este și cazul lui Coșbuc). A trebuit atunci ca tot criticii și istoricii literari de pondere și credit major să intervină pentru a pune lucrurile la punct. A făcut-o inițial G. Călinescu în *Istoria* din 1941, despărțind ceea ce devenise caduc de partea rezistentă a operei lui Alecsandri: în primul rând proza și pasteurile. Pe urmă, în contextul neomodernismului generației '60, au făcut-o, de la cota de sensibilitate și cu mijloacele timpului lor, doi continuatori în spirit ai lui Călinescu: mai întâi Eugen Simion, în *Dimineața poezilor* (1980), apoi Nicolae Manolescu – în *Istoria critică* (2008) și în fine Mihai Zamfir în *Scurtă istorie. Panorama alternativă a literaturii române* (2011). Pe lângă reaprinderea printr-o nouă lectură a valorilor revelate de genurile canonice, aceștia descoperă și farmecul epistolierului, ajungând la afirmații situate la limita șocului: „Cel mai interesant capitol din proza lui Alecsandri este corespondența privată” (N. Manolescu).

Ediția din „Opere fundamentale” confirmă prin însăși denumirea colecției însemnătatea lui Vasile Alecsandri, atât istorică, cât și supratemporală. Fiindcă, așa cum demonstrează prefațatorul, acad. Eugen Simion, o lectură lipsită de prejudecăți poate fructifica și astăzi – o va face și mâine – porțiuni largi din creația poetului, prozatorului și dramaturgului rămase vii, și prin urmare putând trezi

emoția artistică, în ciuda trecerii timpului; ba, uneori, tocmai *datorită* acestei treceri.

*

Text ales și stabilit, de G.C. Nicolescu și Georgeta Rădulescu Dulgheru. Revizia, completarea și actualizarea ediției, notă asupra noii ediții de Adnana Boioc Apintei, Valentina Cojocaru, Blanca Croitor, Adina Dragomirescu, Emanuela Timotin. Tabel cronologic și dosar critic de Victor Durnea. Prefață de Eugen Simion:

9. **Opere**, vol. I, 2019, CCLII+820 pag. *Poezii I*.

10. **Opere**, vol. II, 2019, 1248 pag. *Poezii II*.

Vol. I-II: 200 lei.

Text ales și stabilit de Georgeta Rădulescu-Dulgheru. Revizia, completarea și actualizarea ediției, notă asupra noii ediții de Cătălina Ramona Corbeanu, Andreea Dinică și Carmen Mîrzea Vasile. Introducere de Eugen Simion:

11. **Opere**, vol. III, 2022, 1616 pag. Proză. Vol. III: 220 lei.

„*Scrisul* se prefigurează ca o libertate într-un spațiu de reclusiune, o plăcere într-un refugiu silit. Corespondența și versurile nu mai conțin în elogiile aduse *căminului* primitiv și liniștit. Spiritul voiajor care este Alecsandri caută mereu un liman și când îl află este cuprins de grija literaturii. O grijă învinsă înainte de a deveni o neliniște. Nu aflăm nicăieri, în poeme sau în scrisori, un accent de disperare, de neputință în fața foii albe. Alecsandri

are o conștiință, în genere, liniștită. *Scrisul* este, pentru mentalitatea lui de fermier, o recoltă pregătită din vreme. Dacă nu intervine ceva (*timpul rău!*) recolta este, în genere, bună.” (Eugen SIMION)

Ioan
ALEXANDRU
(1941-2000)

„Am luat parte la manifestația din Piața Universității și am fost martor la evenimentele de acolo, cu o cruce în mână, cu Sfânta Scriptură și cu Icoana Mântuitorului. Le țineam predici soldaților să nu omoare!”. Mărturisirea, evocând teribila noapte de 21 spre 22 decembrie 1989, ne cheamă în minte, tulburător, versul lui Andrei Mureșanu din faimosul imn pașoptist („Preoți, cu crucea-n frunte, căci oastea e creștină!”). Nu întâmplător, vocația de căpătâi a lui Ioan Alexandru, așa cum i-o dezvăluie a doua parte a operei lui, este a unui poet de fibră vaticinară, care și prin gestul din decembrie își confirmă directă filiație cu mesianismul național transilvan și cu tradiția poeziei religioase autentice (în dublu sens autentică: și ca *religioasă*, și ca *poezie*). A debutat ca poet al auroralului, trăit și redescoperit, cu accente expresioniste, în chiar spațiul său natal, „satul transilvan, cu toată austeritatea și sacralitatea lui” (cum îl definește într-un interviu); poet, totodată, al unui vitalism frenetic. A trecut

apoi la o tematică tragică: *Infernul discutabil* și *Vămile pustiei*, două cărți de poezie unanim considerate între cele mai bune ale deceniului 7, unii critici acordându-le chiar superioritatea absolută. Apoi, poetul care descoperise pe Hölderlin, pe filosofii și scriitorii Eladei și se adâncise în exegeza Bibliei (toate aceste inițieri spirituale fiind făcute prin lectura în original a textelor, din care de altfel a și tradus) a pus în lucrare un grandios program situat în prelungirea modernă a imnurilor pindarice și a laudelor iudeo-creștine. Prin autoritatea supremă a acestor modele tematico-stilistice ale umanității, autorul *Imnelor* (ale bucuriei și ale provinciilor istorice românești) conferea tradiției locale prestigiul universalității. Deși pune laolaltă poeme inegale valoric, în întregul ei, colecția de „imne” este monumentală, iar lectura ei presupune o pregătire specială și familiarizarea cu dicțiunea solemnă a textelor sacerdotale. Inadecvările de lectură, alăturate falsei înțelegeri a situaării poetului în vreme, au putut conduce, în epoca apariției lor, la catalogări de felul „misticul oficial”, colaboraționist al regimului: aserțiuni cu totul nedrepte, căci Alexandru – acest bard și psalt modern – se plasează prin întreaga lui creație lirică și prestație civică în tradiția cea mai curată a profetismului de dincolo de munți, asociind mesianismul Școlii Ardelene, al pașoptiștilor și al memorandiștilor, cu patosul lui Goga și Cotruș și cu „zariștea metafizică” și nostalgia edenului de la Blaga. La o lectură comprehensivă și totodată corectă, dreaptă – nicio contaminare cu joasa

propagandă naționalistă a regimului Ceaușescu și nimic din ceea ce ar putea fi așezat sub semnul sintagmei „...cu voie de la poliție”.

În cele două masive volume, istoricul literar și editorul Alexandru Ruja strânge tot ce a fost poezie publicată de autor în volume sau în periodicele literare. Este prima ediție integrală a operei poetice a lui Alexandru, alcătuită pe baza unei informații bogate și care se cuvine cu atât mai mult apreciată dacă știm că editorul nu a avut la îndemână o monografie a poetului și nici măcar o bibliografie a scrierilor lui.

„Pentru neomoderniștii generației sale, [Ioan Alexandru] făcea, într-un fel, figură de... «neotraditionalist», dar mai mult în sensul acestui atribut admis în spațiul «modernist», căci reactiva într-o formulă a «autenticității» un expresionism de substanță, de puternic angajament existențial, doar parțial «blagian» ori situabil în tradiția statuară a reprezentărilor lui Aron Cotruș, însă fără retorica aceluia. De la «imne» încoace, angajamentul a devenit «ascultare» în sens cvasimonahal, iar «nevoințele» de odinioară atât de încordat exprimate în vers, au trecut și ele sub același accent, anulând orice impuls de a mai trece «dincolo de legile cuviinței».” (Ion POP)

*

Text ales și stabilit, note, comentarii, variante, cronologie și indici de Alexandru Ruja. Introducere de Eugen Simion:

12. Opere, vol. I, 2015, CLXVIII+1702 pag. *Cum să vă spun; Viața deocamdată; Infernul discutabil; Vămile pustiei; Imnele Bucuriei; Imnele*

Transilvaniei; Imnele Moldovei; Imnele Țării Românești.

13. **Opere**, vol. II, 2015, 1512 pag. *Imnele Iubirii; Imnele Putnei; Imnele Maramureșului; Poezii din reviste.*

Vol. I-II: 164 lei.

**Tudor
ARGHEZI**
(1880-1967)

Poet, romancier, dramaturg, pamfletar, publicist dinamitând canoanele tuturor formelor literare în care s-a manifestat scriptic; publicându-și prima poezie la 16 ani, dar dând la tipar primul său volum abia la 47; scriind în fiecare zi, dar debutând, cum mărturisește, zilnic; monument de orgoliu creator și provocator de dumnezei, dar simțind ca puțini alții tortura scrisului; trăind nu o dată sentimentul că e „cel mai tâmpit dintre proști” și mărturisindu-și nimicnicia în fața miracolului și puterii divine . Același și mereu altul cu fiecare nou volum, de la cel dintâi, *Cuvinte potrivite* (1927), până la ultima plachetă, intitulată premonitoriu *Noaptea* (1967). Acesta este Tudor Arghezi, despre care Pompiliu Constantinescu scria în 1940: „Poezia lui [...] e sortită, ca putere de expresie, ca adâncime de sensibilitate, ca organică viziune de lirism, să ocupe versantul liber de lângă Eminescu”. Non-conformismul scriitorului nu s-a rezumat la gesturi spectaculos-gălăgioase de frondă, nici la violențări exterioare de paradigmă (cum ar fi, luat în sine,

limbajul din *Flori de mucigai* – 1931 – sau cel din pamflete), ci ține de însăși structura interioară a creatorului, de statutul lui ontologic existențial. De aici, bunăoară, figura lui spirituală contradictorie din *Psalmi* și din restul poeziei religioase, imaginarul de apocalipsă din romanul *Cimitirul Buna-Vestire* (1936) sau statutul generic al universului său artistic, de o concretețe și aglomerare de materie ce au putut induce lui Ion Barbu imaginea nedreaptă a unui poet „respins de idee”, când în realitate Arghezi este un vizionar al imanenței, așa cum a demonstrat Ioana Em. Petrescu. Ediția de acum, imposibil de realizat fără admirabila generozitate a Mitzurei Arghezi, reunește pentru prima dată întreaga poezie și publicistică a scriitorului.

„Încurcat și enervat mereu de rezistența pe care i-o opune expresia, d. T. Arghezi se opintește odată brusc, sfărâmă toate lanțurile și spune mai tare și mai minunat decât oricine ceea ce are de spus. Să citească oricine un rând de d. T. Arghezi. Va simți atunci din ce rezervă inițială de forță pleacă cuvântul totdeauna încordat, cu toată comprimarea care l-a apăsât. Coarda care-l trimite nu e niciodată flască. El pleacă rar, dar totdeauna pornește încărcat ca un cocoș de pușcă.” (Mihai RALEA)

„Relația Psalmistului cu Domnul este aceea a omului cu semnul. Relație funciar ontică și abia în subsidiar gnoseologică. În ce măsură semnul este, în ce măsură poate fi cunoscut, iată drama Psalmistului. Semnul se află chiar într-însul. Mai este el semn al Altuia; semnifică el altceva decât o preasubiectivă

nălucire? [...]Are acest semn o ființă? Corespunde el Ființei divine? Unde, în ce fruct, în ce miez – se va întreba Psalmistul – se întrupează acest tainic semn? Poezia Psalmistului este în întregime orientată în acest sens.” (Nicolae BALOTĂ)

*

Ediție îngrijită, tabel cronologic și bibliografie de Mitzura Arghezi și Traian Radu. Prefață de Eugen Simion:

- 14. Opere**, vol. I, 2000, CXII+842 pag. *Versuri: Cuvinte potrivite* (1927); *Flori de mucigai* (1931); *Cărticica de seară* (1935); *Mărțișoare* (1936); *Hore* (1939); *Alte cuvinte potrivite* (1940); *Făt-Frumos* (1940); *Aleluia!* (1940); *Șapte cântece cu gura închisă* (1940); *Din Abecedar* (1940); *Una sută una poeme* (1947); *1907 - Peizaje* (1955); *Stihuri noi - 1946-1955* (1956); *Carnet - mai 1944* (1956); *Cântare omului* (1956); *Stihuri pestrițe* (1957).
- 15. Opere**, vol. II, 2000, 1032 pag. *Versuri: I. În volume: Frunze* (1961); *Poeme noi* (1963); *Cadențe* (1964); *Silabe* (1965); *Ritmuri* (1966); *Noaptea* (1967); *Frunzele tale* (1968); *Crengi* (1970); *XC* (1970); *Călătorie în vis* (1973); *Deslușiri* (1980); **II. Versuri pentru copii: Facerea lumii** (1931); *Țara piticilor* (1947); *Drumul cu povești* (1947); *Prisaca* (1954); *Cartea mea frumoasă* (1958). **Addenda: Prietenii copiilor pe terenul de sport** (1942-1943); *Animale mici și mari* (1943); *Iubitele noastre animale* (1944); *Mici copii, mari bucurii* (1944); *Sporturile copiilor* (1944); *Sărbătoarea de păpuși se începe chiar acuși* (1944); *Șapte frați* (1963); **III. Din periodice; IV. Inedite.**

Vol. I-II: 100 lei.

Ediție îngrijită și note bibliografice de Mitzura Arghezi și Traian Radu. Prefață de Eugen Simion:

16. **Opere**, vol. III, 2003, 1494 pag. *Publicistică (1896-1913)*.

17. **Opere**, vol. IV, 2003, 1464 pag. *Publicistică (1914-1918)*.

Vol. III-IV: 110 lei.

18. **Opere**, vol. V, 2004, 1608 pag. *Publicistică (1919-iulie 1928)*.

19. **Opere**, vol. VI, 2004, 1582 pag. *Publicistică (august 1928-1930)*.

Vol. V-VI: 107 lei.

20. **Opere**, vol. VII, 2005, 1276 pag. *Publicistică (1931- iunie 1933)*.

21. **Opere**, vol. VIII, 2005, 1402 pag. *Publicistică (iulie 1933-1940)*. Volumul cuprinde și ilustrații (pag. 1349-1483)

Vol. VII-VIII: 92,50 lei.

22. **Opere**, vol. IX, 2006, 1914 pag. *Publicistică (1941- 1947)*. Volumul cuprinde și ilustrații (pag. 1845-1899)

Vol. IX: 80 lei.

Volumele I-IX au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

23. **Opere**, vol. X, 2011, 1776 pag. *Publicistică (1951-1967): Postume; Cutia de poștă, Anchete și interviuri, Prefețe*. Vol. X: 85 lei.

Ediție îngrijită și note bibliografice de Mitzura Arghezi și Traian Radu. Prefață de Eugen Simion:

24. **Opere**, vol. XI, 2017, XL+1192 pag. **Proză:** *Icoane de lemn; Poarta neagră; Cartea cu jucării; Tableta din Țara de Kutu.*
25. **Opere**, vol. XII, 2017, 1232 pag. **Proză:** *Ochii Maicii Domnului; Cimitirul Buna-Vestire; Ce-ai cu mine, vântule?; Lina; Cuvinte potrivite și... încrucișate.*
- Vol. XI-XII: 150 lei.
- Volumele XI-XII au apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

Ediție îngrijită, tabel cronologic și bibliografie de Mitzura Arghezi și Traian Radu. Prefață de Eugen Simion:

26. **Opere**, vol. I, 2017 (reeditare), CXII+842 pag.
- Versuri:** *Cuvinte potrivite (1927); Flori de mucigai (1931); Cărticica de seară (1935); Mărțișoare (1936); Hore (1939); Alte cuvinte potrivite (1940); Făt-Frumos (1940); Aleluia! (1940); Șapte cântece cu gura închisă (1940); Din Abecedar (1940); Una sută una poeme (1947); 1907 - Peizaje (1955); Stihuri noi - 1946-1955 (1956); Carnet - mai 1944 (1956); Cântare omului (1956); Stihuri pestrițe (1957).*
27. **Opere**, vol. II, 2017 (reeditare), 1032 pag.
- Versuri: I. În volume:** *Frunze (1961); Poeme noi (1963); Cadențe (1964); Silabe (1965); Ritmuri (1966); Noaptea (1967); Frunzele tale (1968); Crengi (1970); XC (1970); Călătorie în vis (1973); Deslușiri (1980); II. Versuri pentru copii: *Facerea lumii (1931); Țara piticilor (1947);**

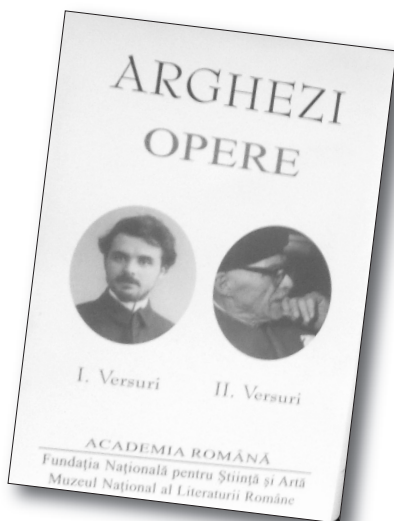
Drumul cu povești (1947); *Prisaca* (1954); *Cartea mea frumoasă* (1958). **Addenda:** *Prietenii copiilor pe terenul de sport* (1942-1943); *Animale mici și mari* (1943); *Iubitele noastre animale* (1944); *Mici copii, mari bucurii* (1944); *Sporturile copiilor* (1944); *Sărbătoarea de păpuși se începe chiar acuși* (1944); *Șapte frați* (1963); **III. Din periodice; IV. Inedite.**

Vol. I-II: 100 lei.

28. Opere, vol. X, 2020 (reeditare), 1776 pag.

Publicistică (1951-1967): Postume; Cutia de poștă, Anchete și interviuri, Prefețe.

Vol. X: 119 lei.

A.E.
BACONSKY
(1925-1977)

Dintr-un convențional poet proletcultist, A.[natol] E.[milian] Baconsky devine protagonist al întoarcerii lirismului la esența sa. După ce într-un răsunător discurs rostit la Congresul Scriitorilor din 1956 își reneagă creația anterioară, începând cu volumul de pasteluri (gen considerat atunci „evazionist”) *Dincolo de iarnă* (1957), poezia lui se eliberează de dogmele impuse, ajungând, cu *Cadavre în vid* (1969) și postumul *Corabia lui Sebastian* (1978), să articuleze o distopie lirică, străvezie denunțare a regimului dictatorial. Un univers similar plăsmuiește nuvelistica fantastică și parabolică din *Echinoxul nebunilor* (1967) și, mai ales, romanul de aceeași factură *Biserica Neagră* (publicat în 1972 în Germania și abia în 1990 în România), o utopie negativă vizând depersonalizarea și dezumanizarea din societatea totalitară. Paralel cu creația originală subversivă, o bogată activitate de comentare (*Meridiane*, 1965, 1969) și traducere a marii poezii a lumii (*Panorama poeziei universale contemporane*, 1972).

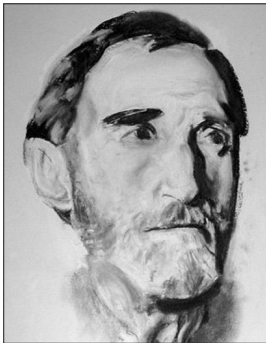
„Mai puternică decât experiența vidului și a neantului, rămâne mereu la A.E. Baconsky experiența literaturii: scrupulul artistic, în loc să mărească tensiunea spirituală a poeziei o atenuază, filtrând-o prin prismele subtile ale metaforelor așa cum vitraliile filtrează și purifică razele soarelui. Spiritul liricii generației '60 se regăsește la acest poet cu un deceniu mai vârstnic ca la puțini alții.” (Nicolae MANOLESCU)

*

**Ediție îngrijită de Pavel Țugui și Oana Safta.
Introducere de Eugen Simion:**

- 29. Opere**, vol. I, 2009, CXXIV+746 pag. **Poezii**: 1. Din volume: *Două poeme* (1956); *Dincolo de iarnă. Pasteluri* (1957); *Fluxul memoriei* (1957); *Călătorii în Europa și Asia* (1960); *Versuri* (1961); *Imn către zorii de zi* (1962); *Fiul risipitor* (1964); *Fluxul memoriilor. „Inedite”* (1967); *Cadavre în vid* (1969); *Corabia lui Sebastian. Poezii și antipoezii* (1978); 2. Din periodice și antologii colective.
- 30. Opere**, vol. II, 2009, 968 pag. **Proză**: *Echinoxul nebunilor și alte povestiri* (1967), *Biserica neagră* (roman); **Versuri** (Addenda): 1. Din volume: *Poezii* (1950); *Cântece de zi și noapte* (1954); *Ciclul bulgar. Poeme. Copiii din Valea Arieșului* din volumul *Două poeme* (1956); 2. Din periodice și antologii colective. Vol. I-II: 106 lei.

În volumul al doilea al ediției au fost incluse versurile din perioada proletcultistă a poetului, renegate de acesta, dar nu lipsite de oarecare valoare, mai mult documentară.

**George
BACOVIA**
(1881-1957)

Considerat de critica interbelică un poet monocord și minor, George Bacovia este descoperit cu adevărat de criticii generației '60, care-l plasează printre marii noștri poeți moderni, poziție rămasă și astăzi neclintită. Descinzând din ramura sumbră și nevrotică a simbolismului, volumul *Plumb* (1916) configura un univers insolit, dominat de sentimentul totalei insecurizări și solitudinii, de acaparantul plictis provincial împins până la vidul existențial – coordonate ale întregii sale lirici –, culminând (și ca viziune, și ca limbaj) în *Stanțe burgheze* (1946) și consolidând impresia de depășire a simbolismului prin expresionism sau prin anticipare a literaturii absurdului ori chiar a postmodernismului (prin fragmentarism și sincopă, textualism, referință culturală). Bacovia realizează o performanță paradoxală pentru logica poeziei moderne, căci dacă „Rimbaud invita poetul modern să viziteze nevăzutul, neauzitul, nepipăitul și nemirosibilul pentru a putea reinventa poezia”, el izbuteste același lucru determinând poezia „să coboare în micul

infern al existenței curente” (E. Simion). Ciclul *Bucăți de noapte* reiterează, cu un plus de straniețe și cu tehnica proprie poemului în proză bacovian, de asemenea novator (notația eliptică, suspensia, sintaxa abruptă), eul liric și atmosfera din volumele de versuri.

„Nicăieri nu se pune mai tulburătoare problema «poeziei de atmosferă» ca la Bacovia. [...] Atmosfera iese din limitarea senzațiilor, a imaginilor, a expresiei poetice și din repețirea lor monotonă; obsesia dă chiar impresia unei intensități și profunzimi la care spiritele mobile nu ajung. Poezia se reduce astfel nu numai la un nihilism intelectual, ci și la unul estetic...” (E. LOVINESCU)

*

Ediție îngrijită de Mircea Coloșenco. Introducere de Eugen Simion. Ediția I, 2001, 1014 pag. Ediția a doua revăzută și adăugită de Mircea Coloșenco:

31. Opere, 2012, LXXV+1020 pag. **I. Poezii:** *Plumb* (1916); *Scânteii galbene* (1926); *Cu voi...* (1930); *Comedii în fond* (1936); *Stanțe burgheze* (1946); *Stanțe și versete* (1949-1954); *Alte versete* (1899-1957); **II. Proză:** *Bucăți de noapte* (1926-1956); *Poeme în proză*; *Alte poeme în proză*; *Dintr-un text comun. Roman [Cântec târziu]* (1944); **III. Publicistică**; **IV. Corespondență**; **V. Grafică, Addenda, Note. Variante. Comentarii** (compoziții muzicale pe versurile poetului, repere critice).
Vol.: 72 lei.

Eugen
BĂRBU
(1924-1993)

Din mulțimea paginilor scrise de Eugen Barbu, în care proza de calitate alternează cu literatura de consum și cu conspectul și glosa, critica a decupat câteva valori sigure, începând cu romanul *Groapa* (1957), capodoperă încadrându-se în tradiția romanului mahalalei bucureștene, pe care însă scriitorul o înnoiește prin potențarea sordidului și a cruzimii, ca și a limbajului argotic – tot atâtea argumente ale criticii de întâmpinare a momentului ca s-o respingă ca „naturalistă”. Schimbând registrul acestui realism necruțător cu unul livresc, prozatorul reconstituie în *Princepele* (1969) – folosind cu imaginație lingvistică documente de epocă rare – tot un univers crepuscular, însă plasat în secolul fanariot, cu protagoniști memorabili: Principele, despot de o cruzime rafinată și cinică, pe postul de discipol, și Messer Ottaviano, pe cel de maestru. Relativ același spațiu diegetic este reluat în *Săptămâna nebunilor* (1981), unde timpul e însă cel al Eteriei ca și cel anterior, un roman al unei lumi în asfințit, al cărei protagonist, Hrisant Hrisoscelu,

trăiește, transportat în lumea iluziei (replică la eșecul idealului revoluționar), o lungă agonie. Tot la palierul de sus al operei se situează o seamă de nuvele din sfera realismului dur: *După ploaie*, *Domnișoara Aurica* ș.a.

„*Groapa* afirma un stilist creator de atmosferă, un prozator din fibra balcanicilor, fixat asupra mediilor sordide, venind să se atașeze unui lung șir de autori români, diferiți ca formulă și valoare, ce evocaseră la rândul lor umanitatea declasată și tragică a periferiilor [...] Față de aceștia, Eugen Barbu este independent prin factura stilistică, dar consonant prin problematică și prin optica asupra lumii «de la margine»: duritatea raporturilor umane, «patima», fondul sentimental subiacent etc. În felul acesta, cartea se așază la capătul unei serii, pe care o ilustrează remarcabil, nedepășind-o totuși în chip substanțial sub raportul viziunii generale. *Princepele* se subsumează și ea unei tradiții artistice bogat reprezentate [...], dar implică, mai subliniat decât *Groapa*, o tentativă modernă.” (G. DIMISIANU)

*

Ediție îngrijită, cronologie, note, comentarii, repere critice de Mihai Ungheanu. Prefață de Eugen Simion:

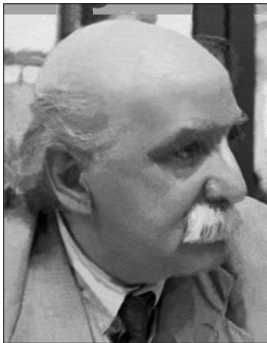
32. **Opere**, vol. I, 2006, LX+1604 pag. *Nuvele*: *Oaie și ai săi*, *Prânzul de duminică*, *Vânzare de frate*, *Martiriul Sfântului Sebastian*, *Miresele*, *Mausoleul*; *Romane*: *Groapa*.
33. **Opere**, vol. II, 2006, 1880 pag. *Romane*: *Săptămâna*

nebunilor; Principele; Ianus; Jurnal (1942-1965).

Vol. I-II: 148 lei.

Volumele I-II au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Ediția este, în mod firesc, selectivă. Lipsesc o seamă de lucrări, precum *Șoseaua Nordului* (1959), *Facerea Lumii* (1964), *Incognito* (patru volume, 1975-1980), slabe din punct de vedere estetic și prea tributare epocii în care a trăit scriitorul sau acuzate de plagiat.

**Ion
BARBU**
(1895-1961)

Când afirma că obiectul poeziei lui Rimbaud îl formează „*les existences embryonnaires, les germes, les paysage nubiles, les limbes [...], les points critiques d'une nature complétée par l'adjonction de certaines existences idéales*”, Ion Barbu își definea propria poezie. Mai puțin vizibil în primele poeme – așa-numitele în epocă „parnasiene”, centrate pe dionisiac-nietzscheeanul „elan” (vital) și pe „abisul noumenal” (transcendentă „Ființă”) –, *increatul cosmic* articulează creația lui de maturitate. Începând cu poemul *După melci* și culminând cu ciclul „balcanic” (*Isarlâk*), cel „baladesc” (*Uvedenrode*) și cel „hermetic” (*Joc secund*), simbolurile centrale („gasteropozii”, „oul” – „dogmatic” –, „nunta”, androginul Soare) figurează încă nemanifestatul, originarul, completitudinea. Poemele sunt de o modernitate paradoxală, căci prin ele Barbu urmărea – în chip declarat – să resusciteze oda pindarică și spiritul Eladei: orfică, dionisiacă și pitagoreică în „parnasiene”, balcanică, pendulând între „grotescă” și „epifanie” (Ioana Em. Petrescu)

în *Isarlâk*, Grecia barbiană e una geometrică, euclidiană în *Joc secund*. Creație a unui poet care se credea „suflet mai degrabă religios decât artistic” și a unui matematician de elită (Dan Barbilian, cu contribuții în domeniu recunoscute internațional) pentru care există un punct înalt în care geometria se întâlnește cu poezia, opera lirică a lui Barbu presupune, spre a fi înțeleasă, un tenace proces de „acutumare” (Al. Paleologu). Ediția de față, alcătuită de un pasionat al faptului documental și al amănuntului filologic, oferă materia întregă pentru un atare proces.

„Versurile din ciclul final (*Isarlâk*) indică o receptare senzorială și sentimentală a lumii, care are densitate, culoare, sunet și e promițătoare de prea umane voluptăți. În ciclul median [*Uvedenrode*], realul se devalorizează: poemele ascund concepte, idei, sau ne instruiesc, în chip superior didactic, de sensul universului (*Oul dogmatic, Ritmuři pentru nunțile necesare*). E o formă tranzitorie. În fine, în *Mod* și în celelalte poezii din primul ciclu [*Joc secund*], nu mai aflăm reprezentări senzoriale, ci o lume redusă la două dimensiuni, abstractă și spiritualizată.” (Nicolae MANOLESCU)

„Eliberarea de capcana formelor accidentale, eliberarea de rătăcirea oarbă prin Labirint, e sensul implicit al poeziei lui Ion Barbu și sensul pe care Brâncuși îl dă, explicit, întregii sale creații, înțeleasă ca «negare a labirintului» prin «libertatea deplină a operei».” (Ioana Em. PETRESCU)

Ediție alcătuită de Mircea Coloșenco. Prefață de Eugen Simion:

- 34. Opere**, vol. I, 2000, XCVI+1152 pag. *Versuri: După melci; Joc secund; Versuri parnasiene; Versuri de circumstanță; Autografe oferite; Traduceri. Addenda: Dedicatii în versuri, Versuri cu dedicație, Autografe primite.*
- 35. Opere**, vol. II, 2000, VI+1190 pag. *Proză - Partea I: Proză de idei: I. Considerații teoretice de critică și istorie literară; II. Declarații literare; III. Portrete; IV. Receptări și repere în filosofia științei; V. Atitudini politice; VI. Jurnal de creație (1946-1959); VII. Diverse. Partea a II-a: Epistole.*
Vol. I-II: 131 lei.
Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

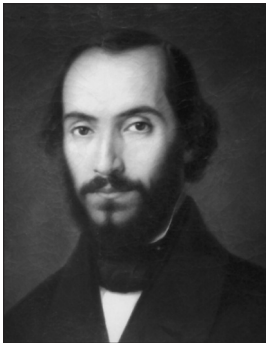
Neogoe
BASARAB
(1482-1521)

Autor de literatură parenetică. Voievod al Țării Românești între 1512 și 1521, Neogoe Basarab se școlise la mănăstirea Bistrița din Oltenia sub supravegherea lui Nifon al II-lea, fost patriarh ecumenic, și va ocupa tronul cu sprijinul puternicei familii a boierilor Craiovești. Era – spune o tradiție – fiu nelegitim al lui Basarab cel Tânăr (Țepeluș) și al Neagăi, probabil o soră (sau soție) a lui Pârvu Craiovescu, alte izvoare contemporane prezentându-l și ca fiu bun al lui Pârvu Craiovescu, care l-a și crescut. Căsătorit cu Despina Milița, urmașă a dinastiei sârbești Brancovici, fusese mare postelnic din 1501 până în 1509 și mare comis în 1510 și 1511, iar domnia lui a însemnat culmea puterii politice a influenței familiei oltene. Adept al dominației autoritare, a avut de înfruntat opoziții interne, pe care le-a lichidat cu fermitate. A știut să întrețină relații bune cu Moldova (pe Ștefăniță al Moldovei, viitor soț al Stancăi, fiica sa mai mică, vrând să și-l facă aliat într-o proiectată campanie antiturcească), cu

Transilvania (prin acorduri ce stipulau avantajul reciproc) și cu Ungaria. Aflat în raporturi echilibrate cu Înalta Poartă, a trimis emisari în Apus, la Veneția și la Roma, la papa Leon al X-lea, dorind să devină aliat al occidentalilor în expedițiile împotriva turcilor. Domnia lui este un reper fundamental și pentru mersul alcătuirilor culturale la români. A sprijinit tiparul, scriptoriile, pe cărturari. A fost unul dintre cei mai însemnați ctitori de biserici din istoria românilor și un mare protector al ortodoxiei. Domnia lui se va transforma în model și în temelie pentru edificarea mitului dinastic al Basarabilor. A murit probabil de tuberculoză și a fost înmormântat în ctitoria sa de la Curtea de Argeș.

Ediție critică alcătuită de Dan Zamfirescu și Ileana Mihăilă. Studiu introductiv de Eugen Șimion:

36. Opere, 2020, 1472 pag. *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie*
Vol.: 189 lei.

Nicolae
BĂLCESCU
(1819-1852)

Disputată deopotrivă de istoria politică și socială – în primul rând, grație capodoperei *României supt Mihai Voevod Viteazul*, apoi limbii și stilului celorlalte scrieri – și de istoria literară, opera lui Nicolae Bălcescu nu se deosebește principal de cea a majorității autorilor români din primele epoci ale literaturii române, care sunt ale unei generoase simbioze de domenii și stiluri. Priviți circumspect și cu suspiciuni în momentele de triumf ale autonomiei esteticului, acești creatori multipli sunt redescoperiți în aspectele de politropie a receptării, sensibile la heteronomia operei și la abordarea textului din perspective variate și nu o dată conjugate. Readucerea în actualitate – în condiții tehnice de gală – a operei lui Bălcescu, prin ediția academică a lui Gheorghe Zane, revăzută și actualizată de Dorina Rusu, se află în deplină concordanță cu asemenea deschideri spre lectura polivalentă ai căror contemporani suntem din 1990 încoace. Dar apariția celor două tomuri are și o semnificație superior etică și formativ-educativă, de model. Cum de puține ori

se întâmplă în istoria politică și în cea literară, la Bălcescu a existat o perfectă congruență între opera scrisă și cea așa-zicând trăită, altfel spus între adevărurile scrisului și cele ale activității lui politice, congruență dusă până la identificarea tuturor actelor vieții cu dezideratele năzuințelor lui sociale, naționale și universal-umaniste și umanitariste. Bibliografia lui se suprapune ideal biografiei, cele două laturi converg într-o simbolistică a fervorii și incandescenței pure și purificatoare. Este și ceea ce constituie liantul interior al *tuturor* actelor publice și scrierilor lui Nicolae Bălcescu – operă a unei vieți fidel încorporate în ea. Faptul că o secțiune a ediției de față conține bogata lui corespondență (e vorba de cea trimisă, însă în secțiunea de note și comentarii a aparatului critic aceasta este frecvent întregită cu scrisorile de răspuns, care dă un plus de luminescență celor dintâi) nu face decât să confirme, prin ilustrare imediată, această aserțiune.

„C’était un érudit de premier ordre, et pourtant un esprit pratique, très-net, très-lumineux. Il eût été le grand historien de son pays et, sans nul doute, un de ses chefs des plus sages.” (Jules MICHELET)

„Deși Bălcescu se întemeiază pretutindenea pe izvoare și scrierea lui [*Români sub Mihai Voevod Viteazul*] e rezultatul unei îndelungate și amănunțite munci, totuși munca nu se bagă nicăiri în samă, precum în icoanele meșterilor mari nu se vede amestecul amănunțit de vâpșe și desemnul îngrijit linie cu linie. O neobicinuită căldură sufletească, răspândită asupra scrierii întregi,

topește nenumăratele nuanțe într-un singur întreg și, asemenea scriitorilor din vechime, el îi vede pe eroii săi aevea și-i aude vorbind după cum le dictează caracterul și-i ajunge mintea, încât toată descrierea persoanelor și întâmplărilor e dramatică fără ca autorul să-și fi îngăduit a întrebuița undeva izvodiri proprie ca poezii.” (M. EMINESCU)

„Istoricul Bălcescu știe să dea seamă de faptele trecutului cu o exactitate rămasă necunoscută lui Heliade, preocupat totdeauna să găsească sub evenimentele istorice semnificația lor generală. Filosof al istoriei este și Bălcescu în unele din momentele sale, dar față de galimatiasul teoretic al *Echilibrului*, cu cât mai limpezi, mai însumate, mai sigure, sunt reflecțiile lui Bălcescu...” (T. VIANU)

*

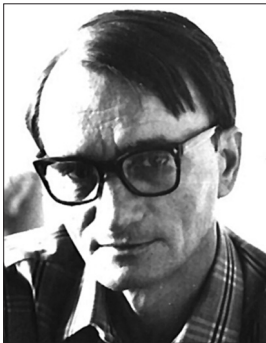
**Ediție critică de Gheorghe Zane și Elena G. Zane.
Reactualizare și indice de nume Dorina N. Rusu.
Cuvânt înainte de Dan Berindei. Introducere de
Eugen Simion:**

37. Opere, vol. I, 2017, CXX+966 pag. *Scieri istorice, politice și economice (1844-1852)*.

38. Opere, vol. II, 2017, 1660 pag. *Românii supt Mihai Voevod Viteazul; Corespondență; Scrisori; Memorii; Adrese; Documente*.

Vol. I-II: 160 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

Ștefan
BĂNULESCU
(1926-1998)

Proza lui Ștefan Bănulescu, scriitor originar din Făcăenii ialomițeni, este prefațată de un ciclu de versuri dedicat toposului principal al creației sale, *Câmpia*, cu o geografie exotică și o umanitate fabuloasă, populată de legende, superstiții și mituri. Insolită în peisajul unei literaturi ce nu se emancipase bine de realismul socialist, culegerea de nuvele *Iarna bărbaților* (1965) venea cu o proză a cărei lume începe în realul imediat și trece pe nesimțite în teritoriul unui fantastic sub coaja căruia stau arhaicul și arhetipalul. *Cartea de la Metopolis* (1977) (prim volum dintr-o suită, *Cartea Milionarului*, ce n-a mai continuat) propune un ținut imaginar (ca și faulknerianul Yoknapatawpha sau Macondo-ul marquezian) și „o tipologie nouă în epica românească” și pe care „de aici înainte, critica literară va trebui s-o numească *tipologia bănulesciană*” (E. Simion): o lume eclectică, dar funciar bizantină, a unui Bizanț crepuscular, decadent, în care „fiecare personaj reprezintă contrafacerea sau imitația degradată a unui erou

veritabil” (E. Negrici). Glosele din „bătălia cu povestiri” și memorialistica inclusă în ediție contribuie mai mult la înțelegerea și plasarea pertinentă a acestui autor insolit.

„În ciuda bunei primiri făcute la publicare, nuvelele lui Ștefan Bănulescu devansau cu mult timpul literaturii de atunci, față de care erau, de fapt, cu totul autonome; într-un deplin consens cu spiritul lumii înfățișate în opera lui, evoluția creatoare a scriitorului s-a desfășurat într-un chip atât de personal încât numai cu greu și totdeauna prin forțarea datelor el poate fi încadrat într-o evoluție mai generală a prozei românești de după război. Pe care literatura lui nu o contrazice, căreia nu i se opune, dar nici nu i se subordonează, îi aparține însă în fiecare moment prin dezvoltarea unei alte laturi.” (Mircea IORGULESCU)

*

Ediție îngrijită de Oana Soare. Prefață de Eugen Simion:

39. **Opere**, vol. I, 2005, LXIV+1136 pag. *Iarna bărbaților; Cartea milionarului; Proză eseistică.*
40. **Opere**, vol. II, 2005, 1240 pag. *Proză memorialistică; Publicistică; Corespondență.*
Volumul are ilustrații (pag. 1217-1232).
Vol. I-II: 92 lei.
Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

**Lucian
BLAGA**
(1895-1961)

Lucian Blaga, scria Emil Cioran în 1934, „este cea mai completă personalitate din România, deoarece s-a ridicat la același nivel pe toate planurile în cari s-a realizat”. A le numi în ordinea intrării lor în scenă e imposibil, fiindcă ele sunt sincrone: poezie și aforistică, teatru și filosofie, eseistică și publicistică. Opera întregă e rodul unei personalități-monolit, „planurile” apar sudate pe dedesubt, lianții fiind dominați de supratema „misterului”, factor determinant al originalității părților și întregului. Ei i se supun arta poetică din *Poemele luminii*, din celelalte volume antume, ca și din ciclurile postume (cu corolarul aforistic din *Pietre pentru templul meu*) înțelegerea mitică a satului românesc și teoria metaforei „revelatorii” din *Trilogia culturii*, precum și fundamentele *Trilogiei cunoașterii*, nefiindu-i străin nici „patosul expresionist” al pieselor de teatru. Aceeași supratemă susține și reversul medaliei: golită de mister, lumea devine un „paradis în destrămare” și intră în „vârsta de fier”; biserica odată ridicată,

Manole și zidarii lui se simt invadați de „pustietate”, Noe e înconjurat de adversitatea celor care nu pricep taina arcei sale. Intrat, după 1944, sub dictatura unui regim politic cu care a refuzat să colaboreze și, astfel, să-și renege și să-și denatureze crezul artistic și filosofic – un regim politic el însuși al destrămării, diametral opus, prin chiar filosofia lui, supratemei menționate (decretată ostracizant ca „iraționalistă”, „mistică” și „reacționară”) –, autorul monumentalei opere a devenit vreme de două decenii un scriitor interzis, iar apoi acceptat cu rezerve de criticii oficiali ai regimului – care totuși n-au putut stăvili nici vocile pertinente ale criticilor independenți și nici influența „catalitică” a gândirii și creației blagiene. Cele trei volume de față, lucrare laborioasă a unuia dintre exegeții de frunte ai scriitorului, George Gană, reprezintă una dintre cele mai bune ediții critice din cultura română.

„Scrisul lui Blaga se naște mereu la granița insesizabilă dintre reflectarea datului, receptat cu o sensibilitate acută și cu o mare disponibilitate intelectuală, și proiecția de sine a propriului spirit. De aci, pe de o parte, lirismul fundamental, unitatea substanței și pecetea stilistică inconfundabilă și, pe de alta, densitatea materiei și un anumit realism, care-l împiedică pe scriitor de la speculația goală și-l ține la distanță atât față de ermetismul mallarméean, cât și față de avangarda postbelică.” (George GANĂ)

„După Eminescu, Blaga a fost poetul cel mai profund implicat în construcția unui mit poetic național, căruia a știut să-i confere o valoare universală. Temperament

goethean, el a trăit însă și a exprimat cu intensitate marile neliniști ale spiritului modern. Prin excelență interogativă, creația sa ajunge, în ultimă instanță, marea seninătate a clasicilor.” (Ion POP)

*

Ediție critică de George Gană. Cronologie și aducere la zi a receptării critice de Nicolae Mecu. Introducere de Eugen Simion:

- 41. Opere**, vol. I, 2012, CCXVI+1390 pag. *Poezii: Poezii antume: Poezii* (1942) (Poemele luminii, Pașii profetului, În marea trecere, Lauda somnului, La cumpăna apelor, La curțile dorului); *Nebănuitele trepte* (1943); *Addenda; Din periodice; Poezii postume* (Vârsta de fier, Corăbii cu cenușă, Cântecul focului, Ce aude unicornul).
- 42. Opere**, vol. II, 2012, LXXIV+1078 pag. *Teatru: Zamolxe. Mister păgân* (1921); *Tulburarea apelor. Dramă* (1923); *Daria. Dramă* (1925); *Ivanca. Joc dramatic* (1925); *Înviere. Pantomimă* (1925); *Meșterul Manole. Dramă* (1927).
- 43. Opere**, vol. III, 2012, 1116 pag. *Teatru: Cruciada copiilor. Dramă* (1930); *Avram Iancu. Dramă* (1934); *Arca lui Noe. Piesă în patru acte* (1944), *Anton Pann. Piesă în trei acte* (1945).
Vol. I-III: 290 lei.

Se reproduc primele volume din ediția critică (vol. I-VI) alcătuită cu acribie filologică și incontestabilă competență istorico-literară de regretatul profesor George Gană la Editura Minerva în anii 1982-1997, revăzută acum integral de Nicolae Mecu în vederea reeditării.

Max
BLECHER
(1909-1938)

Nu s-ar putea spune că M. Blecher a fost un refuzat sau un neînțeles al criticii, și asta încă de la debutul editorial cu *Întâmplări în irealitatea imediată* (1936). Pompiliu Constantinescu, M. Sebastian, Octav Șuluțiu, Eugen Ionescu au salutat fără rezerve această primă carte și au scris despre ea propoziții remarcabile, cu atât mai de apreciat dacă le plasăm în epocă – una de triumf a romanului psihologic și de analiză. Citim azi cronicile de întâmpinare scrise de ei și de alți foiletoniști (ce-i drept, puțini, dar buni – între ei, Perpessicius) și observăm că judecățile lor de constatare și de evaluare rezistă. Cu toate acestea, Blecher a fost multă vreme plasat într-o zonă marginală sau mai degrabă a indecizionalului. Și nu din considerente valorice, ci din cauza dificultății de a-l înscrie în tipologia existentă, în tabelul „canonizat” al romanului. Și aceasta atât din cauza specificului „materiei”, a „lumii” *Întâmplărilor* (și, în secundar, a celorlalte două romane, *Inimi cicatrizate* și *Vizuina luminată*, ultimul apărut postum, la începutul deceniului 8), cât și a tipului de narațiune. Pompiliu

Constantinescu își începea cronică sa din „Vremea” (15 martie 1936), astfel: „Cartea dlui Blecher nu e un roman, dar nici un eseu, nu e un poem și nici un jurnal. Titlul ei spune prea mult sau nu spune nimic”. Caracterul deconcertant, venit dintr-o originalitate cu totul ieșită din comun, a făcut ca și la 1970 un comentator învățat, la zi cu lecturile și de un gust foarte fin ca Dinu Pillat, să-l înscrie pe autor în rândul cazurilor „insoțite” de creatori. Prozatorul a continuat să rămână până azi în zona inclassabilului, iar interogații de felul celor puse în 1936 de Pompiliu Constantinescu au fost formulate în continuare. Roman sau autoficțiune diaristică? (Deci, la nivelul funcțiilor narative, narator-autor sau doar narator pur fictiv?) Aspirație a alterității sau a ipseității? (Respectiv, refuz dramatic al termenului opus fiecăreia dintre acestea?) Sunt întrebări puse și astăzi, și nu fără a căpăta răspuns. Însă niciuna dintre soluțiile propuse nu a fost investită cu autoritatea definitivului (în măsura în care relativismul criticii permite acest lucru). Un lucru este sigur, căci poate fi verificat practic: opera lui Blecher deține o deschidere greu comparabilă către o multitudine de posibile, îndreptându-se la existență atât de numeroase puncte de vedere, încât finalmente cea mai „adevărată” și reprezentativă este suma lor.

„Sursa de inspirație a întregii opere a lui Blecher este, indiscutabil, experiența trăită. [...] Mărturisirea e o formă de exploatare a adâncimilor ființei, un mod de a fi onest cu propria biografie. Scrisul prelungește fidel, în pagină, dâra de sânge, tremurul mușchilor, halucinația, delirul senzorial. E o proiectare febrilă a interorității în țesătura

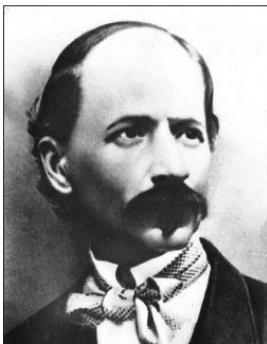
plăpândă a frazelor, o epuizare a ființei, o vlăguire a ei.”
(Radu G. ȚEPOSU)

*

**Ediție critică, studiu introductiv, note,
comentarii, variante și cronologie de Doris
Mironescu. Postfață de Eugen Simion:**

- 44. Opere, 2017, LXXVI+1604 pag. *Întâmplări în
realitatea imediată; Inimi cicatrizate; Vizuina
luminată; Proză scurtă. Aforisme; Poezii;
Traduceri; Publicistică; Scrisori; Arhivă.
Documentar; Mărturii; Iconografie.***
Vol.: 110 lei. Volumul a apărut în colaborare cu
Muzeul Național al Literaturii Române.

„Volumul de față – scrie Doris Mironescu în nota
asupra ediției – adună tot ce este cunoscut la această dată
din scrierile lui Blecher...” Iar mai jos: „Am căutat să
completez ediția cu tot ceea ce a rămas de la Blecher,
motiv pentru care am adăugat la secțiunea finală, cu scrieri
paraliterare, acte oficiale privind viața scriitorului și
mărturii ale apropiaților săi, precum și o secțiune de
ilustrații, cuprinzând desenele lui Blecher, câte sunt
cunoscute până azi, dar și fotografiile și imagini ale locurilor
pe unde a peregrinat”. Corpusul de texte cuprinde și unul
rămas nepublicat până acum, și anume prima versiune a
romanului *Inimi cicatrizate*, intitulată *Țesut cicatrizat* și
„sensibil diferită” de forma definitivă a narațiunii.
Alcătuitorul ediției, Doris Mironescu, figură de prim-plan
a eminenței generații de critici literari ce s-a impus atenției
în jurul anului 2000, a publicat în 2011 o monografie, *Viața
lui M. Blecher. Împotriva biografiei*. Prin urmare el deținea
toate datele pentru a produce una dintre edițiile exemplare
ale colecției. Și a făcut-o.

**Dimitrie
BOLINTINEANU**
(1819-1872)

Autor al unei opere dintre cele mai ample și mai diverse (a scris poezii lirice și filosofice, încercând și epopeea, „basmе naționale în versuri”, romane, drame istorice, memoriale de călătorie, publicistică, toate acestea fiind simultane, un timp, cu o activitate politică de pașoptist și unionist, ministru în timpul lui Cuza), dar și dintre cele mai inegale, Dimitrie Bolintineanu a intrat și a rămas în conștiința publică drept autorul convenționalelor *Legende istorice*, pe când poetul de valoare e desemnat, în primul rând, de extinsul poem romantic *Conrad* – anticipare a eminescianului *Memento mori* –, de balada fantastică *Mihnea și baba* (cu celebra ei cavalcadă, pe baza căreia G. Călinescu îl trece pe autor la capitolul „Descoperirea versului muzical”) și, o treaptă mai jos, de poemele orientale arcadice (*Florile Bosforului* și *Macedonele*), cu frumuseți feminine și tablouri de natură sărutate lasciv de soarele meridional, romancierul rămânând valabil prin *Elena*, datorită propensiunii realiste – un realism social. Ediția de față, alcătuită de un vechi

cercetător al operei scriitorului, reține reliefurile ei mai proeminente.

„Bolintineanu rămâne și azi un poet fragmentar remarcabil și o bună operă de izolare dă o colecție surprinzătoare de instantanee poetice. El este întâiul versificator român cu intuiția valorii acustice a cuvântului, care caută cuvântul pentru ceea ce sugerează dincolo de marginile lui noționale și face din vers o singură arie. Bolintineanu e auditiv și mecanic și asta duce mai aproape de poezia modernă.” (G. CĂLINESCU)

*

Ediție îngrijită, cronologie, note, comentarii și bibliografie de Teodor Vârgolici. Prefață de Eugen Simion:

- 45. Opere**, vol. I, 2006, LXII+1520 pag. **Poezii**: *Poezii de D. Bolintineanu atât cunoscute cât și inedite* (1865); *Conrad* (1867); *Traianida* (1869); *Poeziile vechi și noi ale d-lui Bolintineanu* (1855); *Briser d'Orient* (1866).
- 46. Opere**, vol. II, 2006, 1448 pag. **Romane**: *Manoil* (1855); *Elena* (1862); *Doritorii nebuni* (1864). **Însemnări de călătorie**: *Călătorii pe Dunăre și în Bulgaria* (1858); *Călătorii la Ierusalim în sărbătorile Paștelui și în Egipt* (1867); *Călătorii la românii din Macedonia și Muntele Athos sau Santa-Agora* (1863); *Călătorii în Asia Mică* (1866); *Insola Tenedos și Canaris* (1859); *Călătorii în Moldova* (1858); *Vizita domnitorului Principatelor Unite la Constantinopole* (1860).
Vol. I-II: 125 lei.

Ion
BUDAI-DELEANU
(1760-1820)

Opera lui Ion Budai-Deleanu, singurul mare scriitor între corifeii Școlii Ardelene, a fost scrisă în afara țării (autoexilat încă din 1787, autorul ei a trăit până la moarte la Lemberg/Lvov). *Țiganiada*, capodopera sa, al cărei manuscris a fost descoperit postum și editat (în versiunea a doua, definitivă) abia la 1925, a lipsit începuturile literaturii noastre moderne de o operă cu statut și impact de model clasic. Sintează de literatură europeană și de folclor național, căruia scriitorul îi recunoaște și restituie, primul la noi, demnitatea, epopeea e opera „unui om cu desăvârșire occidental, fără a pierde nimic din spiritul țaranului român” (G. Călinescu); sinteză de eroic întemeietor (în persoana istorică a lui Vlad Țepeș și în cea simbolică a lui Romândor) și de parodie a eroicului; sinteză de text (diegeza) și paratext (notele de subsol, comprimând o fabuloasă și dezinvoltă erudiție veselă), totul alcătuit „un «tratată despre fericire» în gustul secolului al XVIII-lea” (Ioana Em. Petrescu), în care personajele axiale sunt „Urgia” (Răul), forță distructivă, și Iubirea („Libovul Sfânt”), principiu

armonizator. Se adaugă o importantă operă filologică și istorică, cu miză militantă și justițiară (*Lexicon românesc-nemțesc, De originibus populorum Transylvaniae*), precum și o seamă de traduceri.

„Am putea restitui barocului, clasicismului sau romantismului elemente disparate din *Țiganiada*, dar opera în întregul ei nu se lasă integrată definitiv niciunui dintre aceste curente și modurile diverse (clasic, anticlasic, romantic) în care Homer e înțeles de Budai-Deleanu nu fac decât să sublinieze aspirația poetului român –care se simte un întemeietor de cultură – de a redescoperi condiția originală a poeziei. De aceea, la capătul unei tradiții literare atât de îndelungate încât lasă impresia de secătuire, *Țiganiada* este o operă de început.” (Ioana Em. PETRESCU)

*

Ediție îngrijită, cronologie, note și comentarii, glosar și reperi critice de Gheorghe Chivu și Eugen Pavel. Studiu introductiv de Eugen Simion:

47. Opere, 2011, CII+1354 pag. *Țiganiada; Trei viteji; Scrieri lingvistice; Scrieri istorice; Traduceri.*
Vol.: 72 lei.

Realizată de doi renumiți filologi, acreditați prin contribuții-reper în materie de literatură română veche și premodernă, ediția de față, definită de ei drept „diplomatică și recapitulativă”, se distinge prin relevanța structurării sumarului, prin rigoarea și acribia transcrierii textelor, ca și prin bogăția și exactitatea informațiilor din secțiunea de note și comentarii.

Ediția a doua îngrijită, cronologie, note și comentarii, glosar și repere critice de Gheorghe Chivu și Eugen Pavel. Studiu introductiv de Eugen Simion:

- 48. Opere, 2019, CII+1354 pag. *Țiganiada; Trei viteji; Scrieri lingvistice; Scrieri istorice; Traduceri.***
Vol.: 72 lei.

**Dimitrie
CANTEMIR**
(1673-1723)

Mai mult decât în alte cazuri, prezentarea analitică a unui autor de factura și talia lui Dimitrie Cantemir ar risca să pulverizeze o personalitate și o operă (copleșitoare în absolut, și cu atât mai mult prin raportarea la epoca în care a fost scrisă, precum și la stadiul general al culturii române de atunci), ocultând imaginea monumentală a întregului. Este de aceea de preferat formularea sintetizatoare și chintesențială. Dar cum în cazul lui formula nu e unică, pot fi alese două din mai multe existente. Prima aparține lui Blaga tânăr (1923) și circumscrie o personalitate monolitică: „Dimitrie Cantemir, contemporanul lui Leibniz, e un fel de Leibniz al nostru, de o multilateralitate în adevăr uimitoare în activitatea lui științifică, literară, artistică, politică... Cantemir e întâiul spirit al nostru de dimensiuni în adevăr europene. De personalitatea lui – între cele mai interesante ale veacului aici în Răsărit – s-a interesat un Voltaire, care, se presupune, intenționa să scrie un studiu despre marele și ciudatul domnitor al Moldovei.” Al doilea portret, aparținând lui G.

Călinescu (*Istoria...*, 1941), descrie o *complexio oppositorum* și trimite la un alt tip cultural: „voievod luminat, ambițios și blazat, om de lume și ascet de bibliotecă, intrigant și solitar, mânuitor de oameni și mizantrop, iubitor de Moldova lui după care tânjește și aventurier, cântăreț în tambură țarigrădean, academician berlinez, prinț rus, cronicar român, cunoscător al tuturor plăcerilor pe care le poate da lumea, Dimitrie Cantemir este Lorenzo de Medici al nostru.” Odată încheiată, ediția de față va ilustra toate aceste fațete ale impunătoarei personalități și opere.

*

Texte, cronologie, glosar, referințe critice și introducere la *Hronicul...* de Stela Toma. Prefață, indice de autori și introducere la *Divanul...* de Virgil Câdea. Introducere la *Istoria ieroglică* de Nicolae Stoicescu:

- 49. Opere**, 2003, XLVIII+1656 pag. Scrieri în limba română: *Divanul sau Gâlceava înțeleptului cu lumea sau Giudețul sufletului cu trupul; Istoria ieroglică; Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*. Vol.: 75 lei. Volumul a fost editat în colaborare cu Editura Academiei Române.

Ediția a doua îngrijită de Ana-Cristina Halichias. Ediție bilingvă (latină-română). Traducere după originalul latin de Gh. Guțu. Introducere de Maria Holban. Comentariu istoric de N. Stoicescu. Studiu cartografic de Vintilă Mihăilescu. Indice de Ioana Constantinescu. Cu o notă asupra ediției I de D.M. Pippidi. Postfață de Eugen Simion. Dosar de receptare critică de Bogdan Crețu:

50. Opere, 2014, XCIV+738 pag. *Descrierea Stării de Odinioară și de azi a Moldovei.*

Vol.: 63 lei.

Editarea textului latinesc și aparat critic de Octavian Gordon, Florentina Nicolae și Monica Vasileanu. Traducere de Ioana Costa. Cuvânt înainte de Eugen Simion. Studiu introductiv de Ștefan Lemny:

51. Opere, vol. I, 2015, XLVII+1354 pag. *Istoria mării și decăderii Curții othmane.*

52. Opere, vol. II, 2015, 1216 pag. *Istoria mării și decăderii Curții othmane.*

Vol. I-II: 164 lei.

Editarea textului latinesc, aparat critic și indici de Florentina Nicolae. Traducere din limba latină Ioana Costa. Studiu introductiv de Andrei Eșanu și Valentina Eșanu:

53. Opere, 2017, CLII+1736 pag. *Despre numele Moldaviei: în vechime și azi; Istoria moldo-vlachică; Viața lui Constantin Cantemir; Descrierea stării Moldaviei: în vechime și azi.* Vol.: 63 lei.

Editarea textului latinesc, aparat critic și indici de Florentina Nicolae. Traducere din limba latină Ioana Costa. Studiu introductiv de Ștefan Afloroaei:

54. Opere, 2017, CCXLVIII+1128 pag. *Icoana de nezugrăvit a științei preasfinte; Pasaje neclare în Catehism; O cercetare naturală a monarhiilor; Elogiu pentru autor; Mic compendiu de logică.* Vol.: 63 lei.

**Editarea textului latinesc, aparat critic și
indici de Florentina Nicolae. Traducere din limba
latină Ioana Costa:**

**55. Opere, 2018, 1206 pag. *Curanus,
Collectanea Orientalia, De muro Caucaseo.*
Vol.: 95 lei.**

**Editarea textului latinesc, aparat critic și
indici de Florentina Nicolae. Traducere din limba
latină Ioana Costa:**

**56. Opere, 2020, 480 pag. *Institutio Logices.*
Vol.: 97 lei.**

Ion Luca
CARAGIALE
(1852-1912)

Dacă Mihai Eminescu a dat expresie artistică genială părții din noi care ne leagă de absolut, de vis și de transcendent, Ion Luca Caragiale ne-a înfățișat-o, în opera sa comică, pe aceea care ne blochează în zona joasă a realității, imediată și relativă (G. Ibrăileanu a numit-o *mahalaua sufletească*), punând în fața lumii românești oglinda măritoare a unui observator de geniu în latura morală. Oglinda a supărat, atrăgând asupra autorului, încă de la premiera comediei *O noapte furtunoasă* (1879), acuzațiile de imoralitate și lipsă de patriotism, reluate amplificat odată cu reprezentarea piesei *D-ale carnavalului* (1885). În același an, T. Maiorescu îi lua apărarea într-un articol celebru, cu care începe de fapt exegeza caragialiană. Cu toate acestea, acuzațiile au continuat, culminând cu diatriba lui N. Davidescu din 1935, *Caragiale, cel din urmă ocupant fanariot sau inaderența lui la spiritul românesc*. Bazat pe alte considerente, sociologice – caracterul istoric, deci perisabil, al lumii lui Caragiale, confundat cu valoarea estetică – un viitor

mare critic, E. Lovinescu, a putut crede în tinerețe că interesul pentru opera lui comică va dispărea odată cu asanarea relelor din societatea românească. La timp și cu ecou peste timp, celor revoltați că denunță străinilor „mizeriile” noastre, autorul le-a replicat în stilul său caracteristic: „O, iluștrii mei patrioți! Dar străinii, oricât am tăcea noi despre micile noastre mizerii, ni le știu mai bine chiar decât ni le știm noi – și pe cele mici, și pe cele mijlocii, și pe cele mari – și n-au nici naivitatea, ca mulți dintre noi, să-și facă iluziuni, nici interesul, ca mai mulți dintre noi, să-și mință asupra stării noastre publice.” Obiecțiile nu au împiedicat clasicizarea scriitorului, înrâurită de contribuțiile critice esențiale ale contemporanilor scriitorului, Maiorescu, Gherea, Dragomirescu și Ibrăileanu, și consolidată în timp de o exegeză ce o concurează cantitativ și valoric pe cea eminesciană și care totodată îi statuează valoarea universală. Suprem semnificativă în acest ultim sens este aserțiunea lui Eugen Ionescu din 1959: „Prin valoarea comediilor de moravuri și de caractere, scrise, din păcate, într-o limbă fără circulație mondială, I.L. Caragiale este, probabil, cel mai mare dintre autorii dramatici necunoscuți”. Între exegeți, se detașează Șerban Cioculescu, a cărui afinitate pentru Caragiale (comparabilă cu cea a lui G. Călinescu pentru Eminescu) l-a împins să-și facă din cercetarea biografiei și operei scriitorului preocupare de o viață: mai întâi prin preluarea ediției critice rămase prin moartea lui Paul Zarifopol la un prim volum (vor fi în total șapte), mai Ediția critică de față, alcătuită de o echipă de cercetători de la institutul „G. Călinescu” al Academiei Române, este

cea mai cuprinzătoare dintre toate edițiile Caragiale. Luând „ca punct de pornire” edițiile Zarifopol-Cioculescu, precum și ediția critică alcătuită de Al. Rosetti, Șerban Cioculescu și Liviu Călin, din anii 1960, ea le depășește prin structură și sumar, beneficiind, atât la capitolul operei, cât și la cel al aparatului critic, de întreaga contribuție editologică și exegetică anterioară și cuprinde în întregime opera scriitorului. târziu prin publicarea corespondenței, iar între timp printr-o cuprinzătoare biografie, *Viața lui I.L. Caragiale* (1940).

Ediția critică de față, alcătuită de o echipă de cercetători de la Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” al Academiei Române, este cea mai cuprinzătoare dintre toate edițiile Caragiale. Luând „ca punct de pornire” edițiile Zarifopol-Cioculescu, precum și ediția critică alcătuită de Al. Rosetti, Șerban Cioculescu și Liviu Călin, din anii 1960, ea le depășește prin structură și sumar, beneficiind, atât la capitolul operei, cât și la cel al aparatului critic, de întreaga contribuție editologică și exegetică anterioară și cuprinde în întregime opera scriitorului.

„Opera [comică] caragialiană privită în față cu simț de răspundere și virilitate e un avertisment și un imbold e depășire; ea servește scopurilor naționale bine înțelese, prin ricoșeu, prin implicațiile ei melioriste. [...] Dar mai este o altă operă a lui Caragiale, în mare parte necunoscută, a publicistului cultural și politic, însuflețită de o dorință reală de mai bine pentru țara sa.”
(Șerban CIOCULESCU)

„Prin valoarea comediilor de moravuri și de caracter, scrise, din păcate, într-o limbă fără circulație mondială, I.L. Caragiale este, probabil, cel mai mare dintre autorii dramaticei necunoscuți.”
(Eugen IONESCU)

„S-a afirmat, îndată după revoluția din decembrie, că am fi ieșit din zodia lui Caragiale. S-au făcut chiar, pe această temă, unele exerciții estetice, entuziaste și premature. Revanșa lui Caragiale n-a întârziat și ea a fost, după cum știm, copleșitoare. Actualitatea lui s-a ridicat la cote nemaivăzute, singurul concurent notabil fiind, în răstimpuri, autorul *Țiganiadei*. Nu întâmplător, în fostul CPUN, de hazlie memorie, s-a făcut auzită fraza: «Domnilor, să rămânem în Caragiale și să nu cădem în Budai-Deleanu!». Soarta scriitorului nu trebuie totuși să ne îngrijoreze; el a traversat cu bine și alte perioade dificile, o va traversa și pe asta. Niciodată nu vom izbuti să-l epuizăm pe Caragiale. El este acela care întotdeauna ne va epuiza pe noi.” (Ștefan CAZIMIR)

*

Ediție îngrijită, note, comentarii de Stancu Ilin, Nicolae Bârna și Constantin Hârlav. Studiu introductiv de Eugen Simion. Ediția întâi, patru volume:

57. **Opere**, vol. I, 2000, 1200 pag. *Proză literară*.
58. **Opere**, vol. II, 2000, 1232 pag. *Teatru*.
59. **Opere**, vol. III, 2001, 1238 pag. *Publicistică*.
60. **Opere**, vol. IV, 2002, 1190 pag. *Corespondență* (1067 scrisori).
Volumul a apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Ediția a II-a, în cinci volume, ediție revăzută și adăugită de Stancu Ilin, Nicolae Bârna și Constantin Hârlav. Studiu introductiv de Eugen Simion:

- 61. Opere**, vol. I, 2011, CXII+840 pag. **Proză literară:** În volume: *Trei novele* (1892); *Note și schițe* (1892); *Schițe ușoare* (1896); *Schițe* (1897); *Notițe și fragmente literare* (1897); *Momente* (1901); *Mitică* (1902); *Schițe nouă* (1910).
- 62. Opere**, vol. II, 2011, VI+1050 pag. **Proză literară:** În periodice; Postume.
- 63. Opere**, vol. III, 2011, VI+1282 pag. **Teatru:** *O noapte furtunoasă*; *Conul Leonida față cu reacțiunea*; *O scrisoare pierdută*; *D-ale carnavalului*; *Năpasta*; *O soacră*; *1 Aprilie* (monolog); *Modern* (monolog burlesc); *Începem! Roma învinsă* (traducere); **Scrieri despre teatru:** *Note și schițe* (1882); *Versuri*.
- 64. Opere**, vol. IV, 2011, VIII+1280 pag. **Publicistică:** În volume: *Note și schițe* (1892); *Schițe ușoare* (1896); *Culisele chestiunii naționale* (1896); *Notițe și fragmente literare* (1897); *1907. Din primăvară până-n toamnă* (1907); În periodice; În manuscrise. Volumul conține ilustrații (pag. 1257-1272).
- 65. Opere**, vol. V, 2011, VIII+1216 pag. **Corespondență.** Volumul conține ilustrații (pag. 1207-1210).
Vol. I-V: 351 lei.
Volumele au apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

66. **Opere**, vol. I, 2015 (reeditare), CXII+840 pag. **Proză literară**: În volume: *Trei novele* (1892); *Note și schițe* (1892); *Schițe ușoare* (1896); *Schițe* (1897); *Notițe și fragmente literare* (1897); *Momente* (1901); *Mitică* (1902); *Schițe nouă* (1910).
67. **Opere**, vol. II, 2015 (reeditare), VI+1050 pag. **Proză literară**: În periodice; Postume.
68. **Opere**, vol. III, 2015 (reeditare), VI+1282 pag. **Teatru**: *O noapte furtunoasă*; *Conul Leonida față cu reacțiunea*; *O scrisoare pierdută*; *D-ale carnavalului*; *Năpasta*; *O soacră*; *I Aprilie* (monolog); *Modern* (monolog burlesc); *Începem!* *Roma învinsă* (traducere); Scrieri despre teatru: *Note și schițe* (1882); *Versuri*.
69. **Opere**, vol. IV, 2015 (reeditare), VIII+1280 pag. **Publicistică**: În volume: *Note și schițe* (1892); *Schițe ușoare* (1896); *Culisele chestiunii naționale* (1896); *Notițe și fragmente literare* (1897); 1907. *Din primăvară până-n toamnă* (1907); În periodice; În manuscrise. Volumul conține ilustrații (pag. 1257-1272).
70. **Opere**, vol. V, 2015 (reeditare), VIII+1216 pag. **Correspondență**. Volumul conține ilustrații (pag. 1207-1210).

Vol. I-V: 351 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

Ediția a doua, în cinci volume, ediție revăzută și adăugită de Stancu Ilin, Nicolae Bârna și Constantin Hârlav. Studiu introductiv de Eugen Simion:

71. **Opere**, vol. I, 2022 (reeditare), CXII+840 pag. **Proză literară**: În volume: *Trei novele* (1892); *Note și schițe*

(1892); *Schițe ușoare* (1896); *Schițe* (1897); *Notițe și fragmente literare* (1897); *Momente* (1901); *Mitică* (1902); *Schițe nouă* (1910).

72. Opere, vol. II, 2022 (reeditare), VI+1050 pag. **Proză literară**: În periodice; Postume.

73. Opere, vol. III, 2022 (reeditare), VI+1282 pag. **Teatru**: *O noapte furtunoasă*; *Conul Leonida față cu reacțiunea*; *O scrisoare pierdută*; *D-ale carnavalului*; *Năpasta*; *O soacră*; *I Aprilie* (monolog); *Modern* (monolog burlesc); *Începem!* *Roma învinsă* (traducere); *Scrieri despre teatru: Note și schițe* (1882); *Versuri*.

74. Opere, vol. IV, 2022 (reeditare), VIII+1280 pag. **Publicistică**: În volume: *Note și schițe* (1892); *Schițe ușoare* (1896); *Culisele chestiunii naționale* (1896); *Notițe și fragmente literare* (1897); 1907. *Din primăvară până-n toamnă* (1907); În periodice; În manuscrise. Volumul conține ilustrații (pag. 1257-1272).

75. Opere, vol. V, 2022 (reeditare), VIII+1216 pag. **Corespondență**. Volumul conține ilustrații (pag. 1207-1210).

Vol. I-V: 351 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

**Mateiu
CARAGIALE**
(1885-1936)

Asemenea lui Ion Luca, tatăl său, Mateiu Caragiale a fost un artist laborios, obsedat de forma perfectă (nuvela *Remember*, dată la tipar în 1921, a fost, zice el, „remaniată progresiv” începând cu 1911, iar romanul *Craii de Curtea-Veche* a fost lucrat din 1910 până în 1926, când începe să apară în „Gândirea”). Preocupat până la obsesie de poetica „*tainei*”, ambiguității și incertitudinii și ilustrând dandysmul și decadentismul *fin de siècle* (canonic întruchipate de sir Aubrey de Vere, eroul din *Remember*), scriitorul dă prin *Craii de Curtea-Veche* o „ficțiune memorialistică” (Ovidiu Cotruș), întreținând deliberat confuzia între eul biografic și cel artistic (al povestitorului), într-o narațiune dominată de componenta unei *inițieri*, avându-l ca subiect pe însuși naratorul și ale cărei niveluri își găsesc corespondențe bine definite în natura morală a personajelor (abstras, reflexiv și contemplativ, idealist etc. vs. de o sociabilitate gregară, activ, materialist etc.), ca și în registrele stilistice ale relatării, de la cel înalt, nobil, la cel jos, vulgar, la

care se adaugă cel „neutru”, al povestitorului (N. Manolescu). Un ciclu de poeme, *Pajere*, anticipă cultul trecutului („a optsprezecea sută”) din roman, două proze abia începute (*Sub pecetea tainei*, *Soborul țâțelor*) continuă poetica specifică a celorlalte două încheiate, iar un *Jurnal* de mare interes aruncă lumini clarificatoare asupra tuturor.

„(Re)lectura unei cărți precum *Craii de Curtea-Veche* (ca și aceea a marilor poeme sau, dintre moderni, a lui Proust sau Joyce sau Borges, și a altor câțiva, puțini) e infinită. Ca marea lui Paul Valéry din *Le cimetière marin*, ea e mereu începută, *toujours recommencée*, niciodată cu adevărat terminată sau terminată doar accidental, din oboseală, lipsă de timp sau uitare, prin care se exprimă nevoia de Altceva.” (Matei CĂLINESCU)

*

Ediție îngrijită, studiu introductiv, note, variante și comentarii de Barbu Cioculescu.

Prefață de Eugen Simion:

76. Opere, 2001, CXIV+974 pag. *Opere literare: Pajere; Remember; Craii de Curtea-Veche; Sub pecetea tainei; Anexe; Articole; Studii heraldice; Însemnări; Note de lectură.*

Vol.: 72 lei.

Ediția a doua îngrijită, studiu introductiv, note, variante și comentarii de Barbu Cioculescu.

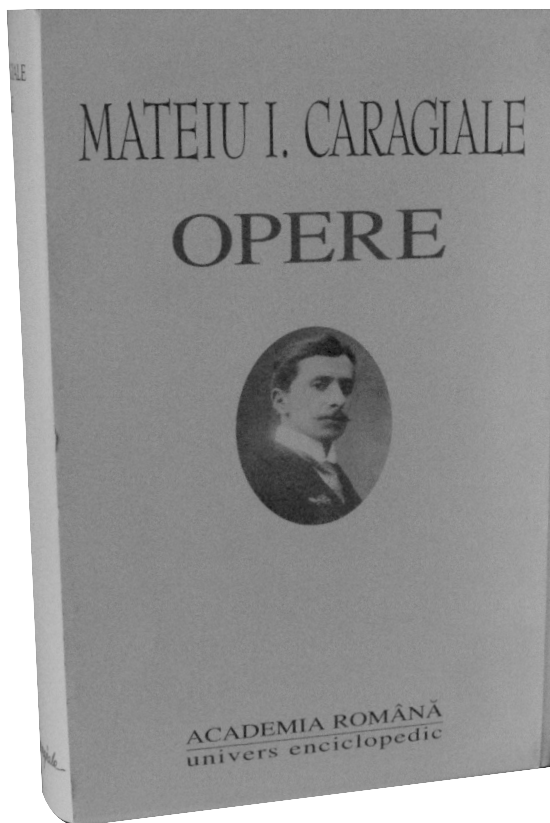
Prefață de Eugen Simion:

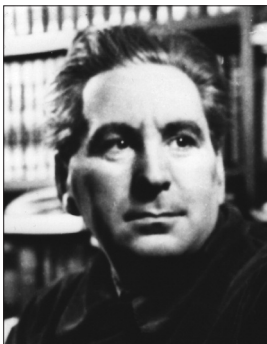
77. Opere, 2018, CXIV+974 pag. *Opere literare: Pajere; Remember; Craii de Curtea-Veche; Sub pecetea tainei; Anexe; Articole; Studii heraldice; Însemnări; Note de lectură.*

Vol.: 72 lei.

Volumul a apărut în colaborare cu Editura
Univers Enciclopedic.

De mică întindere, opera cunoscută a scriitorului
este cuprinsă integral în acest volum.

G. CĂLINESCU
(1899-1965)

Personalitate de o creativitate debordantă și polivalentă, îndreptățind situarea în galeria oamenilor de Renaștere produși de cultura română (Cantemir, Hasdeu, Pârvan, Iorga, Eliade), G. Călinescu frapează prin extraordinara originalitate a operei, în toate compartimentele ei. Poetul scrie versuri livești, cu mențiunea că pentru el cultura devenise o a doua natură. Romancierul pornește de la tehnica balzaciană (cazul cel mai caracteristic: *Enigma Otiliei*, 1938), pe care însă o deturneză prin intervenția unei perspective inedite, a „ochiului estetului”, din care rezultă „un balzacianism fără Balzac” (N. Manolescu), creând totodată o comedie umană a carnavalescului, „jocoserioasă” (N. Balotă), marcată de voluptatea caricaturalului, formulă îmbogățită (*Bietul Ioanide*, 1953) cu introducerea „eseului romanesc” și a „dramei omului superior în lumea românească” (E. Simion) și complicând-o prin inserții de roman polițist, care dau un plus de culoare celui politic ca și celui erotic. Comedia umană din creațiile epice se continuă cu

„gâlceava înțeleptului cu lumea” din vasta și complexa eseistică, unde prim-planul îl ocupă tot geniul său caracterologic. Criticul și istoricul literar impun nu numai prin noutatea și adesea insolitul judecăților, dar și prin revoluționarea a însuși statutului teoretic al celor două discipline, căci prin studiile *Tehnica criticii și a istoriei literare* (1939) și *Istoria ca „știință inefabilă” și sinteză epică* (1947), el introduce un nou concept de critică și istorie literară, pus sub semnul creației. Pe o asemenea platformă teoretică e scrisă *Istoria literaturii române de la origini până în prezent* (1941), sinteză inedită în plan european, neegalată în plan național și care, alături de cele lovinesciene, a creat canonul literaturii române, rămas în linii mari neschimbat până azi, operă totodată justițiară, datorită căreia scriitori ca Heliade, Slavici, Coșbuc, Macedonski au fost scoși din (pen)umbră și trecuți în rândul clasicilor. Cum însuși a spus-o, monografiile *Viața lui M. Eminescu* și *Opera lui M. Eminescu* – repere mereu valabile în exegeza poetului național – au fost gândite (și) ca operații preliminare sintezei din 1941, prin ele istoricul literar putând stabili maximul valoric, piscul cel mai înalt în funcție de care a ridicat ulterior întreaga hartă a literaturii române. Extraordinară prin dimensiuni și calitate este și publicistica, operă însumând, în ediția realizată de o echipă de cercetători ai Institutului de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” al Academiei Române, 12 mari volume aducând la lumină și texte necunoscute (de pildă, prima versiune, mult deosebită de cea publicată, a strălucitului eseu *Universul poeziei*) sau greșit interpretate și, nu în

ultimul rând, stând mărturie, în a doua parte a ei, pentru destinul dramatic al unui creator de mare formare confruntat cu o „istorie pe care geniul său nu o merita” (E. Simion). Editând romanele, Nicolae Mecu le restituie forma originală, anterioară intervențiilor cenzurii comuniste.

„Valoarea permanentă la care țintește și ajunge temperamentul lui critic este monumentalul, totdeauna evident prin materia multă și aprins până la urmă atât de amănuntul scăpărător, cât și de însuși stilul cantității. În limitele monumentalului, afirmațiile critice, intuițiile, impresiile, asociații, disociații, referința erudită, paradoxul, raționamentele, sofismele și mai cu seamă metaforele sar una asupra altora, se încalcă, se asupraresc, se acopăr și reapar, luptându-se încolăcit și alcătuiându-se astfel într-o impunătoare arhitectură de stil baroc.” (Vladimir STREINU)

„Opera lui G. Călinescu reprezintă o piatră de hotar pentru critica, pentru literatura și, nu mai puțin, pentru întreaga cultură română. În acest sens nu e deloc lipsit de relevanță faptul că autorul care a lansat cele mai fertile idei din critica românească [...] rămâne și singurul pe care continuatorii săi l-au considerat genial.” (Andrei TERIAN)

*

Ediție îngrijită, cronologie, note, comentarii, variante și repere critice de Nicolae Mecu. Prefață de Eugen Simion:

78. Opere, vol. I, 2004, CXII+872 pag. *Romane: Cartea nunții și Enigma Otiliei.*

79. **Opere**, vol. II, 2004, 1864 pag. *Romane: Bietul Ioanide și Scrinul negru.*

Ediție coordonată de Nicolae Mecu. Text îngrijit, note și comentarii de Nicolae Mecu, Oana Soare, Alexandra Ciocârlie, Pavel Țugui și Magdalena Dragu. Prefață de Eugen Simion:

80. **Opere**, vol. I, 2006, CXXXVI+1606 pag. *Publicistică (1920-1932).*
81. **Opere**, vol. II, 2006, 1344 pag. *Publicistică (1933-1935).*
Vol. I-II: 126 lei.
82. **Opere**, vol. III, 2007, VI+1766 pag. *Publicistică (1936-1938).*
83. **Opere**, vol. IV, 2007, XIV+1486 pag. *Publicistică (1939).*
Vol. III-IV: 94,50 lei.
84. **Opere**, vol. V, 2008, XII+1172 pag. *Publicistică (1940-1946).*
85. **Opere**, vol. VI, 2008, 1184 pag. *Publicistică (1946-1947).*
Vol. V-VI: 126 lei.

Ediție coordonată de Nicolae Mecu. Ediție îngrijită de Alexandra Ciocârlie, Alexandru Farcaș, Nicolae Mecu, Pavel Țugui, Daciana Vlădoiu. Prefață de Eugen Simion:

86. **Opere**, vol. VII, 2009, VI+1528 pag. *Publicistică (1948-1955).*
87. **Opere**, vol. VIII, 2009, 1680 pag. *Publicistică (1955-1957).* Vol. VII-VIII: 126 lei.
88. **Opere**, vol. IX, 2010, VI+1282 pag. *Publicistică (1958-1959).*

89. **Opere**, vol. X, 2010, 1216 pag. *Publicistică (1960-1962)*.

Vol. IX-X: 126 lei.

90. **Opere**, vol. XI, 2012, VI+1178 pag. *Publicistică (1963-1965). Conferințe*.

91. **Opere**, vol. XII, 2012, XVIII+1550 pag. *Publicistică (Postume și inedite)*.

Vol. XI-XII: 145 lei.

Ediție critică de Nicolae Mecu, Ileana Mihăilă, Daciana Vlădoiu. Introducere de Eugen Simion:

92. **Opere**, vol. I, 2016, LXX+1178 pag. *Viața lui Mihai Eminescu; Opera lui Mihai Eminescu (1)*.

93. **Opere**, vol. II, 2016, 976 pag. *Opera lui Eminescu (2)*.

94. **Opere**, vol. III, 2016, 1424 pag. *Eminesciune dincolo de monografie*.

Vol. I-III: 194 lei.

Volumele I-III (2016) au apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

Ediția a doua îngrijită, cronologie, note, comentarii, variante și repere critice de Nicolae Mecu. Prefață de Eugen Simion:

95. **Opere**, vol. I, 2018, CXII+848 pag. *Romane: Cartea nunții și Enigma Otiliei*.

96. **Opere**, vol. II, 2018, 848 pag. *Romane: Bietul Ioanide*.

97. **Opere**, vol. III, 2018, 1040 pag. *Romane: Scrinul negru*.

Vol. I-III: 150 lei.

Volumele I-III (2018) au apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

Șerban
CIOCULESCU
(1902-1988)

Longevitatea de care s-a bucurat, însoțită de luciditatea ce i-a caracterizat scrisul până în ultima zi a vieții, a făcut ca, dintre criticii noștri literari interbelici, Șerban Cioculescu să fie singurul care și-a putut administra pe îndelete întreaga operă, în așa fel încât în fața posterității ea să se prezinte în formă verificată și purtând amprenta definitivului. Ce-i drept, asemenea tuturor comilitonilor săi de pe baricada criticii estetice, și el a străbătut deșertul dictaturii comuniste de tip stalinist, ca și pe acela al prelungirilor ei. Iar dacă în tot acest interval de opresiune a avut norocul de a rămâne în afara temniței politice (căreia fratele său, criticul muzical și traducătorul Radu Cioculescu, i-a căzut victimă, în 1961 el sfârșind în închisoarea din Dej), nu-i mai puțin adevărat că în tot acest interval a fost eliminat din învățământ, iar semnătura i-a fost interzisă, ca și opera pe care o publicase până în 1948. Revenit, după 1963, în viața academică și în cea literară, a putut să-și exercite din nou – cu toate limitările puse de regimul dictatorial și totalitar – magistratura,

rămânând astfel, până la urmă, ultimul reprezentat în carne și oase al criticii interbelice de descendență maioreșciană și lovinesciană. Critica estetică fiind ceea ce-l lega de vechii lui comilitoni, l-a diferențiat de ei un accent în plus pus pe raționalitatea mijloacelor, rezistența în fața „inefabilului”, împinsă până la respingerea polemică a conceptului, predispoziția pentru anecdotică și „*la petite histoire littéraire*” și virtuozitatea ironiei necruțătoare, care i-a atras supranumele cu rezonanțe sumbru-voievodale de „Șerban cel Rău”.

Ediția de față este îngrijită de un trio de tineri și talentați critici, care, spre cinstea lor, nu disprețuiesc nici latura pozitivistă a studiului literaturii. Latură pe care – cum se vede și din notele și comentariile de la sfârșitul corpusului de texte – ei o integrează unui demers critic deschis și dezinvolt. Aceste prime două volume definesc dintru bun început cele două direcții majore ale activității lui Șerban Cioculescu. Pe de o parte, ele ilustrează exercițiul cvasicotidian al criticii foiletonistice, amplu materializat în culegerea *Aspecte literare contemporane*, care cuprinde producția interbelică a cronicarului literar. Pe de alta, pasiunea și truda de o viață întru defrișarea, restituirea fidelă și interpretarea lui I. L. Caragiale. Căci dintre cei care s-au consacrat exegezei marelui nostru clasic numele niciunui nu se iscă atât de spontan și de plin în atingerea cu obiectul: zici Caragiale, zici Cioculescu. Sau, cu vorba funcționarului din *Două loturi*, „și viceversa”: expresie a unei congenialități neîndoielnice, oricât de depărtată ontologic ar fi părănd critica de creația literară.

*

Ediție îngrijită, tabel cronologic de Bianca Burța-Cernat. Introducere de Eugen Simion:

98. Opere, vol. I, 2019, 1024 pag. *Aspecte literare contemporane.*

Ediție îngrijită, text ales și stabilit, note, comentarii, variante și indici de Bianca Burța-Cernat, Ștefan Fircă și Alexandru Farcaș:

99. Opere, vol. II, 2019, 1348 pag. *Aspecte literare contemporane. Viața lui I.L. Caragiale. I.L. Caragiale.*

Vol. I-II: 280 lei.

Ediție îngrijită, text ales și stabilit, note, comentarii, variante și indici de Ștefan Fircă și Alexandru Farcaș:

100. Opere, vol. III, 2020, 1280 pag.

Caragialiana.

Vol. III: 166 lei.

Ediție îngrijită, text ales și stabilit, note, comentarii, variante și indici de Ștefan Fircă și Alexandru Farcaș:

101. Opere, vol. IV, 2022, 1200 pag.

Introducere în opera lui Dimitrie Anghel.

Argheziana.

Vol. IV: 182 lei.

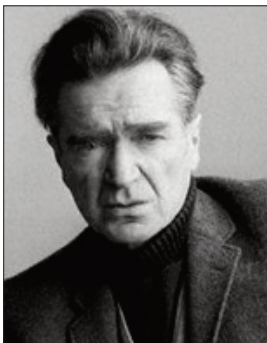
Ediție îngrijită, text ales și stabilit, note, comentarii, variante și indici de Ștefan Fircă și Alexandru Farcaș:

102. Opere, vol. V, 2022, 1072 pag. *Varietăți critice. Medalioane franceze.*

Vol. V: 170 lei.

„Din generația nouă de critici, Șerban Cioculescu e unul dintre cei mai bine înzestrați pentru polemică, nu în sensul maiorescian al folosirii ei în anumite momente oportune, armă care știe să se odihnească, pumnal în teacă, ci unică formă de expresie a personalității. Spirit vioi, dialectic, deși nu «estetizant», scrisul lui s-a dezvoltat totuși în plan estetic; era maiorescian fără să știe, numai când s-a dezlănțuit furtuna și-a dat seama că are un cămin glorios de apărat; la coapsă îi atârnă o spadă ascuțită cu care poate nimeri în inima chestiunilor” (E. LOVINESCU)

„Tehnica negației înseamnă imobilizarea și, în cele din urmă, răpunerea victimei prin străpungeri succesive cu ace veninoase. Cu ultimul ac înfipt în mușchiul operei apare și judecata critică definitivă, fatal defavorabilă autorului trimis la moarte în chip ceremonios. Sunt și împrejurări în care solemnitatea face loc unei judecăți mai directe («nota personală a autorului ne scapă»), dar interpretul revine și, pentru a nu fi bănuțit că judecă asertoric, deschide o largă paranteză, elucidând raporturile dintre muzică și poezie. Inutil, paranteza nu salvează mediocritatea poeziei lui Sandu Tzigara-Samurçaș.”
(Eugen SIMION)

**Emil
CIORAN**
(1911-1995)

După fulminanta irupere din anii '30 ai secolului trecut, când din cauza împrejurărilor istorice cărțile lui incendiare nu au putut beneficia de o receptare detașată, liberă de partizanatul ideologic și politic, Emil Cioran, devenit pentru autoritățile comuniste unul dintre cei mai periculoși și condamabili români „transfugi” (plecase în Franța în 1937 cu o bursă și ulterior se stabilise la Paris), devine un nume interzis, doar spre sfârșitul regimului Ceaușescu, publicându-i-se cu mare dificultate un volum de *Eseuri* (1988). După 1989 este pusă în circulație, prin traduceri, opera lui scrisă în franceză și sunt publicate în mari tiraje și cărțile sale românești, se scriu studii și cărți despre el, sunt discutate liber etapele și punctele delicate ale biografiei și operei românești și, dincolo de controversele legate de asemenea aspecte particulare ale omului și creației sale, Cioran își capătă locul de drept în cultura națională, acela de mare filosof și scriitor, ducând pe cele mai înalte trepte – în cultura română și în cea europeană – arta eseului. Ediția

întocmită cu devotament, răbdare și acribie cu adevărat benedictine de către Marin Diaconu se constituie într-un eveniment cultural de anvergură: este pentru prima dată când sunt adunate între copertele aceleiași ediții *toate* scrierile românești ale lui Cioran (din volume și – ceea ce constituie marea noutate – din *periodice*), în acest fel punându-se la îndemâna conașionalilor săi un instrument cu funcție cel puțin dublă: pentru înțelegerea *în întregul ei* a operei eseistului scrisă în limba sa maternă și pentru punerea ei față-n față cu aceea care l-a făcut celebru în lume – limba franceză. În plus, ea ne dă posibilitatea să urmărim pas cu pas întreaga *devenire* a marii personalități și creații. Este o ediție care nu escamotează nimic din ceea ce, în opera cioraniană, nu poate fi acceptat din punct de vedere ideologic-politic de către cititorul de azi, și editorul, și coordonatorul colecției pornind de la ideea că adevărul nu trebuie ocultat nici atunci când nu (ne) convine.

„Din conflictul dintre conștiință și viață (ci nu din acel dintre viață și spirit) scoate Cioran un sens nou al spiritului: zbuciumul neconținut al conștiinței stânjenite de viață, care se răzbună punând viața în problemă. În problemă fără soluție. Lupta cu incertitudinile tale proprii: agonie și disperare. [...] Se vede că teza lui Cioran e un antropologism agonice al lucidității și al disperării, iar atitudinea metafizică nu e altceva decât refuzul resemnării sau al împăcărilor iluzorii, cu toate că păstrează în el certitudinea totală a înfrângerii. Spiritul, rană. Conștiința, sabie.” (Mircea VULCĂNESCU)

„Cioran este, probabil, cel mai important moralist într-o literatură – cum este literatura română – în care moralisții ocupă, alături de poeți și critici, primele locuri în ierarhia creației. E neîntrecut în a suci ideile și a scoate din gusurile și dezgusurile lui propoziții memorabile. Sunt multe asemenea propoziții norocoase și ele alcătuiesc, în limba română, o operă considerabilă în sfera filosofiei morale.[...] Devenind scriitor moralist, Iov modern a știut să-și valorifice suferințele într-o utopie neagră în care, fapt curios, strălucesc intens luminile apocalipsului...” (Eugen SIMION)

*

Ediție îngrijită de Marin Diaconu. Introducere de Eugen Simion:

- 103. Opere**, vol. I, 2012, CCXCII+1372 pag. **Volume (1):** *Pe culmile disperării* (1934); *Cartea amăgirilor* (1936); *Schimbarea la față a României* (1936); *Lacrimi și sfinți* (1937); *Amurgul gândurilor* (1940). Volumul cuprinde ilustrații.
- 104. Opere**, vol. II, 2012-1996 pag. **I. Volume (2):** *Îndreptar pătimiș* (1940-1944, 1991); **II. Publicistică; III. Manuscrise; IV. Corespondență (trimisă, 1930-1947); V. Rapoarte; Addenda:** Emil Cioran – *Conștiința ca fatalitate*, Emil Cioran – *Breviar pătimiș*; Corespondență primită (1931-1943); *Repere critice* (1933-2011); Aurel Cioran – *Fișier bibliografic*; Eleonora Cioran – *Despre posteritatea manuscriselor românești ale lui Emil Cioran*; Nicolas Cavaillis, *Cioran – Manuscrits roumain* (1940-1946); Manuscrise românești ale lui Emil Cioran (1927-1947); Mihai Sorin Rădulescu – *Emil Cioran și genealogia sa*.

Vol. I-II: 193 lei.

- 105. Opere**, vol. III, 2017, VI+1408 pag. **Volume (3)**: *Îndreptar pătimăș (II)* (1940-1944); *Razne; Despre Franța; Publicistică (2); Interviuri; Corespondență*.

Ediție îngrijită de Marin Diaconu. Traducerea scrisorilor din limba franceză de Ileana Littera:

- 106. Opere**, vol. IV, 2017, 1082 pag. **Corespondență; Note și comentarii**. Volumul cuprinde ilustrații.
Vol. III-IV: 150 lei.

- 107. Opere**, vol. I, 2018, CCXCII+1372 pag. **Volume (1)**: *Pe culmile disperării* (1934); *Cartea amăgirilor* (1936); *Schimbarea la față a României* (1936); *Lacrimi și sfinți* (1937); *Amurgul gândurilor* (1940). Volumul cuprinde ilustrații.

- 108. Opere**, vol. II, 2018, 1996 pag. **I. Volume (2)**: *Îndreptar pătimăș* (1940-1944, 1991); **II. Publicistică; III. Manuscrise; IV. Corespondență (trimisă, 1930-1947); V. Rapoarte; Addenda**: Emil Cioran – *Conștiința ca fatalitate*, Emil Cioran – *Breviar pătimăș*; *Corespondență primită* (1931-1943); *Repere critice* (1933-2011); Aurel Cioran – *Fișier bibliografic*; Eleonora Cioran – *Despre posteritatea manuscriselor românești ale lui Emil Cioran*; Nicolas Cavaillis, *Cioran – Manuscris roumain* (1940-1946); *Manuscrise românești ale lui Emil Cioran* (1927-1947); Mihai Sorin Rădulescu – *Emil Cioran și genealogia sa*.

Vol. I-II: 210 lei.

Pompiliu
CONSTANTINESCU
(1901-1946)

Asemenea congenerilor săi apropiați Șerban Cioculescu și Vladimir Streinu, dar cu un plus de fidelitate temporară, Pompiliu Constantinescu și-a început cariera de critic literar ca participant la dezbaterile din „Institutul de Literatură” condus de Mihail Dragomirescu, teoreticianul „esteticii integrale”, al cărui asistent la catedră devenea îndată după absolvirea Facultății de Filosofie și Litere bucureștene. Nemulțumit însă de viziunea de „farmacie literară” a magistrului, îl părăsește foarte curând, mulțumindu-se, până la sfârșitul scurtei lui vieți, cu statutul de profesor secundar (adică de liceu), așa cum o vor face de altfel și menționații lui comilitoni. Și de asemenea E. Lovinescu, al cărui cenaclu, Sburătorul, începe să-l frecventeze încă din anul 1925, ajungând, cu timpul, să fie perceput drept cel mai fidel și devotat continuator al marelui critic. Potrivit cunoscutei încadrări lovinesciene, Pompiliu Constantinescu se înscrie la loc de frunte în cea de-a treia generație de postmaiorescieni. Respectând fără abatere principiul autonomiei esteticului și

primatul valorii artistice, criticul s-a impus în primul rând ca foiletonist. Cronicile sale literare au rămas și astăzi modele de comprehensiune guvernată de exigență critică (într-un cuvânt: modele de obiectivitate), de siguranță și claritate analitică, dar mai ales de precizie a verdictului, Pompiliu Constantinescu fiind în critica noastră interbelică diagnosticianul prin excelență. Trei dintre volumele pe care a apucat să le publice în timpul vieții sunt culegeri de cronici. Din celelalte, unul, Figuri literare, reunește o serie de studii despre mari scriitori români din trecut, revelând o dimensiune emergentă a scrisului autorului, aceea de istoric literar. Celălalt, Tudor Arghezi, lasă să se vadă o altă virtute, aceea a sintezei la nivel de studiu monografic, precum și a abilității de a adapta pertinent un sistem teoretic (în cazul de față, gnoseologia și estetica lui Lucian Blaga) la o materie atât de rebelă și de derutantă prin diversitatea ei antinomică cum este creația marelui poet.

Cea mai mare parte a operei a rămas însă pe filele revistelor la care Pompiliu Constantinescu a colaborat. O parte a articolelor rămase în periodice, semnificativă cantitativ și valoric, a fost cuprinsă în cele șase volume, masive, ale ediției întocmite de Constanța Constantinescu, soția criticului, și apărute în 1967-1972 la Editura pentru Literatură / Editura Minerva. Așa cum o arată însă operațiunile de identificare realizate de echipa care realizează actuala ediție din colecția „Opere fundamentale” de la FNSA, în afara copertelor de carte au rămas încă numeroase articole, de a căror existență volumul al

doilea depune deja dovadă, o dovadă doar incipientă totuși. Căci potrivit prospectărilor de până în prezent, odată ajunsă la capăt, această ediție editorială are toate șansele să ne facă martorii unei unei revelații de istorie literară.

Nu în ultimul rând, trebuie spus că acad. Eugen Simion, întemeietorul și coordonatorul colecției, a stat la originea acțiunii demarate prin publicarea acestor prime două volume din opera lui Pompiliu Constantinescu. Continuând ceea ce aceeași colecție a realizat prin editarea celor trei Istorii (ale literaturii și a civilizației românești moderne) și a Ciclului junimist, întocmite de E. Lovinescu, precum și a integralei publicisticii lui G. Călinescu, seria urmează să-i cuprindă pe toți ceilalți critici români care au format strălucita generație a criticii estetice din Interbelic.

*

Ediție critică îngrijită de Mihaela Constantinescu-Podocea, Alexandra Safta și Petruș Costea. Prefață de Eugen Simion:

109. Opere, vol. I, 2019, 1136 pag. Din volume: *Mișcarea literară. Opere și autori. Critice. Figuri literare Tudor Arghezi și E. Lovinescu.*

110. Opere, vol. II, 2019, 1120 pag. **Publicistică (1921, 1925-1932).**
Vol. I-II: 270 lei.

Ediție critică îngrijită de Mihaela Constantinescu-Podocea, Alexandra Safta și Petruș Costea. Prefață de Eugen Simion:

111. Opere, vol. III, 2021, 1488 pag. *Publicistică (1933-1936)*.

112. Opere, vol. IV, 2021, 1312 pag. *Publicistică (1937-1942)*.

Vol. III-IV: 370 lei.

Ediție critică îngrijită, note și comentarii de Petruș Costea și Oana Safta. Introducere de Eugen Simion:

113. Opere, vol. V, 2021, 1424 pag. *Publicistică (1943-1946). Addenda*.

Vol. V: 147 lei.

„Pompiliu Constantinescu este «criticul» acestei generații [a treia generație postmaioresciană], fără ca prin aceasta să se tăgăduiască altora merite recunoscute. Locul și-l datorește, în primul rând, calităților morale indispensabile oricărui critic: seriozitatea profesională izvorâtă dintr-o mare conștiință a rolului împlinit ca un sacerdoțiu laic, obiectivitatea deci, curajul și lipsa de oportunism. Cu aceste însușiri, criticul avea elementele necesare ale unei meserii care cere mai întâi de toate probitate sufletească, egalitate temperamentală.”
(E. LOVINESCU)

„Pompiliu Constantinescu a fost în primul rând un cronicar literar, cel mai mare cronicar literar al nostru. Din postul său de pândă, în care a stat neclintit peste douăzeci de ani, îndurând cu eroism truda (și uneori mizeria) unei munci umile de vameș al literaturii, el a cuprins cu ochii un vast teritoriu, înregistrând infiltrația noilor valori printre atâtea cazuri de contrabandă. Cu

o regularitate de metronom, criticul a semnalat neobosit nume, opere, generații, tendințe, drastic și pedepsitor uneori, entuziast și încurajator alteori, întotdeauna însă de bună-credință, instalat în obiectivitate definitiv, irevocabil. Ce noroc pentru literatura noastră că, într-una din cele mai importante perioade ale ei, i-a fost dat să treacă prin fața ochilor unui astfel de om.” (Valeriu CRISTEA)

**George
COȘBUC**
(1866-1918)

Debutul editorial (cu *Balade și idile*, 1893) al ardeleanului George Coșbuc, în plină epocă de expansiune a eminescianismului, consacra un mare poet al universului rustic, frapând prin originalitatea perspectivei. Imaginea, care a făcut școală, de „poet al țărânimii”, propusă în 1897 de critica sociologică a lui C. Dobrogeanu-Gherea, se vede răsturnată către mijlocul veacului al XX-lea de Vladimir Streinu: suverana viziune idilică a cosmosului coșbucian este fructul unui punct de vedere citadin, „căci perspectiva bucolică se deschide de pe «trotuar» asupra vieții rustice, dar nu și din miezul acestei vieți asupra ei însăși”. Opera originală este flankată, la un nivel valoric comparabil, de cea a traducătorului, care a dat versiuni-reper ale unor opere clasice (*Odiseea* lui Homer, *Eneida* și *Georgicele* lui Vergiliu, *Sakuntala* indianului Kalidasa), triumfând prin traducerea capodoperei lui Dante, *Divina Comedie*, versiune dintre cele mai valoroase în lume și până astăzi neegalată în plan național, însoțită de un tom de comentarii bogate în

clarificări și intuiții fertile. Se adaugă o serie de scrieri de popularizare pe teme istorice (*Războiul nostru pentru neatârnare, Povestea unei coroane de oțel*) și etnofolclorice (*Superstițiile păgubitoare ale poporului nostru*).

„Coșbuc nu este numai un desăvârșit tehnician, dar nu rareori și un poet mare, profund original, un vizionar al mișcărilor sufletești sempiternе, cu un accent ardelenesc numai decît evident, inimitabil și tocmai pentru aceea așa de des imitat. El a izbutit, ca și Eminescu de altfel, să facă poezie înaltă care să fie sau măcar să pară pricepută poporului și să educe astfel la marele lirism o categorie de oameni străini în chip obișnuit de literatură.” (G. CĂLINESCU)

„... Coșbuc urmărește configurarea unei utopii în care elementele naturale devin «surogate mitologice» [...]. De aceea ni se pare că, în esență, universul coșbucian are structura feericului, voalată, neîngrădită nici de stereotipiile basmului, netulburată nici de terorii imaginare specifice fantasticului. [...] Lumea lui Coșbuc este un spectacol inventat, de la ceremonialul general-uman, nunta ori moartea, și feeria arhaic-infantilă, hibernală sau estivală (*Iarna pe uliță, Noapte de vară*), până la feericul pur (*Nuntă în codru*).” (Petru POANTĂ)

*

**Text stabilit și cronologie de Gavril Scridon.
Ediție revăzută, note, comentarii, repere critice,
bibliografie și indici de Gheorghe Chivu. Studiu
introdactiv de Dumitru Micu:**

114. Opere, vol. I, 2006, CLX+1086 pag. *Poezii*: A. Din volume: *Balade și idile, Fire de tort, Ziarul unui*

pierde-vară; Cântece de vitejie; B. Din periodice; C. Postume.

Vol. I: 66 lei.

- 115. Opere**, vol. II, 2007, 1252 pag. **Proză**: A. Din volume: Din „*Versuri și proză*”; *Războiul nostru pentru neatârnare; Povestea unei coroane de oțel; Din țara Basarabilor; Dintr-ale neamului nostru; Superstițiile păgubitoare ale poporului nostru*; B. Din periodice; C. Varia; D. Postume; Repere critice. Vol. II: 48 lei.

Volumele I-II au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Introducere, ediție, note, comentarii, glosar și repere critice de Gheorghe Chivu:

- 116. Opere**, vol. III, 2013, XXXII+1808 pag. **Traduceri**: Traducerea „*Divinei Comedii*”; Comentariu la „*Divina Comedie*”; Addenda.

Vol. III: 150 lei.

Ediția începută de Gavril Scridon și continuată de Gheorghe Chivu va mai cuprinde, printre altele, și tălmăcirile de mare virtuozitate și fidelitate ale bardului de la Hordou, printre care: Homer – *Odiseea*; Vergiliu – *Eneida*, *Antologie sanscrită*; Kalidasa – *Sacotala*.

**Ion
CREANGĂ**
(1837-1889)

Ion Creangă este cel mai înșelător geniu al Junimii. Șireteniei sale i-au căzut victimă mai întâi junimiștii, care făceau mult haz de „țărăniile” lui spuse și scrise și-l caracterizau restrictiv ca „scriitor popular”. Definiția, pătrunsă și în rândul publicului larg, nu este falsă, ci numai incompletă, fiindcă scriitorul izbutește ceea ce niciunul nu a mai reușit: să fie *în același timp și în aceeași măsură* un creator folcloric și cult. Cei doi obraji se îmbină perfect, alcătuind un singur și armonios chip. În povești, ca și în *Amintiri...*, el reușește rara performanță de a transpune fără pierderi semnificative limbajul oral în cel scriptic, reabilitându-l astfel pe cel dintâi. Prin întreaga lui operă, Creangă săvârșește un radical act justițiar, o veritabilă *restitutio dignitatis*, propulsând în lumina marii arte – și astfel conferindu-i acte de noblete – o lume până la el ignorată, subapreciată, privită cu condescendență. Subtilitățile îi sunt multiple și a trebuit să vină monografia lui G. Călinescu din 1938 pentru a ne revela ce se ascunde sub suprafața textuală. Scrie *Povestea lui Harap-*

Alb, aparent un basm popular obișnuit (cum par și celelalte semnate de el), dar în realitate ne dă o complexă și meșteșugită narațiune de inițiere, cu personaje fabuloase zugrăvite cu geniu de caracterolog. Scrie niște aparent foarte accesibile *Amintiri din copilărie*, punând la încercare capacitatea taxonomică a criticilor. Compune nuvela *Moș Nichifor Coțcariul* și-l pune în încurcătură pe cititorul neversat, obișnuit să caute explicațiile în „fapte”, când, în realitate, totul aici e faptă de limbaj insidios, ultrasubtil, prin care „harabagiul”, sesizând că „asta pică de coaptă”, deșteaptă apetitul erotic al „giupâneșicăi Malca”, făcând-o să-i cadă plocon în brațe. Scrie aparent nevinovata (o poveste pentru copii, spunem toți) *Punguța cu doi bani*, care în lectura cititorului expert nu se arată lipsită de simbolistică sexuală – și de altfel povestea ar fi avut la Junimea și o versiune licențioasă. Compune două povești deochete, păcălindu-i de data aceasta pe amatorii de pornografie, fiindcă în prim-planul narațiunilor stă măiestria artistică, adică frumosul, *pour les connaisseurs*, acesta. Râde șfichiuitor, prinzându-i în cursă pe criticii staliniști, bucuroși să găsească în avara babă chiaburimea, în moș țărănimea săracă, iar în rebelul cocoș clasa muncitoare revoluționară, când, de fapt, cum ne învață criticii veritabili, râsul lui Creangă este unul carnavalesc, igienizant-regenerator. Paginile sale sunt coplesite de un haz contagios. Iată însă că în ultima vreme exegeți de talia lui Valeriu Cristea și Eugen Simion descoperă în ele și multă cruzime. Sucește, în fine, frazele în așa fel încât ne pune logica în stare de criză, dar tot el ne liniștește, fiindcă

pentru cititor, ca și pentru țărișoara lui, „n-ar fi rău să fie bine”.

„Scriitori ca Creangă nu pot apărea decât acolo unde cuvântul e bătrân și echivoc și unde experiența s-a condensat în formule nemișcătoare. Era mai firesc ca un astfel de prozator să răsară peste câteva veacuri, într-o epocă de umanism românesc. Născut cu mult mai devreme, Creangă s-a ivit acolo unde există o tradiție veche și deci și o specie de erudiție, la sat, și încă la satul de munte de dincolo de Siret, unde poporul e neamestecat și păstrător.” (G. CĂLINESCU)

„*Omul lui Creangă* este un tip esențialmente elegiac, nostalgic, stă cu fața spre trecut și suspină după ceea ce a fost și nu mai este și, în același timp, vede lumea în alcătuirile ei comice. Se bucură de spectacolul vieții, dar îl judecă uneori cu surprinzătoare cruzime. Morala lui este, în fundamentul ei, clasică, și Creangă însuși este un moralist clasic, care nu se încurcă prea mult cu zonele intermediare. Desparte clar și judecă drept, când este vorba de virtuțile și căderile morale omenești.” (Eugen SIMION)

*

Ediție critică, note, variante și glosar de Iorgu Iordan și Elisabeta Brâncuș. Ediție revăzută și adăugită. Introducere de Eugen Simion:

117. Opere, 2000, CXX+1396 pag. *Povești; Amintiri din copilărie; Povestiri; Varia; Corespondență; Povești „corosive”; Note și variante.*

Vol.: 96 lei. Volumul a fost realizat în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Ediție critică, note și variante, glosar de Iorgu Iordan și Elisabeta Brâncuș. Ediție revăzută și adăugită de Grigore Brâncuș. Prefață de Eugen Simion:

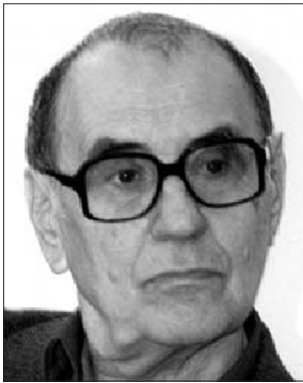
- 118. Opere, 2014, CXXXII+1356 pag. *Povești; Amintiri din copilărie; Povestiri; Varia; Corespondență; Povești „corosive”; Note și variante.***
Vol. 67 lei.

Ediția a doua adăugită, note și variante, glosar de Iorgu Iordan și Elisabeta Brâncuș. Ediție revăzută și adăugită de Grigore Brâncuș. Tabel cronologic de Constantin Parascan. Prefață de Eugen Simion:

- 119. Opere, 2018, CXXXII+1356 pag. *Povești; Amintiri din copilărie; Povestiri; Varia; Corespondență; Povești „corosive”; Note și variante.***
Vol. 70 lei.

Ediția a doua adăugită, note și variante, glosar de Iorgu Iordan și Elisabeta Brâncuș. Ediție revăzută și adăugită de Grigore Brâncuș. Tabel cronologic de Constantin Parascan. Prefață de Eugen Simion:

- 120. Opere, 2022 (reeditare), CXXXII+1356 pag. *Povești; Amintiri din copilărie; Povestiri; Varia; Corespondență; Povești „corosive”; Note și variante.***
Vol. 70 lei.

Ștefan Augustin
DOINAȘ
(1922-2002)

În receptarea comună a operei poetice a lui Ștefan Aug. Doinaș s-a petrecut un fenomen de transfer și de hibridare a percepției. Intelectual foarte cultivat, cu un grund filosofic și literar dobândit la școala culturii germane, traducător al unora dintre cele mai dificile opere ale literaturii universale (exemplul suprem: *Faust*, capodopera lui Goethe), eseist descifrând exemplar gramatica și pedagogia lirismului și, totodată, practicând o critică de poezie ce îmbină finețea sensibilității proprie criticii de artist cu erudiția și rigoarea criticilor de meserie, poezia lui a putut fi lesne asimilată unei emanații intelectualiste, ceea ce nu o dată a făcut ca recunoașterea sa ca mare poet să fie rostită în *mezza-voce*. Lipsită de aderențe facile, această poezie, izvorâtă dintr-o personalitate creatoare pentru care cultura a devenit natură și servită de o dicțiune specială pe care Ov.S. Crohmălniceanu, afiliind-o curentului *Jugendstil*, o consideră unică în lirica română (v. citatul de mai jos), s-a impus, în percepția

criticii, drept una dintre creațiile majore ale poeziei noastre din a doua jumătate a secolului trecut. Odată depășită dificultatea descifrării ei (constând, în primul rând, în înlăturarea aparențelor abstracte, de poezie „conceptuală”), opera poetului Doinaș își revelează dimensiunea mitică și vibrațiile de adâncime ale lirismului orfic. Dramatismul ei, lipsit complet de gesticulație exterior-retorică și, prin urmare, fiind cu atât mai autentic și mai profund, pune, ca orice mare creație, întrebările fundamentale ale existenței umane. Inventarul acestor interogații capitale a fost încununat, în ultima parte a vieții poetului, cu acelea presupuse de problematica psalmilor, din nefericire puțin comentați la apariție și asupra cărora Eugen Simion se oprește acum într-un amplu capitol al introducerii la ediție, consacrat lor în chip special, văzând în ei sinteza ultimă a poeziei autorului.

Ediția de față, alcătuită de istoricul literar Alexandru Ruja (care acum două decenii ne-a dat integrala Aron Cotruș, iar de curând, în seria „Opere fundamentale”, două cuprinzătoare volume Ioan Alexandru), este cea mai amplă de până acum, adunând la un loc întreaga operă poetică a lui Ștefan Aug. Doinaș apărută în volume și în periodice. Este o ediție critică în care „variantele” sunt de cele mai multe ori poeme de sine stătătoare, întregind în fapt corpusul de texte. Generoasele repere critice dau seamă de o diversitate a interpretărilor pe care numai o mare poezie o poate obține.

„...la epoca respectivă și ulterior, noi n-am avut corespondentul românesc al poeziei unui Ștefan George

sau Hofmannstahl [...]. Cu Doinaș, o extrem de subtilă formulă poetică, absentă până la el în lirica noastră, își capătă încetățenirea. Sonuri neauzite înainte în limba noastră pornesc să răsunе dintr-odată cu un timbru fascinant. Nu e puțin să înfăptuiești așa ceva. Când e vorba de o pleiadă întreagă poetică, lucrurile devin mai simple. În astfel de cazuri, lucrează și legea numerelor mari. Un stil poetic poate astfel cristaliza prin contribuția mai multor talente, nu neapărat foarte puternice. Ca o singură voce să realizeze o atare experiență e nevoie de daruri puțin comune.” (Ov.S. CROHMĂLNICEANU)

*

Text ales și stabilit, note, comentarii, variante, cronologie și indici de Alexandru Ruja. Introducere de Eugen Simion:

121. **Opere**, vol. I, 2016, CLX+1230 pag. *Cartea mareelor; Omul cu compasul; Seminția lui Laokoon; Alter ego; Ce mi s-a întâmplat cu două cuvinte; Papirus; Anotimpul discret; Hesperia; Vânătoare cu șoim.*
122. **Opere**, vol. II, 2016, 1436 pag. *Interiorul unui poem; Arie și ecou; Lamentații; Aventurile lui Proteu; Psalmi; Ovidiu la Tomis; Versuri „din exil”; Ontopoeme; Ad usum delphini; Cameră de luat vederi; Parabole lirice; Răzlețe; Poezii din reviste.*
Vol. I-II: 164 lei.

Petru
DUMITRIU
(1924-2002)

Studiază filosofia la ea acasă, adică în Germania; ziua de 23 August îl prinde în țară, unde rămâne în continuare; în 1947 debutează cu un volum de rafinate proze scurte, remarcat de Călinescu; trece apoi cu arme și bagaje de partea realismului socialist, devenind, ca răsplată, un răsfățat al regimului, totuși căutând (și izbutind), printr-un mare roman de familie – frescă a societății românești de la 1860 până la zi – ca, dincolo de tributul plătit ideologiei oficiale, să-și dea măsura uriașelor lui înzestrări; pe 22 ianuarie 1960 pleacă cu mașina în Germania comunistă, trece în Berlinul occidental și cere azil politic; fostul potentat al Uniunii Scriitorilor, director de editură și de consiliu al editurilor își câștigă acum pâinea cotidiană ca funcționar; scrie mereu, denunțând regimul din țară, dar neluând în brațe nici civilizația vestică, unde descoperire o altă față a „Vârstei de fier”, pentru care eseurile sale religioase se vor o replică și un îndreptar spiritual; regimul din România îl pune la

stâlpul infamiei ca rușinos „transfug”, îl scoate din biblioteci, programe școlare și manuale, dar nu intră nici în grațiile Vestului; devine astfel un scriitor fără de țară. După 1989, doi critici – Eugen Simion și George Pruteanu – îl vizitează la Metz și scot apoi incitante cărți de convorbiri conținând mărturisiri de preț: pentru unii dezvăluiri dramatice și căință sinceră, pentru alții probe de cinism. Aceasta a fost odiseea lui Petru Dumitriu, cel mai cult romancier român postbelic și unul dintre cei mai înzestrați creatori epici români.

„Excelând în portrete, romancierul [din *Cronică de familie*] le concepe în funcție de o *qualité maîtresse* poetică. Observarea fizionomiilor sau a trupului denotă o mare vocație a schimonosirii. O mizantropie abia mascată conduce mâna portretistului în aceste imagini fizice naturaliste și arcimboldești. Detaliul sordid e îngroșat; cea mai desăvârșită frumusețe are un aer morbid; ravagiile vârstei, grăsimea, sechelele bolilor, decrepitudinea nu sunt niciodată uitate.” (Nicolae MANOLESCU)

*

Ediție îngrijită de Ecaterina Țarălungă. Prefață de Eugen Simion:

- 123. Opere**, vol. I, 2004, CXX+1326 pag. **Publicistică. Dosare de securitate. Eseuri. Proză. Alte texte** (*Despre viață și cărți; Noi și neobarbarii; Din periodice; Euridice. 8 proze*); **Cronică de la câmpie**. Volumul cuprinde ilustrații.
- 124. Opere**, vol. II, 2004-1784 pag. **Cronică de familie**.
- 125. Opere**, vol. III, 2004-1982 pag. **Colecții de**

Biografii, Autobiografii și Memorii contemporane.

Vol. I-III: 208 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Volumele nu cuprind scrierile realizate cu conștiinciozitate sub semnul ucigător al „realismului socialist” (*Drum fără pulbere, Pasărea furtunii* ș.a.).

EMINESCU OPERE

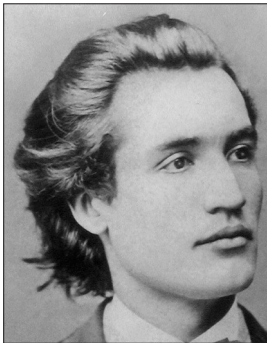

I. Poezii

II. Proză • Teatru • Literatură populară

III. Publicistică • Correspondență • Fragmentarium

ACADEMIA ROMÂNĂ
univers enciclopedic
Tipărit la R. A. „Monitorul Oficial”

Mihai
EMINESCU
(1850-1889)

Destinul național al operei lui Mihai Eminescu începe cu ediția *Poezii*, alcătuită de T. Maiorescu și apărută în decembrie 1883. Până atunci de circulație restrânsă practic la cercul revistei „Convorbiri literare”, poezia eminesciană cunoaște deodată o bruscă iradiere în toate provinciile românești. Catalizat de tragica îmbolnăvire a poetului, în vara aceluiași an, tot acum se naște ceea ce avea să fie numit mitul Eminescu. Consolidat de epocalul articol al lui Maiorescu *Eminescu și poeziile lui* (1889), în care criticul Junimii profetea covârșitoarea influență a verbului poetului în veacul care urma, mitul eminescian își îmbogățește componentele și-și amplifică iradierea pe măsură ce văd lumina tiparului noi teritorii ale creației: publicistica politică, poezia postumă, dramaturgia. Cât privește interpretarea, momentul crucial al exegezei și publicării operei eminesciene este marcat de deceniul 4 al secolului al XX-lea, când apar lucrările lui G. Călinescu *Viața lui M. Eminescu* (1932) și *Opera lui M. Eminescu* (în cinci volume,

1934-1936), urmate de monumentala ediție critică întocmită de Perpessicius, *M. Eminescu, Opere* (primul volum în 1939), care va fi încheiată de o echipă condusă de Petru Creția (partea filologică) și D. Vatamaniuc (istorie literară), la sfârșitul deceniului 9 și va număra 17 volume *in quarto*. Două decenii mai târziu, din inițiativa și sub îndrumarea acad. Eugen Simion, prinde realitate visul mai vechi al filosofului C. Noica de publicare a „Caietelor Eminescu” la Biblioteca Academiei. A rezultat un număr de 38 de volume masive, tipărite, prin măiestria artistului plastic Mircia Dumitrescu, în așa fel încât copia manuscriselor să fie mult mai lizibilă decât originalul. Simultan cu această nesperată realizare și din aceeași inițiativă, Parlamentul României votează o lege prin care ziua de 15 ianuarie (a nașterii lui Eminescu) este declarată „Ziua culturii naționale”.

În loc de orice alt comentariu și totodată în concordanță cu cele de mai sus, să recitim finalul articolului maiorescian din 1889, memorabilele concluzii ale articolului *M. Eminescu, poet național* (12 iunie 1964), scris de cel mai important exeget al poetului, iar în final aserțiunea blagiană de rezonanță filosofică și antropologică din *Trilogia culturii*.

„Pe cât se poate omenește prevedea, literatura poetică română va începe secolul al 20-lea sub auspiciile geniului lui, și forma limbei naționale, care și-a găsit în poetul Eminescu cea mai frumoasă înfăptuire până astăzi, va fi punctul de plecare pentru toată dezvoltarea viitoare a vesmântului cugetării românești.” (T. MAIORESCU)

„Există o condiție excepțională care ridică pe Eminescu deasupra poezilor de circulație mărginită. A cunoscut poporul și provinciile românești, a devenit familiar cu speculațiile filosofice cele mai înalte, a iubit fără a fi fericit, a dus o existență nesigură și trudnică, a trăit într-un veac ingrat ce nu răspundea idealului său, a plâns și a blestemat, apoi s-a îmbolnăvit și a murit foarte tânăr. Tot ce a avut de spus, a spus până la 33 de ani. Viața lui se confundă cu opera, Eminescu n-are altă biografie. Un Eminescu depășind vârsta pe care a trăit-o ar fi ca un poem prolix. Însăși nebunia pare o operă de protest. Și de aceea oricine îl va citi, pe orice punct al globului, va înțelege că Eminescu a exemplificat o dramă a omului, că el a scris în versuri o zguduitoare biografie. Alții au o operă eminentă și o biografie monotonă și fără semnificație. Rar se întâmplă ca un poet să fie sigilat de destin, să ilustreze prin el însuși bucuriile și durerile existenței și de aceea multă vreme M. Eminescu va rămâne în poezia noastră nepereche.” (G. CĂLINESCU)

„Există o «Idee Eminescu», iar aceasta s-a zămislit sub zodii românești” (Lucian BLAGA)

*

Ediție îngrijită de D. Vatamaniuc. Prefață de Eugen Simion:

- 126. Opere**, vol. I, 1999, LXVII+1002 pag. **Poezii:** Poezii publicate în timpul vieții; Din manuscrise.
- 127. Opere**, vol. II, 1999, 1262 pag. **Proză:** Proze publicate în timpul vieții; Din manuscrise; Versiuni. Variante. Texte aferente. Exerciții; **Teatru:** Drame istorice; Alte drame; Comediile; **Literatura populară:** Poeme originale de inspirație folclorică; Basme în proză.

128. **Opere**, vol. III, 1999, 1264 pag. *Publicistică (1877-1888)*: Studii și articole publicate în timpul vieții; Din manuscrise; *Corespondență. Fragmentarium*. Vol. I-III: 200 lei.
129. **Opere**, vol. IV, 2000, VIII+1846 pag. *Publicistică (1876-1880)*: Studii și articole publicate în timpul vieții; Din manuscrise.
130. **Opere**, vol. V, 2000, 1924 pag. *Publicistică (1880-1889)*: Studii și articole publicate în timpul vieții; Din manuscrise. Vol. IV-V: 150 lei.
131. **Opere**, vol. VI, 2003, XII+1620 pag. *Dicționarul de rime; Traduceri; Transcrieri; Note de curs; Note de lectură; Excerpte; Corespondență* [Prozodie; Filologie; Estetică; Cultură și știință; Despre literatură și artă; Literatură universală; Addenda (Corespondența Mihai Eminescu – Veronica Micle)].
132. **Opere**, vol. VII, 2003, VI+1550 pag. *Traduceri; Transcrieri; Note de curs; Note de lectură; Excerpte* (Istorie; Geografie; Filosofie; Etică; Psihologia popoarelor; Economie; Sociologie și politică; Drept; Științe). Vol. VI-VII: 150 lei.

Ediție critică, note, variante și cronologie de Perpessicius. Diferențe textuale și un comentariu asupra ediției Perpessicius de Nicolae Georgescu. Introducere de Eugen Simion:

133. **Opere**, 2013, 1536 pag. *Poezii*. Vol.: 87 lei.

Ediție critică și note de D. Vatamaniuc. Introducere de Eugen Simion:

134. **Opere**, vol. I, 2015, XLIV +1394 pag. *Articole politice* (Publicistică – Studii și articole publicate în timpul vieții; Din manuscrise); *Fragmentarium*.

135. **Opere**, vol. II, 2015, 1808 pag. *Articole politice*.
136. **Opere**, vol. III, 2015, 1536 pag. *Articole politice*.
Vol. I-III: 251 lei.
Ediție critică de Dumitru Murărașu. Cuvânt înainte de Eugen Simion:
137. **Opere**, vol. I, 2017, LVI+1016 pag. *Poezii (1866-1877)*.
138. **Opere**, vol. II, 2017, 844 pag. *Poezii (1878-1883)*.
Vol. I-II: 100 lei.
Volumele I-II (2017) au apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

Ediție critică, note, variante și cronologie de Perpessicius. Cronologie de Mihai Cimpoi. Introducere de Eugen Simion:

139. **Opere**, 2019, 1536 pag. *Poezii*.
Vol.: 80 lei.

Ediție cronologică integrală de Valentin Coșereanu. Prefață de Eugen Simion:

140. **Opere**, Vol. I, 2019, 1856 pag. *Poezii (Cronologii și simbioze poetice 1866-1876)*.
141. **Opere**, Vol. II, 2019, 1760 pag. *Poezii (Cronologii și simbioze poetice 1877-1883)*.
Vol. I-II: 240 lei

Ediția *Poezii* a apărut în preajma celebrării din 2020 a „Zilei culturii naționale” (15 ianuarie), marcând totodată apariția celui de al 250-lea volum din colecția „Opere fundamentale”, o apariție ce se constituie și într-un omagiu adus marelui editor eminescian Perpessicius.

Nicolae
FILIMON
(1819-1865)

Ingerând câte ceva din toate formele de roman contemporane lui, deși fără a le metaboliza până la a le topi într-o creație monolitică, Nicolae Filimon, prozator, publicist, primul nostru cronicar muzical, reușește, în *Ciocoi vechi și noi* (1863), să dea drept de cetate epică unei lumi (noua clasă, burghezia) și mai ales să creeze un tip de cursă lungă în proza noastră, arivistul (preludat de Mitică Râmătorian din nuvela *Nenorocirile unui slujnicar*, 1861), cu mențiunea: „Dinu Păturică e un Julien Sorel valah. [...] nu e un simplu și vulgar vânător de avere, ci un însetat de toate senzațiile vieții” (G. Călinescu). Creatorul de personaje folosește doar paleta alb-negru și portretul exterior, fără analiză psihologică („...nepriceput în a citi în suflete, a devenit în schimb expert în citirea pe chipuri”, asertează N. Manolescu). Totuși, personajele au un contur memorabil. La fel, descrierile (Bucureștii de la 1820), chiar dacă ele nu poartă încă amprenta personajelor. Memorialul *Escursiuni în Germania meridională* (1858) e opera unui autodidact amator

de cultură (de muzică, în primul rând), de pitorescul oamenilor și locurilor, dar și de conversație, produsă cu vervă.

„Dinu Păturică are meritul nu numai de a fi cap de serie, dar, în această postură, prin chiar specificul operei lui Filimon, prin realismul ei naiv-justițiar, de a fi o existență emblematică, încât, oglindiți în imaginea lui, continuatorii săi îi amplifică prestigiul estetic, îi precizează, printre meandrele alcătuirii lor morale și psihice, conturul epic. [...] Bogata posteritate a lui Dinu Păturică, dându-i o autentificare de prim ordin, dovedește că ființa sa imaginară a corespuns unei lungi perioade din istoria societății românești și prin aceasta problematica sa, oricât de primară, crește spre mai complexe și mai profunde interogații autohtone de natură spirituală.” (I. NEGOIȚESCU)

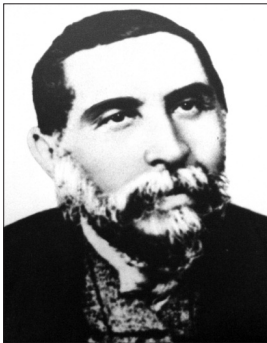
*

**Ediție îngrijită, prefață, note și bibliografie de
Mircea Anghelescu:**

142. Opere, 2005, XLX+1270 pag. *Ciocoii vechi și noi; Nuvele. Basme; Escursiuni în Germania Meridională; Publicistică.*

Vol.: 52,50 lei.

Volumul a apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

**Ion
GHICA**
(1816-1897)

Când ne gândim la el ca scriitor, ne apare spontan în minte propoziția-medalie a lui G. Călinescu: „Opera lui Ghica este muzeul Carnavalet al nostru, organizat de un bun artist”. O (aproape) coincidență cronologică întărește parcă „definiția” criticului: muzeul menționat, care avea să adune tot ce e mai caracteristic pentru istoria Parisului, a fost deschis în 1866, iar *Scrisorile către V. Alecsandri*, unde este reînviată istoria „micului Paris”, se publică în „Convorbiri literare” un deceniu și ceva mai târziu. Tot în *Istoria...* sa din 1941, Călinescu mai spune că povestitorul deține o imaginație „arabă”, ceea ce, între altele, vrea să sugereze policromia exotică a evocărilor și, de asemenea, că acestea sunt aburite de un aer de poveste orientală, rostită molcom și cu efect aromitor, eventual „la gura sobei”, de dragul destinatarului, poetul de la Mircești, pentru care focul din cămin era într-adevăr un succedaneu al „doritului soare”. Prozatorul dotat cu geniu memorialistic, impresionând fără egal prin extraordinara memorie a locurilor, oamenilor și

faptelor și reușind totodată să recreeze o atmosferă prin resuscitarea vorbirii persoanelor devenite personaje, și-a folosit înzestrarea (sau poate mai nimerit ar fi să spunem, sorescian, că talentul de povestitor l-a luat pe dinainte) nu numai în faimoasele epistole literare trimise prietenului său, poetul. *Convorbiri economice* izbutesc performanța de a prezenta pe înțelesul nespecialiștilor o materie exactă, abstractă și complicată, și aceasta grație darului lui Ion Ghica de a narativiza tot ce i se ivește sub condei. Însă – altă performanță – literaturizarea nu afectează valoarea de adevăr a acestor pagini de superioară popularizare, a căror valabilitate era recunoscută și la 1937 de către un eminent economist, academicianul Victor Slăvescu. Duhul povestitorului infuzează, de asemenea, o fabuloasă corespondență – veritabil discurs de escortă personalizată a operei majore.

Toate acestea, plus o seamă de alte evocări, apoi de disertații și articole pe diverse teme de istorie socială, economică și politică, sunt reunite în cele trei masive volume ale ediției din seria „Opere fundamentale”. Ele reiau ediția critică a lui Ion Roman apărută în urmă cu câteva decenii la Editura Minerva, actualizată și adăugită de o echipă de cercetători de la Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”. Sunt astfel republicate pentru întâia oară de la apariție câteva texte cu caracter istoric, politic și social în care tânărul Ghica pledează cauza Principatelor, înfățișând puterilor occidentale nu numai situația lor internă, ci și pericolul expansionismului rusesc. Se editează, de asemenea în premieră, un discurs al „beiului de

Samos” în fața senatului insulei.

„*Scrisorile* lui Ion Ghica, de o încântătoare varietate, trecând în revistă un secol de viață românească, din sumbrele vremi ale lui Mavrogheni până în pragul istoriei contemporane, reușesc să afirme triumful scrisului spontan, al spiritului digresiv și al euforiei anecdotice.” (Șerban CIOCULESCU)

*

**Ediție critică și studiu introductiv de Ion Roman.
Revăzută și actualizată de Daciana Vlădoiu,
Alexandra Ciocârlie, Ileana Mihăilă, Alexandru
Farcaș, Oana Soare și Nicolae Mecu. Prefață de
Eugen Simion:**

143. Opere, vol. I, 2017, CCLVIII+1322 pag. *Scrisori
către V. Alecsandri; Convorbiri economice.*

144. Opere, vol. II, 2017, XX+1724 pag. *Studii.
Articole. Documente.*

145. Opere, vol. III, 2017, LXII+1554 pag.
Corespondență.

Vol. I-III: 210 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Muzeul Național
al Literaturii Române.

**Octavian
GOGA**
(1881-1938)

Debutul editorial (*Poezii*, 1905, premiul „Năsturel-Herescu” al Academiei Române) a însemnat pentru Octavian Goga atingerea maximei lui performanțe estetice și de receptare. Autorul devenea fulgerător cel mai popular poet al începutului de veac, fiind „selectat” masiv grație congruenței depline dintre „extraordinara *reverie a resurecției și a izbăvirii*” (E. Simion) și orizontului de așteptare al întregii comunități românești, ca și coerenței (ce se va păstra mereu) dintre vocea artistului și militantismul fervent și tenace al omului politic – devenit, după 1918, deputat, ministru și, pentru nici două luni (1937-1938), prim-ministru al unei echipe guvernamentale de extremă naționalistă. Volumele care au urmat (*Ne cheamă pământul*, *Din umbra zidurilor* etc.) îl continuă pe primul, nemaiaivând însă unitatea lui de monolit și nici forța și „hermetismul” de acolo (G. Călinescu) al rostirii, în timp ce versurile postbelice (*Din larg*, volum apărut postum, 1939) sunt mărturii ale unei sfâșietoare (de)zbateri lăuntrice, patosul militantului

civic și politic rămânând să se manifeste în răsunătoare discursuri și articole vaticinare (*Mustul care fierbe*) și în evocări expresive (*Precursori*). Ca dramaturg, este notabil mai ales prin observația socială din *Domnul notar*.

„În poezia lui Goga dăm de structura poeziei lui Eminescu, dar astfel acoperită încât abia se bagă de seamă. Goga a intuit mai bine decât oricare geniul poetului *Doinei* și a știut să-l continue cu materie nouă. Și Eminescu, și Goga cântă un inefabil de origine metafizică, o jale nemotivată, de popor străvechi, îmbătrânit în experiența crudă a vieții, ajuns la bocetul ritual, transmis fără explicarea sensului. De aceea poezia lui Goga este greu de comentat, fiind cu mult deasupra goalelor cuvinte, de un farmec tot atât de straniu și zguduitor. După Eminescu și Macedonski, Goga e întâiul poet mare din epoca modernă, sortit prin simplitatea aparentă a liricei lui să pătrundă tot mai adânc în sufletul mulțimii, poet național și totdeauna pur ca și Eminescu.”
(G. CĂLINESCU)

*

**Ediție, note, variante și comentarii de Ion Dodu
Bălan. Introducere de Eugen Simion:**

146. Opere, vol. I, 2001, LX+1352 pag. **I. Poezii: În volume:** *Poezii* (1905); *Ne cheamă pământul* (1909); *Din umbra zidurilor* (1913); *Din larg* (1939). **În periodice:** *Poezii originale; Traduceri; Poezii* (1973) (poezii inedite și poezii apărute în periodice); **II. Teatru; III. Mărturii. Însemnări. Jurnale.**

Volumul a apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Vol. I: 71 lei.

1147. Opere, vol. II, 2010, XII+1486 pag. **Publicistică în volume:** *O seamă de cuvinte* (1908); *Ce e „Tribuna” zilelor noastre* (1911); *Însemnările unui trecător* (1911); *Strigăte în pustiu* (1915); *Mustul care fierbe* (1927); *Precursori* (1930); *Aceiași luptă Budapestea-București* (1930).

Vol. II: 71 lei.

Ediția a II-a, note, variante și comentarii de Ion Dodu Bălan. Introducere de Eugen Simion:

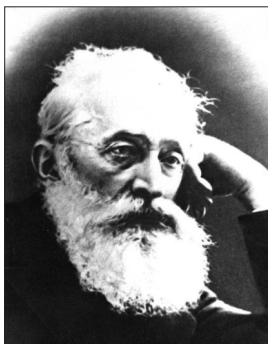
148. Opere, vol. I, 2018, LX+1352 pag. **I. Poezii: În volume:** *Poezii* (1905); *Ne cheamă pământul* (1909); *Din umbra zidurilor* (1913); *Din larg* (1939). **În periodice:** *Poezii originale; Traduceri; Poezii* (1973) (poezii inedite și poezii apărute în periodice); **II. Teatru; III. Mărturii. Însemnări. Jurnale.** Volumul a apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Vol. I: 80 lei.

149. Opere, vol. II, ediția a doua, 2018, XII+1486 pag. **Publicistică în volume:** *O seamă de cuvinte* (1908); *Ce e „Tribuna” zilelor noastre* (1911); *Însemnările unui trecător* (1911); *Strigăte în pustiu* (1915); *Mustul care fierbe* (1927); *Precursori* (1930); *Aceiași luptă Budapestea-București* (1930).

Vol. II: 80 lei.

Ediția se va încheia cu un al treilea masiv volum de publicistică extrasă din periodicele vremii.

**Bogdan Petriceicu
HĂSDEU**
(1838-1907)

Geniu enciclopedic, savant de temperament romantic, deschizător de drumuri și întemeietor în lingvistică, filologie, folcloristică (*Principie de lingvistică*, grandiosul dicționar *Etymologicum Magnum Romaniae*, culegerea comentată *Cuvente den bătrâni*), istoric de nețărmurită fantezie (*Istoria critică a românilor*), fondator și conducător al primelor reviste specializate de la noi în domeniile menționate („Columna lui Traian” ș.a.), Bogdan Petriceicu Hasdeu a fost, în același timp, o personalitate literară prestigioasă din epoca Junimii, manifestându-se, prin temperament și orientare, ca principal opozant al lui Maiorescu și al celebrei societăți ieșene. Autor de versuri, postulând un model de „poezie neagră, o poezie de granit”, „mișcată de teroare și palpitând de ură”, prozator pe teme istorice (v. romanul neterminat *Ursita*), mânuind într-un chip modern pastașa și parodia în *Duduca Mamuca / Micuța* (1864), „mică bijuterie indiscretă și intertextuală” (N. Manolescu), dramaturg cu merite majore, dând, prin *Răzvan* și

Vidra (1867), prima noastră dramă istorică valabilă, cap de serie al unei tradiții remarcabile, iar prin *Trei crai de la răsărit* (1879) înscriindu-se el însuși într-o tradiție, cea a denunțării stricătorilor de limbă. Spirit prin excelență critic și polemic, Hasdeu este și un gazetar temut, exersându-se și în comentarea (teoretică și practică) a literaturii, precum amplul articol *Mișcarea literelor în Iași* (1863), una dintre primele manifestări românești de critică literară.

„Geniu de înspăimântătoare vastitate, Hasdeu și-a cheltuit puterile sale creatoare cu o nepăsare pe care numai un prinț, un romantic și un erou ca el și-o putea îngădui. Din tot ce ar fi putut crea, au rămas multe șantiere, și foarte puține monumente. Dar planurile acestor șantiere sunt suficiente să acorde semnificație istorică unei întregi epoci.” (Mircea ELIADE)

„Opera hasdeană rămâne ca literatură a imaginațiunii științifice, ca un roman al senzației investigative. Cu veleități pozitiviste, cu tendința de a reconstitui dintr-un dinte de cal un dinozaur, Hasdeu e un Al. Dumas al istoriei și un Edgar Poe al filologiei. El posedă până la virtuozitate arta de a ațâța curiozitatea, de a irita și de a amâna, de a lăsa pe cititor în prada celei mai furioase nevoi de a afla imposibilul.” (G. CĂLINESCU)

*

**Ediție îngrijită, cronologie, note, comentarii,
variante de Stancu Ilin și Ionel Oprișan.
Introducere de Eugen Simion:**

150. Opere, vol. I, 2006, LXXXVIII+1760 pag. **I. Poezii
din volume:** *Poezii* (1873); *Sarcasm și ideal* (1897);

Din periodice; Din manuscrise; Poezii de tinerețe; Traduceri. II. Proză din volume: Proză literară, Proză istoriografică (Ioan Vodă cel Cumplit); Memorialistică; Traduceri; Din periodice și manuscrise: Proză literară – Romane. Nuvele; Povestiri; Pamflete. Foiletoane. Pagini umoristice; Caleidoscop satiric; Proză istoriografică; Memorialistică; Traduceri; Addenda.

151 Opere, vol. II, 2006, 1436 pag. **Dramaturgia, din volume: Răzvan și Vidra; Trei crai de la Răsărit; Femeia. Din periodice: Răposatul postelnic; Scenete. Dialoguri. Folcloristica: Drept cutumiar; Studii de tinerețe în limba rusă; Lucrări în limba română** (prefețe, studii, articole, recenzii, rapoarte academice și note bibliografice).

Vol. I-II: 132 lei.

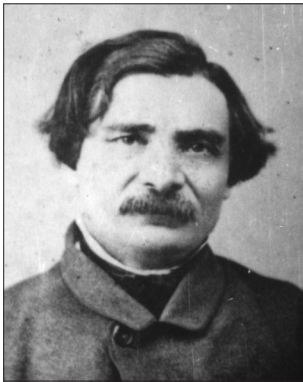
152. Opere, vol. III, 2007, VI+1546 pag. **Studii și articole literare, filosofice și culturale; Studii și articole de economie politică.**

153. Opere, vol. IV, 2007, 1880 pag. **Publicistică politică (1858-1904).**

Vol. III-IV: 129 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Această ediție, alcătuită de doi cercetători experimentați ai Institutului de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”, vizează întregul spectru de preocupări ale acestei personalități.

Ion
**HELIADE-
RĂDULESCU**
(1802-1872)

Eclectice, ideile sale estetice nu l-au împiedicat, totuși, pe Ion Heliade Rădulescu să-și manifeste în creația literară înclinațiile structurale, prin care „literatura română intră în marile spații ale romantismului european și implică în substanța ei orizontul istoriei, al filosofiei istoriei și al gândirii religioase...” (M. Anghelescu). *Zburătorul*, poem unanim recunoscut drept capodopera lui lirică, este doar fața vizibilă a unei opere poetice uimind prin amploarea și exuberanța fanteziei și aspirând să reconstituie mitopoetic nașterea și devenirea cosmosului și a umanității (*Anatolida sau Omul și forțele*), în construcții ce revelează „un mistic la modul dantesc, cu uriașe viziuni profetice” (G. Călinescu). Operație continuată în fabuloasa proză de idei din *Biblicele* și *Echilibrul între antiteze*, în care integrează organic și istoria propriei lui patrii. Pe lângă acestea, actuala ediție publică, pentru prima dată în limba ei originală, piesa esențială a memorialistului, *Souvenirs et impressions d'un*

proscrit (Paris, 1850) și broșura *Le protectorat du Czar ou la Roumanie et la Russie*, apărută în același an și tot în Franța; de asemenea, se restituie în condiții de performanță filologică al treilea text din tripticul parizian (editat la noi o singură dată, însă defectuos, în 1893, în traducere): *Mémoires sur l'histoire de la régénération roumaine ou sur les événements de 1848 accomplis en Valachie*. În întregul ei, este o ediție care documentează imaginea unui Heliade organic și sistematic, propusă de editor în studiul său introductiv.

„Pentru Ion Heliade Rădulescu *a scrie* înseamnă, în sensul cel mai plin, *a face*. Noțiunea de gratuitate (plăcere) nu intră în limbajul său. Nici aceea de angoasă, răspândită printre spiritele întemeietoare. Limpede, hotărât este la Heliade sentimentul *datoriei*. Literatura este o datorie, o *politică* („iată dar că devărata literatură a unei națiuni este adevărata ei politică”) și competența ei se întinde de la gramatică la ideea de divinitate. A scrie este, în aceste condiții, un act politic fundamental: înainte de a fi o manifestare a eului, de a exprima *un mod de a fi*, poezia este conștiința unei nații și rolul ei este să formeze o limbă și să creeze o mitologie națională.” (Eugen SIMION)

***Ediție îngrijită, prefață, note și bibliografie de**

Mircea Anghelescu:

154. Opere, vol. I, 2002, XLIII+1300 pag. *Versuri; Proză; Scrieri istorice și memorialistice*.

155. Opere, vol. II, 2002-1080 pag. *Istoria critică universală; Biblice; Echilibru între antiteze*.

Vol. I-II: 150 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Anton
HOLBAN
(1902-1937)

„E mai normal să profiți de literatură pentru a-ți face portretul interior și a căuta să-ți prelungești existența. [...] Tot ce am scris [...] este rezultatul propriilor mele experiențe” – mărturisește Anton Holban. „Literatura lui [...] este o transcriere mai stilizată a acelorași neliniști care l-au torturat ca om”, afirmă criticul Pompiliu Constantinescu, înainte de a se fi publicat așa-numitul testament literar din care am citat. Dintr-o asemenea înțelegere a creației a ieșit una dintre formele cele mai pure ale romanului românesc autenticist și de analiză, ilustrată la vârf de tripticul maturității scriitorului, *O moarte care nu dovedește nimic* (1931), *Ioana* (1934) și *Jocurile Daniei* (roman apărut postum, 1971), romane „statice”, care, spre deosebire de cele „dinamice” (cantonate în zona „lucrurilor exterioare oamenilor”), „te obligă a rămâne înăuntrul oamenilor”, cum asertează scriitorul într-o încercare de teoretizare. O operă scrisă parcă la întrecere cu timpul necruțător și care îl proiectează pe nepotul lui E. Lovinescu între protagoniștii bătăliei pentru

înnoirea romanului românesc, unul care a dat realizări de primă mărime, pe care ediția de acum ne ajută să le scoatem din marginalitate.

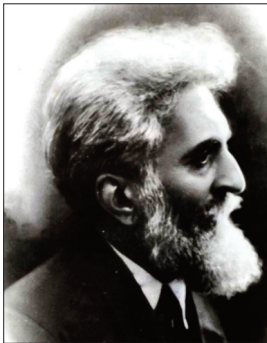
„Anton Holban a fost un «analist» în înțelesul cel mai propriu al cuvântului. Prozatorul face parte din familia Hortensiei Papadat-Bengescu și a lui Camil Petrescu. Literatura sa, asemănătoare sub o anumită latură celei practicate în cercul «Sburătorul», e consacrată mai ales sondajelor interioare, se ocupă cu diseția mentală a stărilor sufletești, are un caracter pronunțat psihologic.” (Ov.S. CROHMĂLNICEANU)

*

Ediție îngrijită, cronologie, note și comentarii de Elena Beram. Studiu introductiv de Eugen Simion:

- 156. Opere**, vol. I, 2005, LXXX+958 pag. *Romane* (Romanul lui Mirel; Parada dascălilor; O moarte care nu dovedește nimic; Ioana; Jocurile Daniei); *Schițe și nuvele*.
- 157. Opere**, vol. II, 2005, 1126 pag. *Teatru* (Oameni feluriți; Rătăcirii); *Note de călătorie; Comentarii critice*.
Vol. I-II: 66 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

G. IBRĂILEANU
(1871-1936)

Puține destine critice românești au fost atât de puțin previzibile ca acela al lui G.[arabet] Ibrăileanu. A încerca să-l definești printr-una dintre etape înseamnă a neglija faptul fundamental că, în opera sa, conceptul critic e o realitate dinamică, aflată într-o continuă devenire. Adept, la început, al determinismului sociologic al lui Gherea (pozitivist, materialist, marxizant), pe care-l combină și-l relaxează curând prin apelul la psihologie (de la care împrumută factorul mediator al „temperamentului”), păstrând în continuare tipul de gândire determinist, dar mutându-l în zona etnicului și elaborând – în paginile revistei „Viața românească”, fondată și condusă de el vreme de 27 de ani – teoria „specificului” (cu corelatul ei, teoria „selecției”), în ultimă instanță privilegiat în raport cu esteticul, Ibrăileanu ajunge finalmente să formuleze dezideratul criticii „complete”, care solidarizează *toate* metodele și al cărei scop ultim este identificarea și argumentarea valorii estetice. Contradicțiilor dintre etapele succesive, stinse în

sincretismul criticii totale, le corespund cele sincronice, dintre opțiunea conceptuală de la un moment dat și cea rezultată din exercițiul (practic) al criticului de/pe text. Astfel, preferința teoretică pentru romanul „de creație” (și, *grosso modo*, pentru o literatură tradițională) e simultană cu comentarea entuziastă a celui „de analiză”. Așa se face că Ibrăileanu este unul dintre primii și cei mai pasionați comentatori români ai lui Proust și că tot el va scrie unul dintre cele mai pure romane de analiză din literatura română (*Adela*, 1933), apreciat la superlativ de un alt mare critic, aflat întreaga lui viață pe o baricadă de ideologie literară: „un model de literatură psihologică” în care „totul [e] solubilizat în perfecta adaptare a ritmului sufletesc cu cel al alocuțiunii” (E. Lovinescu).

„Fanatic și sceptic, religios și ateu, pesimist și optimist, aristocrat și democrat, delicat și violent (și s-ar mai putea găsi multe dublete de acestea), iată atâtea dualisme care fac din G. Ibrăileanu una din cele mai complexe personalități pe care le-a avut cultura noastră, unul din acele *esprit-carrefour* prin excelență.” (Mihai RALEA)

*

Ediție coordonată de Victor Durnea. Introducere de Eugen Simion:

158. Opere, vol. I, 2014, XLII+1350 pag. Cuprinde volumele de critică și istorie literară publicate de G. Ibrăileanu în timpul vieții: *Spiritul critic în cultura românească*; *Scriitori și curente*; *Opera literară a d-lui Vlahuță*.

159. Opere, vol. II, 2014, 1280 pag. Cuprinde prima parte a compartimentului de critică și istorie literară din periodice: *Note și impresii; După război; Cultură și literatură; Scriitori români și străini; Studii literare.*

Vol. I-II: 145 lei.

160. Opere, vol. III, 2019, 912 pag. **Publicistică** (iunie 1889-decembrie 1906).

161. Opere, vol. IV, 2019, 1056 pag. **Publicistică** (ianuarie 1907-iunie 1916).

Vol. III-IV: 165 lei.

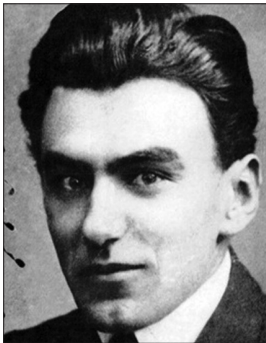
**Ediție coordonată de Victor Durnea.
Introducere de Eugen Simion:**

162. Opere, vol. V, 2020, 1712 pag. **Publicistică** (1918- 1933).

Vol. V: 155 lei.

163. Opere, vol. VI, 2022, 1296 pag. **Adela și alte scrieri literare. Cugetări. Memorialistică. Scrisori.**

Vol. V: 190 lei.

Nae
IONESCU
(1890-1940)

Eseist, gazetar. Este fiul Eugeniei (n. Trifon) și al lui Christache Ionescu, de două ori subprefect. Face școala primară și Liceul „N. Bălcescu” (1901–1909) în orașul natal (ultima clasă în particular și bacalaureatul la Galați), apoi urmează Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din București, unde în 1913 își trece licența. Plecat în Germania, la Göttingen și München, își va susține doctoratul în 1919, cu teza *Die Logistik als Versuch einer neuen Begründung der Mathematik*. Întrucât România era angajată în război alături de Antantă, Nae Ionescu a fost internat, în octombrie 1916, într-un lagăr de lângă Hanovra, unde a stat unsprezece luni. După înapoierea în țară, va fi, din 1919, profesor de limba germană, mai târziu și director de studii la Liceul Militar de la Mănăstirea Dealu, locuind la Târgoviște până în 1922. În ianuarie 1920 fusese numit și asistent universitar la catedra lui C. Rădulescu-Motru, din ianuarie 1922 e promovat conferențiar suplinator de logică și istoria metafizicii, din ianuarie 1926

conferențiar definitiv, iar în 1937 este numit profesor agregat. Concomitent cu activitatea didactică, exercită și alte funcții: în 1921-1922 este subadministrator la Casa Școalelor, între 1922 și 1926 administrator delegat al Centralei Cărții (o anexă a Editurii Cultura Națională, susținută financiar de Banca Marmorosch-Blank). Debutează, sub semnătura Culai, în mai 1909 la revista brăileană „Din durerile neamului”; în decembrie 1909, în „Ramuri”, îi apare o recenzie. Din 1910 colaborează la „Noua revistă romană” până la dispariția acesteia, în 1916, apoi, din 1919, la continuatoarea ei, „Ideea europeană”, printre ai cărei fondatori se numără. Semnează atât cu numele real, Nae sau Nicolae C. Ionescu, cât și cu inițiale (V., A., N., I.N.) sau cu pseudonime: Mihai Tonca, Nemo, Skytes, Calicles, Scytes, Nicolae Ivașcu. În 1912, în „Insula”, scoasă cu Ion Minulescu, susține, împreună cu Dem. Theodorescu, o rubrică în care iscăleau Nae & Mitică. Ar fi colaborat și la „Flacăra” în 1912-1913, scriind cronică plastică împreună cu Iser, sub pseudonimul Rembrandt. Din 1926 devine redactor, iar din 1929 director al ziarului „Cuvântul”. Editează „Logos-λογος. Revue internationale de synthèse chrétienne orthodoxe” (1928), la care vor colabora și personalități teologice ale emigrației ruse de la Paris. Preocupat de problematica socială, ademenit și de politică, Nae Ionescu își însușește, la începutul primului deceniu interbelic, idei ale stângii nemarxiste, îndeosebi dintre cele propagate de Georges Sorel, și în 1923 ține, la Fundația Universitară „Carol I”,

conferința *Sindicalismul*. Aderă la ideologia Partidului Țărănesc, apoi la cea a Partidului Național-Țărănesc. La „Cuvântul” militează pentru rechemarea în țară a prințului Carol, care în 1926 renunțase la tron și se expatriase. La alegerile parlamentare din 1931 câștigă mandatul de deputat de Brăila, sub egida Uniunii Naționale; în cele din iulie următor devine deputat național-țărănist de Vlașca (deși îl atacase în presă, dur, pe Iuliu Maniu). După urcarea pe tron a lui Carol al II-lea, ajunge un personaj influent în anturajul acestuia. Raporturile dintre ei se deteriorează în 1933. În dizgrație, arestat la începutul anului 1934 ca instigator al asasinării lui I.G. Duca, Nae Ionescu se îndreaptă spre mișcarea legionară, pe care o sprijinise și anterior. În acest context scrie prefața antisemită la romanul *De două mii de ani...* de Mihail Sebastian (1934) și prefața la *Crez de generație* de Vasile Marin. Tensiunea cu Palatul accentuându-se, profesorul va mai fi arestat în două rânduri, în 1938 – fiind internat, împreună cu legionarii, în lagărul de la Miercurea Ciuc – și în 1939. Prima arestare e urmată de suprimarea ziarului „Cuvântul”, care, întrerupt în ianuarie 1934, reapărea din ianuarie 1938, și de suspendarea lui Nae Ionescu, pentru doi ani, din învățământ. După cea de-a doua i se fixează domiciliu forțat. În jurul situației materiale a gazetarului au circulat, din timpul vieții sale, numeroase legende. Până la angajarea în postul de la Centrala Cărții a trăit modest, locuind cu chirie sau la amici, și nu doar în București, ci și la Târgoviște sau la Focșani, cumulând servicii

pentru a-și procura surse de venit suplimentare. După asumarea condiției de funcționar și de ziarist politic, intră în grațiile lui Aristide Blank, bucurându-se și de simpatia unor oameni de afaceri (N. Malaxa, A.L. Zissu), stabilește raporturi profitabile cu societatea germană I.G. Farben Industrie și, astfel, se îmbogățește. Cei ce au trăit în preajma lui îl prezintă ca pe un „om leneș la scris” (Constantin Beldie, Mircea Vulcănescu), ca pe un profesor care nu-și redacta cursurile. Nu a scris nimic de amploare în afara tezei de doctorat, publicată postum, în „Izvoare de filosofie” (1942–1943). Lucrările concepute în ultima parte a vieții, *Căderea în Cosmos* (sub forma unor scrisori către Cella Delavrancea) și *Comentariu la Epistolele Sfântului Pavel*, nu s-au păstrat. Prefera scrisului oralitatea, iar studiului în bibliotecă gazetăria. O carte apărută în timpul vieții, *Roza vânturilor. 1926–1933* (1937), adunând o parte din articole, a fost întocmită de Mircea Eliade. I se stenografiau, în schimb, prelegerile și erau multiplicare. Studenți devotați (D.C. Amzăr, Constantin Floru, Constantin Noica, Mircea Vulcănescu, Alice Botez) i-au litografiat stenogramele, abia după moartea lui reușind să tipărească *Istoria logicei* (1941), *Metafizica. Teoria cunoștinței metafizice*. (I-II, 1942-1944), *Logica* (1943). Editarea scrierilor lui Nae Ionescu va fi reluată, în alte condiții, după 1989.

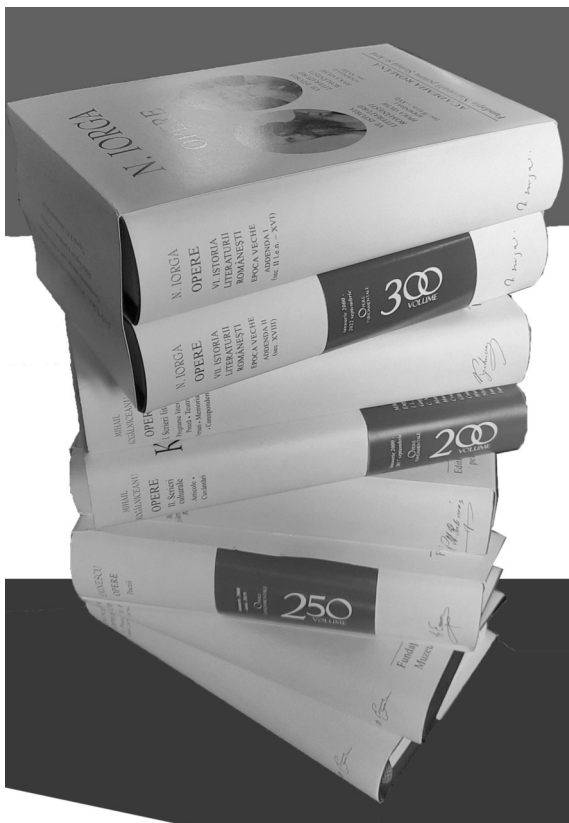
Ediție îngrijită de Marin Diaconu și Dora Mezdrea. Postfață de Eugen Simion:
164. Opere, vol. I, 2020, 1712 pag. *Cursuri*

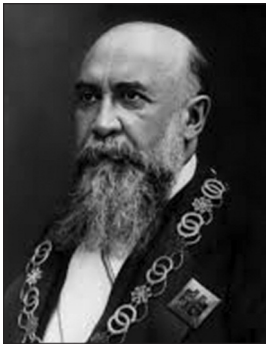
universitare (I).

165. **Opere**, vol. II, 2020, 1168 pag. *Cursuri universitare (II).*

166. **Opere**, vol. III, 2020, 1264 pag. *Studii. Prefețe. Articole și cronici*

Vol. I-III: 502 lei.

**Nicolae
IORGA**
(1871-1940)

Faptul că seria N. Iorga de la FNSA începe cu *Istoria literaturii românești în secolul al XVIII-lea* nu este întâmplător. Lucrarea aceasta era prima manifestare majoră a istoricului în materie de literatură română. Până la data redactării ei (1900), autorul se impusese în calitate de cronicar al actualității literare, cele mai multe dintre articole reunindu-le între copertele a două volume intitulate *Schițe din literatura română* (1893-1894). Însă deschiderea seriei prin sinteza menționată nu e întâmplătoare nici dintr-un alt motiv, mai puțin formal: ea este totodată și cea mai bună istorie literară scrisă de Iorga. Autorul, deja un enciclopedic, însă a cărei formație-pivot era aceea de istoric, venea pe un teren aproape gol – acesta fiind și motivul pentru care Academia Română, la propunerea lui B. P. Hasdeu, scosese la concurs subiectul – și aducea o informație coplesitoare, de natură larg culturală. Pe urmă, dacă viitoarele lui sinteze asupra literaturii române din secolele XIX-XX vor suferi din ce în ce mai mult de pe urma

amestectului de criterii, în dauna celui estetic, aici istoricul literar se oprește asupra unei materii care, prin însuși sincretismul ei adesea inextricabil, presupunea o abordare pluralistă metodologic. Este motivul pentru care, dintre toate istoriile sale literare, aceasta a rămas până astăzi cea mai funcțională și cea mai puțin contestată (chiar dacă erorile la nivel „punctual” nu lipsesc, și au fost observate de specialiști). Pe de altă parte, concepând orice istorie ca pe o operă vie, autorul devansa teoria călinesciană despre istoria literară creatoare, ca „sinteză epică”: istoricul, asertează Iorga, va fi în mod obligatoriu „o natură de artist”, dat fiind că el va trebui să dea „iluzia că trăiește în timpul cu care se ocupă, între oamenii pe care îi studiază”. Primul care ține cont de acest imperativ este N. Iorga însuși.

De altfel, ca și în cazul lui G. Călinescu - care are multe afinități cu marele istoric - , conceptul de istorie postulat de autorul cărții de la 1900 este dictat, dincolo de reci considerente de epistemologie, de factura propriei personalități; provine, de la *scriitorul* cuprins din ea. A rezultat, prin urmare, o metodă care, fabricație de marcă proprie, era și de uz propriu.

Editorul volumelor apărute până acum în colecția „Opere fundamentale”, Ionel Opreșan, a găsit cu cale ca, înainte de sinteza despre secolul al XVIII-lea, să reproducă textul lapidarei „introduceri sintetice” din 1929, urmat de scrierea pe care inițial – adică în 1904, când apărea prima ediție – N. Iorga a numit-o *Istoria literaturii religioase a românilor până la 1688*. Astfel ediția de față oferă mai întâi, viziunea și perspectiva *in nuce* a întregului

ansamblu de istorii literare, apoi începe cu începutul, adică cu ceea ce istoricul a scris cu privire la epocile anterioare secolului al XVIII-lea. În volumele viitoare, pe lângă cărțile de istorie literară ale lui Iorga vor fi cuprinse și foarte numeroasele lui articole rămase în periodice, începând cu cele despre epoca veche.

*

Ediție îngrijită, cronologie, note și comentarii de Ionel Opreșan. Prefață de Eugen Simion:

167. Opere, vol. I, 2019, 1232 pag. *Istoria literaturii românești.*

168. Opere, vol. II, 2019, 1088 pag. *Istoria literaturii românești în secolul al XVIII-lea. Partea I de la 1688 la 1780.*

169. Opere, vol. III, 2019, 1072 pag. *Istoria literaturii românești în secolul al XVIII-lea. Partea II de la 1780 la 1821.*

Vol. I-III: 200 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

Ediție îngrijită, note și indici de Ionel Opreșan și Ileana Mihăilă. Prefață de Eugen Simion:

170. Opere, vol. IV, 2020, 1840 pag.

Istoria literaturii românești în secolul al XIX-lea. De la 1821 înainte.

171. Opere, vol. V, 2020, 1696 pag. I.

Istoria presei românești de la primele începuturi până la 1916. II-III. Istoria literaturii românești contemporane: 1. Crearea formei; 2. În căutarea fondului.

Vol. IV-V: 415 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

Ediție critică, studiu introductiv și note de Ionel Oprisan:

172. Opere, vol. VI, 2022, 1376 pag.

Istoria literaturii românești. Epoca veche. Addenda I (sec. II î.e.n.-XVI).

173. Opere, vol. VII, 2022, 1264 pag.

Istoria literaturii românești. Epoca veche. Addenda II (sec. XVIII).

Vol. VI-VII: 340 lei.

Ediție îngrijită, note și postfață de Ionel Oprisan. Prefață de Eugen Simion:

174. Opere, vol. I, 2021, 1568 pag.

Războiul nostru în note zilnice (27 iulie 1914-31 martie 1917).

175. Opere, vol. II, 2021, 1552 pag.

Războiul nostru în note zilnice (1 aprilie-31 decembrie 1917).

176. Opere, vol. III, 2021, 1264 pag.

Războiul nostru în note zilnice (1 ianuarie-8 august 1918).

177. Opere, vol. IV, 2021, 1536 pag.

Războiul nostru în note zilnice (8 august 1918-14 septembrie 1919).

Vol. I-IV: 450 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

„Numărul lui de erori, foarte mic, trebuie raportat la imensul material pe care l-a cunoscut. El este un specialist total, un istoric care a sorbit apa tuturor. Nu este cu puțință să-ți alegi un domeniu oricât de îngust și umbrit din istoria română fără să constăți că N. Iorga a trecut pe acolo și a tratat tema în fundamentul ei. Multă vreme istoricul următor va fi osândit să corecteze, să sporească sintezele lui N. Iorga (de unde și critica tehnică), însă plăcerea de a intra într-o pădure virgină îi va fi refuzată.” (G. CĂLINESCU)

„Scriind biografia personajului, Iorga scrie istoria timpului în care acesta a trăit, cu tot ceea ce implică acest gen de reconstituire: de la marile evenimente, cum ar fi războaiele și schimbările de domnie, până la genealogia personajului (familia, înrudirile apropiate și îndepărtate), slujbele pe care le-a avut și pe cine a slujit, încuscririle, trădările, pe scurt, o biografie complexă ca biografia urmașilor lui Abraham din Biblie. Când o urmărești în *Istoria literaturii din secolul al XVIII-lea*, sentimentul pe care îl ai este de seducție (uluire) amestecată, într-adevăr, cu spaimă. Altfel spus, de admirație (pentru știința biografului) și de panică a spiritului în fața atâtor amănunte, legături, cauzalități directe și indirecte în viața unui simplu individ.” (Eugen SIMION)

**Panait
ISTRATI**
(1884-1935)

Fiu al unei spălătorese române și al unui contrabandist grec care-l părăsește la vârsta de un an; repetent de două ori în școala primară; băiat de prăvălie, ucenic plăcintar, ucenic în sala cazanelor în docurile Brăilei; hamal în port; zugrav; fecior de casă și chelner la un hotel; servitor într-un spital; închis și condamnat pentru solidaritate cu revoluția rusă din 1905; militant socialist; rătăcind de la Brăila la București, Alexandria (Egipt), Pireu, Napoli, Damasc (ca pictor de firme); întorcându-se la Brăila, apoi la București, ca militant de marcă al Partidului Social-Democrat, pe urmă la Cairo, Paris (zugrav), Lausanne (lucrător manual), din nou Paris, apoi Nisa (zugrav, ambalator de cărți, vânzător stradal de ochelari), unde încearcă să se sinucidă, dar e salvat. Trimite o epistolă lui Romain Rolland, care-l îndeamnă să scrie literatură. Aceasta este – într-un expozeu lacunar – viața prescriitoricească a lui Panait Istrati, autor franco-român, urmărit de Siguranță pentru activitatea sa procomunistă, vizitând URSS și dezvăluind lumii (*Vers l'autre flamme*, Paris, 1929 / *Spovedania unui*

învins) adevărata față a regimului sovietelor, scriindu-și prozele de imaginație în franceză (învățată ca autodidact) și pe unele traducându-și-le singur: „un Gorki balcanic” (R. Rolland) făcând cunoscută cititorilor europeni o umanitate inedită din zona Bărăganului și a Brăilei, avându-i ca protagoniști pe Chira Chiralina, Moș Anghel, Codin, chipuri de haiduci etc., precum și pe Adrian Zografi, naratorul-personaj, *alter ego*-ul său. „A făcut profesie de om, în timp ce se face din ce în ce mai mult profesie din tăierea firului în patru”, scria la moartea sa un spirit raționalist și clasic, adversar al tehnicii cazuistice, Șerban Cioculescu.

„Mica noastră literatură ar fi înscris o pagină de mare glorie dacă ar fi avut norocul ca Istrati să scrie în limba română.” (Pompiliu CONSTANTINESCU)

*

Ediție îngrijită, cronologie, note și comentarii de Teodor Vârgolici. Traduceri (vol. II) de Alexandru Talex. Introducere de Eugen Simion:

- 178. Opere**, vol. I, 2003, CL+1206 pag. **Povestiri, Romane:** *Trecut și viitor; Moș Anghel; Țața Minca; Casa Thuringer; Biroul de plasare; Chira Chiralina; Codin; În lumea Mediteranei. Apus de Soare; Pescuitorul de bureți.*
- 179. Opere**, vol. II, 2003, 1164 pag. **Povestiri. Romane:** *Haiducii; Domnița din Snagov; Neranțula; Ciulinii Bărăganului; În lumea Mediteranei. Răsărit de Soare; Spre altă flacără. Spovedanie pentru învinși.* Vol. I-II: 150 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Editura Academiei Române și Editura Univers Enciclopedic.

Ediție critică, cronologie, note, comentarii și repere bibliografice de Zamfir Bălan. Introducere de Eugen Simion:

180. Opere, vol. I, 2019, LII+860 pag. *Romanul lui Adrian Zografi: Poveștile lui Adrian Zografi. Copilăria lui Adrian Zografi.*

181. Opere, vol. II, 2019, 816 pag. *Romanul lui Adrian Zografi: Adolescența lui Adrian Zografi. Viața lui Adrian Zografi.*

Vol. I-II: 130 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

Ediție critică, note, comentarii de Zamfir Bălan:

182. Opere, vol. III, 2021, 1040 pag.

Romane. Povestiri. Scrieri autobiografice.

183. Opere, vol. IV, 2021, 1104 pag.

Însemnări de călătorie. Confesiuni. Evocări. Scrieri postume.

Vol. III-IV: 225 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

Mihail
KOGĂLNICEANU
(1817-1891)

Într-o epocă în care presiunea și mirajul globalizării (pornit, acesta, din convingere reală sau numai din impuls de imitație snoabă și din ambiția de plasare în „sajul” ultimului „trend”) riscă să genereze amnezii culturale, o operă precum aceea lăsată de Mihail Kogălniceanu vine ca un corectiv și ca un model de situație în lume și, totodată, de raportare la inovație și la tradiție. Un model de dreaptă socotință, întrupat de un gânditor și un om practic care nu era străin nici de una, nici de cealaltă. Fiu al vornicului moldovean și al descendenței dintr-o veche familie genoveză stabilită la Cetatea Albă, format la luminile Occidentului, dar începându-și opera printr-un compendiu de istorie națională, Kogălniceanu deținea toate datele pentru a deveni vocea ideală a moderației. Întreaga sa lucrare politică, literară și culturală este vertebrată – așa cum demonstrează studiul introductiv al ediției – de o astfel de situație; totul, într-un registru stilistic care lui G. Călinescu i-a apărut drept cel mai puțin retoric din întreaga generație pașoptistă. Ironia literatului,

fie că e a prozatorului sau a comentatorului-îndrumător, este una din mărcile acestui stil: acidă atât cât să disloce inerțiile, dar îndeajuns de benignă ca să fie constructivă, adică să unească, iar nu să ducă la pernicioasa, dizolvanta „dizbinare”. Limitându-ne la omul de litere, observăm că directiva „Daciei literare” (din care s-au tras apoi toate programele principalelor reviste de la 1848), disertația susținută de protagonistul romanului rămas doar început, *Tainele inimii*, policromul tablou al Iașilor întâlnit în același text sau mai exoticele secvențe ale jurnalului spaniol sunt – toate acestea și indiferent de gen – emanații ale aceleiași spirit de echilibru fertil, productiv. Prin fire, ca și prin voință și opțiune, pregătit să răspundă imperativelor momentului istoric, Kogălniceanu își folosește disponibilitățile imaginației, meditației și teoretizării doar atât cât să pună pietrele de temelie inițiativei practice, construcției în real. Același raport a făcut ca scriitorul, care se anunța în chip strălucit, să părăsească potecile ficțiunii și ale gratuității în favoarea legislatorului și îndrumătorului cultural, iar apoi, odată cu ivirea terenului favorabil desfășurării geniului său practic, după Unirea din 1859, să se investească integral în treburile cetății. Literatura a pierdut astfel un posibil mare scriitor, în vreme ce politica a câștigat cu certitudine un bărbat de statură inegalabilă (v. citatul de mai jos din Iorga).

Ediția de față, care, chiar lipsită de marea operă oratorică a lui Kogălniceanu, ilustrează îndeajuns valențele aminite mai sus, o reia pe cea întocmită mai de mult de Dan Simonescu, adăugându-i texte noi. Este vorba, în primul rând, despre instructivul

și savurosul epistolar din prima tinerețe (scrisorile adresate „cu multă fiască plecăciune” tatălui său, proverbialul „băbaca”), editat cu știință și acribie de Andrei Nestorescu, apoi de alte câteva texte editate de Monica Vasileanu – înzestrata tânără cercetătoare de la Institutul de Lingvistică al Academiei Române, care și revizuieste filologic întregul corpus de texte al ediției (e suficient să menționăm recolaționarea jurnalului spaniol, deficitar copiat și descifrat de vechiul editor). A rezultat o ediție superioară celei dintâi, sub raportul sumarului, precum și al calității filologice.

„Un om genial, cel mai mare conducător cultural și politic pe care l-au avut românii în epoca modernă”
(N. IORGA)

„Vocația principală a lui Kogălniceanu este aceea de pedagog, sfătuitor, îndrumător al nației, adică de moralizator. Un moralizator care vrea să reformeze societatea și moravurile ei, dar nu în chip radical și cu mare grabă, pentru a nu strica tradițiile sănătoase, temeinice și, de bună seamă, pentru a nu sminti omul românesc. Este un reformist moderat, și în privința moralei individuale, și în privința celei colective. El predică iscusința și ceartă neiscusința [...]. Este, se înțelege, de partea civilizației, dorește ca ea să se întindă pe pământul românesc, dar nu uită să atragă atenția asupra «prisosului de civilizație», adică asupra exceselor ei.” (Eugen SIMION)

*

Texte alese și stabilite, note, comentarii și glosar de Dan Simonescu și Andrei Nestorescu. Reviziure filologică, cronologie și indici de Monica Vasileanu. Repere critice de Dorina Rusu și Nicolae Mecu. Cuvânt înainte de Alexandru Zub. Introducere de Eugen Simion:

- 184. Opere**, vol. I, 2017, CXXXVI+1014 pag. *Scrieri literare: Programe literare; Proză; Teatru; Versuri; Memorialistică; Corespondență.*
- 185. Opere**, vol. II, 2017, 896 pag. *Scrieri culturale: Articole; Cuvântări.*
Vol. I-II: 150 lei.

Text ales și stabilit, note și comentarii, revizuire filologică, indice și repere critice de Dorina N. Rusu. Prefață de Alexandru Zub:

- 186. Opere**, vol. III, 2017, XXX+1554 pag. *Scrieri istorice: Scrieri istorice; Introduceri, prefețe, note de editor; Însemnări și note istorico-culturale; Documente, studii, cuvântări; Narațiuni de inspirație istorică.*
Vol. III: 95 lei.

Volumele I-III au apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

E. LOVINESCU
(1881-1943)

Există, la o privire fugară, un paradox al receptării operei lui E. Lovinescu: deși criticul a teoretizat, i-a pledat cauza și l-a impus printr-un program și o strategie promovate cu o consecvență niciodată relaxată, estetismul său a fost atacat și condamnat – cu o consecvență egală celei a promotorului – de pe platforme de ideologie social-politică și culturală. Paradoxul este însă numai aparent, fiindcă doctrina sa estetică și însuși conceptul (și practica lui subiacentă) de modernism, în cadrul căruia criticul își aplică judecata de valoare, sunt derivate dintr-o ideologie de același tip. Pe asemenea baze este atacat și condamnat Lovinescu dinspre tabăra tradiționalistă (exemplul cel mai concludent, și ca durată, și ca intensitate: polemica de o viață cu N. Iorga), cea a dreptei interbelice și, în primul rând, a extremei ei, iar după 1945, cea a extremei stângi. Contestarea cea mai radicală și, mai ales, mai insidioasă și mai perfidă s-a făptuit însă nu prin luptele de idei din interbelic, duse într-un regim de libertate a cuvântului, ci în

timpul regimului comunist. Și nu atât în primele două decenii, de stalinism mai mult sau mai puțin „pur și dur”, cât atunci când jugul ideologic se mai relaxase, și anume în anii '70-'80 ai secolului trecut. Mai precis, cele mai insidioase, perfide și periculoase pe termen scurt și lung au venit din partea curentului așa-numit protocronist, care nu a ezitat, *in extremis*, să-l înscrie pe Lovinescu în tabăra trădătorilor de patrie. Prelungiri ale acestei ofensive au continuat și după 1989, când protocronismul s-a revigorat în noul context ideologic, al integrării europene și al globalizării. Firește, apărarea valorilor lovinesciene nu a lipsit, nici în anii național-socialismului ceaușist, nici în cei de după 1989. Toate acestea spun limpede un lucru: opera teoretică și critică a lui E. Lovinescu s-a aflat *mereu* în actualitate. Iată de ce se impunea reeditarea ei sistematică, cu text integral și comentarii provenite din toate taberele și neestropiate de cenzură. Programul a fost început cu cele două *Istorii ale literaturii române contemporane* (1926-1929 și 1937) și, aproape simultan, cu *Istoria civilizației române moderne* (1924-1926), nava-fanion a ideologiei lovinesciene, punând – prin conceptul central de sincronism – fundamentul întregii acțiuni a criticului. Ediția restituie textul integral al lucrării și prezintă – într-un aparat critic al cărui volum îl depășește pe cel al textului – geneza, contextul ei și al apariției, tabloul atât de contradictoriu al receptării, de la 1926 până în prezent, multe dintre compartimentele secțiunii de note și comentarii constituindu-se în studii de istorie literară. Ediția continuă prin publicarea – pentru prima dată

integrală – a ciclului junimist, din care a apărut deja primul volum, conținând clasică monografie T. Maiorescu.

„E. Lovinescu avea structura unui credincios normal, fără mistică. Credea în viața literară, în permanența valorilor, într-un depozit etern al tuturor evenimentelor. [...] Văzându-și existența istorică proiectată pe eternitate, E. Lovinescu avea o amenitate de caracter pe care n-a putut-o strica niciuna din normalele alterări ale sufletului uman. Indiferența lui pentru valorile neliterare era așa de profundă, încât în preajma lui ședeai, ca intelectual, într-un aer purificat, respirabil” G. CĂLINESCU)

„Pentru înțelegerea spiritului lovinescian, *Istoria civilizației române moderne* e hotărâtoare. Dacă orice carte încorporează o stare morală, o psihologie în clipa cunoașterii de sine, lucrarea sociologică a lui Lovinescu poate fi considerată un... poem sociologic pe tema liberalismului, scris de un intelectual care, prin toată alcătuirea lui intimă, e legat de vechiul spirit moldovenesc, tradiționalist. Rațiunea învinge însă afecțiunea, aici ca și peste tot, în critica lovinesciană”. (Eugen SIMION)

*

Ediție coordonată de Nicolae Mecu. Text îngrijit, note și comentarii de Alexandra Ciocârlie, Alexandru Farcaș, Nicolae Mecu și Daciana Vlădoiu. Introducere de Eugen Simion: 187. Opere, vol. I, 2015, CCVI+1170 pag. *Istoria literaturii române contemporane* (Evoluția

ideologiei literare; Evoluția criticei literare; Evoluția poeziei lirice).

- 188. Opere**, vol. II, 2015, 1344 pag. ***Istoria literaturii române contemporane*** (Evoluția „prozei literare”; Mutația valorilor estetice); ***Istoria literaturii române contemporane (1900-1937)***.
Vol. I-II: 154 lei.

**Ediție critică de Nicolae Mecu și Oana Soare.
Introducere de Eugen Simion:**

- 189. Opere**, 2016, XLVIII+1086 pag. ***Istoria civilizației române moderne***.
Vol.: 70 lei.

Volumul a apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

Ediție coordonată de Nicolae Mecu. Text îngrijit de Daciana Vlădoiu. Note, comentarii și indice de nume de Oana Soare. Introducere de Eugen Simion:

- 190. Opere**, vol. I, 2017, XXXVI+1050 pag. ***Ciclul junimist***: monografia *T. Maiorescu*.
Vol. I: 95 lei.

- 191. Opere**, vol. II, 2018, 1088 pag. ***Ciclul junimist***: *T. Maiorescu și contemporanii lui. P.P. Carp critic literar și literat. T. Maiorescu și posteritatea lui critică*.

- 192. Opere**, vol. III, 2018, 1584 pag. ***Ciclul junimist***: *Antologia ideologiei junimiste. Antologia scriitorilor ocazionali. Addenda*. Vol. II-III: 150 lei.

Volumul apărute în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

Alexandru
MACEDONSKI
(1854-1920)

Temperament romantic, Alexandru Macedonski este, de asemenea, scriitorul român de la confluența secolelor al XIX-lea-al XX-lea, cel mai receptiv la schimbările de paradigmă instituite de curentele occidentale ale vremii: parnasianism, simbolism / decadentism, naturalism, dar și neoclasicism (prezentate în cenaclul său „Literatorul” și în revista omonimă), cunoscute la sursă și care se plachează pe structura lui genuin romantică, într-o operă alimentată neîncetat de „personalismul acut” (Adrian Marino) al celui ce trăiește la cele mai înalte cote afective decăderea materială și socială a familiei nobiliare, nerecunoașterea și oprobiul public, acutizate major după publicarea epigramei vizându-l pe Eminescu bolnav (1883). Opera se va constitui prin urmare drept reacție la ceea ce autorul considera a fi materialism trivial, abuzuri și injustiții ale epocii, pe de o parte deschizându-se furibund-polemic către contemporani, iar pe de alta izolându-se princiar în sfera inaccesibilă celorlalți

(epatați ca burghezi materialişti, stupizi și insensibili), a purității, sublimului, spiritualului, într-un cuvânt a Idealului și Artei. *Noaptea de mai*, *Noaptea de decembrie*, *Rondelurile*, ca și nuvelele, poemele în proză, romanul *Thalassa*, piesele de teatru *Le Fou?* și *Moartea lui Dante* se vor revendica de la această dualitate/complementaritate. Marginalizat, minimalizat și ocultat decenii la rând prin impactul biografiei asupra bibliografiei, Macedonski este recuperat ca mare scriitor (un clasic) spre mijlocul secolului al XX-lea, prin acțiunea editorială a lui T. Vianu (*Opere*, I-IV, 1939-1946), capitolul din *Istoria...* lui G. Călinescu (1941), apoi prin masiva și erudita monografie a lui A. Marino din 1966-1967.

„Macedonski este poetul dematerializărilor succesive, al transfigurărilor graduale, care introduc în univers organizări și modificări calitativ noi, cu tendința convertirii la regimul spiritual a întregii materii și existențe. Aceasta este și marea sa vocație, atributul suprem al originalității sale literare.” (Adrian MARINO)

*

**Ediție alcătuită de Mircea Coloșenco. Introducere
de Eugen Simion:**

- 193. Opere**, vol. I, 2004, XCVI+2160 pag. **Partea întâi: Scrieri în limba română – Versuri (volume):** *Prima verba* (1872); *Poesii* (1882); *Excelsior* (1895); *Flori sacre* (1912); *Poema rondelurilor* (1927); *Din colecții și periodice (1870-1920)*; **Proză (volume):** *Cartea de aur* (1902); *Thalasa. Marea epopee* (1916/1969); *Din colecții și periodice (1875-1920)*; *Poeme în proză*.

194. Opere, vol. II, 2004, 1924 pag. **Dramaturgie**: *Unchiașul sărăcie; Iadeș!; Saul; Traduceri și adaptări (din colecții și periodice); Partea a doua: Scrieri în limba franceză – Versuri (în volum): Bronzes (1897); Proză (în volum): Le Calvaire de feu, roman (1906); Balalaikas, Contes Scyto-slaves (1911); Povestiri (din colecții și periodice).* **Dramaturgie**: *Le fou?; La mort du Dante; Scénario.*

Vol. I-II: 122 lei.

195. Opere, vol. III, 2007, VIII+1312 pag. **Publicistică**: *Literatorul. 1880-1919*: I. Cuvinte-program; II. Poetică. Filosofie. Cugetări; III. Conferințe. Cuvântări; IV. Analize literare; V. Cronici teatrale; VI. Polemici. Campanii de presă; VII. Articole științifice, financiare și politice; VIII. Monumente istorice; IX. Figuri contemporane; X. Necrologuri; XI. Adnotări bibliografice și culturale; XII. Societatea revistei „Literatorul”; XIII. Addenda; XIV. Extrase din presă și corespondență despre Al. A. Macedonski.

Vol. III: 56 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Volumul al treilea al ediției de „Opere” cuprinde, în ordine cronologică, contribuțiile publicistice ale lui Alexandru Macedonski în revista înființată și dirijată de el, „Literatorul”.

T. MAIORESCU
(1840-1917)

Fiu al profesorului filolog Ioan Maiorescu (pașoptist moderat, adversar al preluării modelelor străine fără adaptarea lor la realitățile naționale), T. Maiorescu a fost o personalitate de mare complexitate. Jurist de formație și practicând avocatura („moșia mea”). Om politic aparținând aripei junimiste a Partidului Conservator, de mai multe ori ministru și într-un rând prim-ministru (1912-1913). Din 1871 fără întrerupere deputat în Parlamentul României, reputat ca mare orator, temut prin stringența logică și ironia *discursurilor* sale, pe care, precedate de introduceri privind istoria politică a țării, le publică în cinci volume (1897-1915). Profesor de logică – autor al unui manual celebru – și de filosofie la universitățile din Iași și București. Ideolog cultural, creator al teoriei „formelor fără fond” (*În contra direcției de astăzi în cultura română*, 1868) și, pe această platformă, strălucit polemist în ofensiva împotriva falsului și mediocrității din toate domeniile vieții publice.

Membru fondator, lider și mentor al societății literare Junimea și al revistei „Convorbiri literare”, teoretician și critic literar. Este întemeietorul criticii estetice în literatura română, separând valoarea artistică de celelalte și instituind-o ca obiectiv specific al creației literare și deopotrivă al criticii, definind moralitatea artei ca implicată dimensiunii ei estetice (ca funcție de „ficțiunea ideală” și de „înălțarea impersonală”) (*Comediile d-lui I.L. Caragiale*, 1885). Plasându-l, pe baza a numai trei poezii (gest de mare risc, indicând intuiție, siguranță a gustului și curaj critic), în fruntea „noii direcții” imediat după Alecsandri și proclamându-l „poet, poet în toată puterea cuvântului”, tot el este acela care prin articolul *Eminescu și poeziile lui* (1889) îl statuează ca poet de geniu și, prin observațiile privind personalitatea și opera, trasează direcții esențiale ale eminescologiei, prognozând și impactul uriaș al poetului asupra literaturii secolului al XX-lea și a întregului viitor „vestmânt al cugetării românești”. *Jurnalul*, început în 1855 și încheiat cu câteva săptămâni înainte de moarte, este piesa cea mai extinsă temporal din întreaga diaristică românească și una dintre capodoperele genului la noi, dezvăluind extraordinara voință autoformativă a tânărului, dar și fața obscură, dramatic traversată de furtuni lăuntrice devastatoare, a „olimpianului”. Un extrem de bogat *epistolar* acompaniază opera diaristului.

„La răspântiile culturii române veghează ca și odinioară degetul lui de lumină: pe aici e drumul. Autoritatea i s-a menținut și astăzi pentru că pleacă din

înseși izvoarele spirituale fără moarte ale logicei, bunului simț, bunului gust, și s-a realizat într-o formă pură, fără vârstă.” (E. LOVINESCU)

„Ca la toți marii scriitori români, lucrarea seculară a limbii se concentrează și la el într-un mare salt înainte, încât darul unui singur om pare și de data aceasta a înlocui opera înceată a mai multor generații. Nimeni nu scrisese ca Maiorescu mai înainte și puțini l-au egalat în vigoare, concizie și proprietatea exprimării mai târziu. Nu este deci exagerat a spune că în domeniul său propriu, lucrarea la care a supus graiul nostru nu a fost cu nimic mai prejos decât aceea a lui Mihai Eminescu.” (Tudor VIANU)

*

Ediție îngrijită, cronologie, note și comentarii de D. Vatamaniuc. Studiu introductiv de Eugen Simion:

- 196. Opere**, vol. I, 2005, XCIV+1466 pag. *Critice, I-III (1866-1907): Recenziuni literare; Rapoarte la Academie; Discursuri ocazionale.*
- 197. Opere**, vol. II, 2005, 1124 pag. *Traduceri: I. Poezii* (în presă și în manuscrise); *Literatura populară* (în presă și în manuscrise); *II. Proze* (în volum, în presă, în manuscrise); *III. Teatru* – în volum: *Copilul Eyolf* de H. Ibsen; în presă – *Din Faust* de Goethe; *Filozofie; Postume; Încercări literare* (poezii, proze, teatru); *Istorie; Filologie; Lingvistică*. Vol. I-II: 86 lei.

Ediție îngrijită, prefață, note și bibliografie de D. Vatamaniuc. Introducere de Eugen Simion:

198. **Opere**, vol. III, 2006, XXVIII+1126 pag. *Discursuri parlamentare cu priviri asupra dezvoltării politice a României sub domnia lui Carol I (1866-1888)*.

199. **Opere**, vol. IV, 2006, 1360 pag. *Discursuri parlamentare cu priviri asupra dezvoltării politice a României sub domnia lui Carol I (1888-1917)*.

Vol. III-IV: 106 lei.

Volumele I-IV au fost editate în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Text stabilit, traducere, nota asupra ediției, note, glosar și indici de Ana-Maria Dascălu și Bogdan Mihai Dascălu. Tabel cronologic de Tiberiu Avramescu. Prefață de Eugen Simion:

200. **Opere**, vol. I, 2013, LXVIII+1274 pag. *Jurnal, vol. I: 1855-1882*. Vol. I: 84 lei.

Text stabilit, traducere, note și comentarii de Ana-Maria Dascălu și Bogdan Mihai Dascălu. Ediție revizuită filologic, notă asupra textului românesc și indice de Adina Dragomirescu. Revizuirea textelor în limbi străine de Gabriela Danțiș. Prefață de Eugen Simion:

201. **Opere**, vol. II, 2017, XVIII+1214 pag. *Jurnal, vol. II: 1883-1889*.

202. **Opere**, vol. III, 2017, 1248 pag. *Jurnal, vol. III: 1890-1897*.

Vol. II-III: 140 lei.

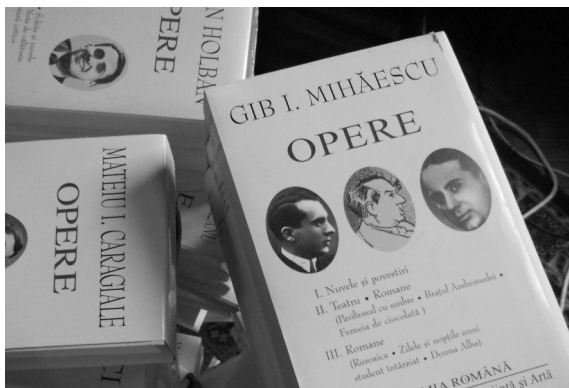
Volumele au apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

**Ediție coordonată de Adina Dragomirescu.
Transcrierea și traducerea textelor din limba
germană de Ștefan Colceriu:**

**203. Opere, vol. IV, 2021, 1380 pag. *Jurnal*, vol. IV:
1898-1900.**

Vol. IV: 155 lei.

Volumele I-III cuprinzând *Jurnalul* maiorescian sunt segmentate fiecare în câte două mari compartimente: în primul, destinat cititorului obișnuit, acesta va afla transcrierea modernă a textelor scrise în limba română de T. Maiorescu în anii 1850, precum și traducerea textelor scrise în limba germană și mai puțin în limba franceză; în secțiunea a doua, secțiunea-martor, destinată specialiștilor, se publică textele în limba română exact așa cum le-a scris Maiorescu, precum și originalele, redactate în limbi străine, îndeosebi în germană și franceză.

Gib I.
MIHĂESCU
(1894-1935)

Dispărut prematur, înainte de a-și fi actualizat întregul potențial alimentat de „o putere de creație impresionabilă ca elementele oarbe ale firii” (Ș. Cioculescu), Gib I. Mihăescu a apucat totuși să dea indicii concludente privitoare la direcția originală în care se îndrepta talentul său. Privită în ansamblu, opera lui este o radiografie a obsesiei împinse până la patologic: obsesia erotică în primul rând, ilustrată mai întâi în nuvele (*La „Grandiflora”*, 1928), apoi întruchipată memorabil de locotenentul Ragaiac, protagonistul romanului *Rusoaica* (1933), combinată în celălalt roman valoros, *Donna Alba* (1935), cu obsesia ascensiunii sociale, totul într-o proză de analiză a pornirilor obscure și de observație socială, în spiritul unui realism dus până la punctul în care fenomenele investigate se învecinează cu fantasticul.

„*Rusoaica* este capodopera lui Gib I. Mihăescu. Cu un material în parte cules personal, în parte sugerat de

povestirile unor camarazi militari, romancierul a eșafodat construcția cea mai puternică a carierei sale. [...] Prin simbolismul ei implicit, ea îmbogățește nu numai literatura națională de care e legată prin limbă, dar însăși literatura continentală, prin adevărul general omenesc, precum și prin infuzarea nu știu cărui misticism slav, de derivație dostoevskiană – fenomen de altfel de răspândire europeană.” (Șerban CIOCULESCU)

*

Ediție îngrijită, studiu introductiv, cronologie, note, comentarii și variante de Alexandru Andriescu:

- 204. Opere**, vol. I, 2008, CLXXX+1212 pag. *Nuvele și povestiri: Scrieri de tinerețe* (1919-1921); *La „Grandiflora”* (1928); *Vedenia* (1929); *Din periodice* (1921-1935); *Nuvele regăsite* (îngrijite de Leon Baconsky).
- 205. Opere**, vol. II, 2008, 1104 pag. *Teatru: Pavilionul cu umbre; Confracții; Sfârșitul; Criză în barou. Romane: Brațul Andromedei; Femeia de ciocolată. Texte recuperate.*
- 206. Opere**, vol. III, 2008, 1520 pag. *Romane: Rusoaica; Zilele și nopțile unui student întârziat; Donna Alba.*
Vol. I-III: 174 lei.

Ediția, publicată inițial la Editura Minerva, a fost revăzută integral în vederea reeditării; de altfel, datorită calităților ei științifice incontestabile, a primit premiul „Perpessicius” al Muzeului Național al Literaturii Române (premiu rezervat edițiilor critice).

Ion
MINULESCU
(1881-1944)

În obișnuita notă ce lămurește felul în care a fost concepută ediția, Ștefan Firică face afirmația că acest poet ocupă în cultura română un „loc special”, adăugând între paranteze: „necanonic, dar special!”. Formula i se potrivește de minune lui Ion Minulescu și n-ar fi nelalocul ei nici în cazul lui G. Topîrceanu – pe care, în capitolul ce-i dedică în *Istoria* din 1941, G. Călinescu îl încadra valoric în termeni oarecum echivalenți cu cei ai tânărului editor și critic de azi: „El nu-i niciodată atât de liric încât să fie mare, niciodată atât de facil încât să nu fie poet”. Apropierea ar putea merge și mai departe. Dincolo de diferențele majore de afiliere tematică și stilistică, îi leagă pe cei doi creatori factura populară a poeziei scrise de ei. Unul continuă să mențină versul la nivelul inteligibilității obștești, într-o epocă de urgență a liricii moderne, celălalt face accesibilă percepției largi o poezie care, cultivând programatic sugestia, simbolul și misterul, se plasa *ipso facto*

în zona de receptare elitistă, cel puțin în epoca în care poezia și poetica simbolistă apar și se impun. Așa stând lucrurile, opera celor doi poeți a fost editată în mod constant – cu excepția, pentru cea a lui Minulescu, a primilor trei lustri de totalitarism comunist, care era alergic la „arta pentru artă” preconizată de simboțiști -. Cu alte cuvinte, recenta apariție de la FNŞA nu vine pe un teren gol și nici pe unul pauper. De aceea e cu atât mai meritorie performanța alcătuitoarelor ei, cercetătorii Alexandru Farcaș și Ștefan Firică, de a veni cu o ediție originală din mai multe puncte de vedere, impunându-se ca una dintre edițiile-model pentru cele ce vor veni.

Originală este mai întâi sub raport cantitativ: ea cuprinde cel mai amplu corpus de texte, depășind-o semnificativ și pe cea publicată de Emil Manu la Editura Minerva în mult prețuita colecție de ediții critice sau științifice „Scriitori români”. Noii editori includ în sumar un important număr de poeme din periodice sau rămase în manuscris, o selecție bogată din epigrame și ocazionale, precum și un număr relevant de traduceri și prelucrări. În al doilea rând, noua ediție este originală prin tehnica ei, începând cu normele - cu totul pertinente în amănunțimea lor tipic filologică - de stabilire și îngrijire a textului de bază, continuând cu transcrierea variantelor și punerea lor în vedetă în funcție de relevanța în raport cu versiunea definitivă, apoi cu notele și comentariile care, împreună cu variantele, ocupă un spațiu tipografic relativ comparabil cu acela al corpusului de texte (400 de pagini față de 600). În

sfârșit, originală este ediția prin volumul și nivelul valoric al „reperelor critice”, secțiunea reunind cel mai bogat repertoriu de referințe cunoscut până acum în legătură cu persoana și opera lui Ion Minulescu, începând cu opinia lui Caragiale cel mare, care, pe 25 iulie 1907, de la Berlin, cerea nerăbdător răspuns la întrebarea „cine o fi Ion Minulescu?”, pe care o însoțea cu prima propoziție critică scrisă despre acesta: „*În orașul cu trei sute de biserici este ceva neprețuit. Asta nu mai e domnișoară! Asta e bărbat!*”. Pe urmă conchidea prin firitiseli puse la absolutul superlativului: „Bravo lui! [...] Extraordinar!”. De parcă ar fi vrut să întemeieze motivațional oracular-exultanta exclamație caragialeană, puțin peste trei decenii G. Călinescu avea să pecetluiască minulescianismul sub aceste cuvinte memorabile: „Ion Minulescu (literar vorbind) este un tip caragialian, tânărul muntean volubil, facil emotiv, incapabil de a lua ceva în serios, producător neobosit de «mofhuri». Poeziile lui Minulescu decurg din stilul familiar, prăpăstios francizant al cafenelei bucureștene, așa cum foarte adesea pariziana «*chanson*» e scrisă în argot. Ele trebuie «zise», precum trebuie jucate «momentele» lui Caragiale, fiindcă Ion Minulescu este în bună măsură un Mitică, un Cașavencu și un Eleutheriu Popescu deveniți lirici.”

Ediție îngrijită, text ales și stabilit, note, comentarii, variante și indici de Ștefan Fircă și Alexandru Farcaș. Cronologie de Ștefan Fircă. Introducere de Eugen Simion:

207. Opere, 2019, 1338 pag. *Versuri: Romanțe pentru mai târziu. De vorbă cu mine însumi. Strofe pentru toată lumea. Nu sunt ce par a fi... Patrusprezece inedite. Cinci grotești. Din periodice.* Inedite și postume. Traduceri și prelucrări.

Vol.: 80 lei.

Volum apărut în colaborare cu
Muzeul Național al Literaturii Române.

Fănuș
NEAGU
(1932-2011)

Prozator, publicist, dramaturg. Este fiul Paraschivei (n. Miroslav) și al lui Vasile Neagu, țărani. Face școala primară în satul natal, iar cursul secundar la liceele militare din Iași și Câmpulung (1944–1948) și la școli pedagogice din București și Galați (1948–1952). Cursant la Școala de Literatură „Mihai Eminescu” din București (1952–1953), scurt timp e profesor suplinitor la o școală generală din comuna buzoiană Largu și devine student la Facultatea de Filologie a Universității din București, secția fără frecvență (1954–1957). A fost redactor la „Scânteia tineretului” (1954–1956), redactor-șef adjunct la „Amfiteatru” (1966–1968) și „Luceafărul” (1968), secretar adjunct al Asociației Scriitorilor din București. În 1990 este director al săptămânalului „Țara”, în 1991 va figura ca director, alături de Eugen Simion, Marin Sorescu, Gheorghe Tomozei și Valeriu Cristea, al revistei „Literatorul”, iar între 1993 și 1996 e director general al Teatrului Național „I.L. Caragiale” din București. Devine

membru al Academiei Române, corespondent din 1993, titular din 2002.

Debutând într-o perioadă încă saturată de dogmatism, Fănuș Neagu irită forurile de îndrumare prin cele mai individualizate caractere ale literaturii sale și în special prin atipicitatea personajelor. Deși reflectă, ca întreaga proză narativă a timpului, lupta de clasă, povestirile conțin pitoresc nefuncțional, iar unii „eroi” se disting nu prin fermitate revoluționară, prin intransigență în reprimarea dușmanului sau, dimpotrivă, prin hidoșenia morală proprie „exploatatorilor”, ci prin felurite ciudățenii. Nimeni nu nega autenticitatea picturii de mediu, dar – se spunea – clasa muncitoare nu are nevoie de orice autenticitate. Adevărul este că, de la început, prozatorul narează întâmplări neobișnuite, stranii, multe comice până la absurd, fapte comise de inși într-o ureche, dezvăluie comportamente „bui-mace”, născociri ale unor minți ce funcționează anapoda, iar tot ce se petrece, în orice istorisire, e îmbibat de poezia Bărăganului, a bălților dunărene, a Deltei. O poezie de genul celei cuprinse în eposul sadovenian, dar pigmentată de țărănisme iuți, asemănătoare parțial aceluia din Desculț al lui Zaharia Stancu, de exotisme și senzualități vrednice de Panait Istrati, punctată de situații ce amintesc de proza rurală americană (William Faulkner, Erskine Caldwell, John Steinbeck), răscolită de freamăte ce răspund în felul lor tumultului din Pe Donul liniștit al lui Mihail Șolohov. Adecvat cadrului natural e climatul de spiritualitate. Perpetuat din arhaic, acesta conservă frânturi de gândire mitică și magică, exprimate în credințe bizare, eresuri de sursă precreștină, datini

pitorești, practici extravagante. Totul învederează persistența irepresibilă a unei tradiții atemporale, conținătoare de o tot atât de nedatabilă poezie. Se poate vorbi și de un adevărat panlirism. Chiar epicul îndeplinește, în acest orizont, funcții poetizante și adesea nu e decât pretext sau suport al câtorva repere indispensabile.

Ediție coordonată de Lucian Chișu și Viorel Coman. Note, comentarii și repere bibliografice de Lucian Chișu. Introducere de Eugen Simion:
208. Opere, vol. I, 2022, 1072 pag. Dincolo de nisipuri.
209. Opere, vol. II, 2022, 1392 pag. Pierdut în Balcania.
Vol.: 380 lei.

**Constantin
NEGRUZZI**
(1808-1868)

Dacă pentru a ajunge la maturitate marea poezie a trebuit să-l aștepte pe Eminescu, iar romanul pe Slavici și Rebreanu, nuvelei românești i-a fost dat să-și înceapă cariera printr-o capodoperă: *Alexandru Lăpușneanu* (1840), de Costache Negruzzi, scriere, zice Călinescu, putând ajunge la fel de celebră ca și *Hamlet* dacă ar fi fost scrisă într-o limbă de uz universal. Coincidente cronologic și nu departe valoric de ea stau cele 22 de schițe din ciclul *Negru pe alb – Scrisori la un prieten*, modele de concizie caracterologică în felul fiziologiilor uzuale în epocă, dar și glose în manieră eseistică pe teme diverse: miniaturi pline de vervă, scrise într-o limbă literară surprinzător de evoluată pentru o vreme care era una a dibuirilor și experimentelor fanteziste. Se adaugă nuvela *O alergare de cai*, revelată în ultimul timp drept o „bijuterie de precizie tehnică” (N. Manolescu). Natura și disciplina clasică a autorului (grație cărora el construiește și frazează limpede, armonios și cu maximă economie a mijloacelor)

temperează – exceptând ceea ce el însuși și-a definit ca „păcatele tineretelor” – excesele de tot felul, în numele bunului simț și al spiritului critic, însușiri ce l-au determinat pe G. Ibrăileanu să-l numească „primul junimist”. Ediția critică de acum e opera unui filolog dublat de istoricul literar autor al unei monografii C. Negruzzi, profesorul ieșean Liviu Leonte.

„În rândul primilor realiști stă Costache Negruzzi, natură cumpătată și discretă, stăpân pe acea disciplină interioară care îl împiedică să se destăinuiească prea abundent și care, în locul expresiei patetice a propriilor sentimente, preferă observația exactă a realității exterioare, însuflețită uneori prin comentariul său ironic. Trăind în afară mai mult decât în sine, Negruzzi observă natura și omul. (Tudor VIANU)

*

**Ediție critică, note și variante de Liviu Leonte.
Studiu introductiv de Eugen Simion:**

210. Opere, 2009, LXXVIII+1234 pag. *Păcatele tineretelor; Proză. Poezie.*
Vol.: 69 lei.

Publicată inițial în seria de „Opere” a Editurii Minerva, ediția a fost în întregime revizuită în vederea reeditării, fiind reintroduse în text și paragrafele eliminate de cenzură. Ca atare, ținând seama de valoarea ei științifică, a primit premiul „Perpessicius” pentru ediții critice al Muzeului Național al Literaturii Române.

Nicolaus
OLAHUS
(1493-1568)

Cărturar, istoriograf, poet. Descendent al unei vechi familii voievodale românești, origine des invocată de umanistul european de mai târziu, Olahus este al doilea din cei patru copii ai sibienței Barbara Hunsar și ai argeșanului Stoian (Ștefan), fiul unui boier Mânzilă; se înrudea cu Vlad Țepeș, Mihnea cel Rău și Iancu de Hunedoara. Refugiat în Transilvania, Ștefan respinge la un moment dat sprijinul vărului său Matei Corvin pentru a dobândi tronul Țării Românești, preferând viața liniștită de jude crăiesc în Orăștie. Olahus își începe învățătura la școlile săsești din Sibiu și Orăștie, pentru a-și continua studiile, între 1505 și 1512, la școala capitulară din Oradea, modelată după profilul umanist apusean, incluzând, în două cicluri, gramatica, retorica, dialectica, aritmetica, geometria, astronomia și muzica. Din 1510 va fi paj la Curtea din Buda a regelui Vladislav II până la moartea acestuia, în 1516. Urmează un deceniu dedicat studiului și vieții ecleziastice: secretar episcopal și

canonic de Pécs (1518), arhidiacon de Komárom (1522) și canonic-lector (director de studii) la Strigoniu (Esztergom). Calitățile dobândite îl recomandă în 1526, într-un moment de restriște pentru soarta Ungariei, pentru funcția de secretar și consilier al regelui Ludovic al II-lea, iar după moartea acestuia în dezastrul de la Mohács va îndeplini cu fidelitate aceleași îndatoriri pe lângă regina văduvă, Maria de Habsburg, însoțind-o în exil. Cinci ani pribegește prin Europa, pe la Bratislava, Viena, Linz, Innsbruck, rămânând un timp la Augsburg, unde, ca mandatar regal în Dieta Imperială, va pleda, zadarnic, pentru o coaliție antiotomană.

Opera lui Olahus pare să fi fost mai cunoscută contemporanilor – circulând în manuscris, prin vehiculul universal al limbii latine – decât posterității, care o primește în ediții bilingve incomplete și în traduceri lacunare. Două lucrări istorice, *Hungaria* și *Attila*, finalizate în 1536, la cererea regentei Maria, reprezintă o monografie și un capitol de etnogeneză dintr-un proiect mai vast, nerealizat. *Hungaria* este o bogată monografie istorică, geografică, economică și etnografică, cuprinsă în nouăsprezece capitole, dintre care opt sunt dedicate Țărilor Române. Autorul dă importante amănunte biografice legate de neamul său din Țara Românească, „patria mea paternă”, dar și date precise despre organizarea statală și militară a muntenilor și moldovenilor, despre relațiile lor cu vecinii unguri, poloni, turci, detalii despre obiceiurile, portul și limba lor de origine latină. În cele două capitole despre Transilvania vorbește

despre frumusețea și bogăția legendară a provinciei, despre cetățile și orașele ei și despre existența celor patru națiuni (valahii fiind, conform vestigiilor arheologice, urmașii romanilor). Olahus este, se pare, primul român care afirmă în scris unitatea de neam, de origine și de limbă a românilor din Țara Românească, Moldova și Transilvania. Pentru ideile sale va fi citat de stolnicul Constantin Cantacuzino, de Samuil Micu și Timotei Cipariu. În *Attila*, lucrare de erudiție, specifică istoriografiei umaniste, se exaltă virtuțile războinice, cu scopul de a revigora curajul ungarilor, copleșiți de jugul otoman. Cărturarul îmbină componenta documentară și calitatea oratorică a discursului, vivacitatea portretelor și dinamismul scenelor de luptă. Altă lucrare, *Chronicon*, poate fi considerată un fragment de istorie contemporană, consemnând cele mai importante evenimente ale unui secol, de la 1464 (încoronarea regelui Matei Corvin) până la 1558 (învăstirea ca împărat a lui Ferdinand I de Habsburg). Pe de altă parte, decretat de contemporani *poeta ornatissimus*, Olahus nu face decât să se supună convențiilor epocii, versificând cu dexteritate în latină câteva duzini de *Carmina*. Sunt reunite, astfel, epitafuri – celebre rămân „elegiile” compuse în 1536 la moartea prietenului Erasm din Rotterdam și a fratelui Matei, influențate, ca ton, de *Tristele* lui Ovidiu –, compoziții ocazionale, distihuri către amici, câteva satire și epigrame. O vastă corespondență (de peste șase sute de epistole), purtată cu personalități politice, diplomatice, ecleziastice și culturale din epocă, este spațiul de comunicare, într-o latină concisă,

elegantă, a noutăților științifice și a problemelor din viața publică. Prețioase sunt, mai ales, cele 29 de scrisori adresate lui Erasm între 1530 și 1536.

Editarea textului latin, aparat critic și indice de Florentina Nicolae și Dorin Garofeanu. Traducere din limba latină de Maria Capoianu, Ioana Costa și Florentina Nicolae. Studii introductive de Ioan-Aurel Pop și Maria Capoianu. Dosar de receptare critică de Laura Bădescu:

211. Opere, vol. I, 2021, 1040 pag.

212. Opere, vol. II, 2021, 1040 pag.

Vol. I-II: 240 lei.

Anton
PANN
(1796-1854)

O Poet. Fiu al lui Antonie Pantoleon (Pantaleon sau Pandoleon) Petrov (mai târziu, Petroveanu), arămar, Pann părăsește locurile natale în timpul războiului ruso-turc din 1806–1812, când mama sa, Tomaida, rămasă văduvă, pribegeste cu copiii în nordul Dunării, așezându-se o vreme la Chișinău și din 1812 la București. Tânărul Antonie, cu vocea lui neobișnuit de frumoasă, își începe cariera de cântăreț de biserică la Chișinău. O continuă la Biserica Sfinților și la biserica Olari din București. Câțiva ani la școala de psaltichie a lui Petru Efesiu (1816-1819), unde învață și meșteșugul tiparului, și, abia la 36 de ani, o încercare de a frecventa clasa a patra de franceză la Școala de la „Sf. Sava” – cam la atât se limitează învățătura lui sistematică. Iar cariera de psalt și de profesor de muzică religioasă și-a făcut-o unde și după cum îl mâna soarta: la biserica din Șcheii Brașovului în 1821, când se refugiază din cauza „zaverii” lui Tudor Vladimirescu, la o școală a Episcopiei din Râmnicu

Vâlcea (1826–1828) și, din nou peste munți, la Brașov, unde Pann, fire întru totul lumească, este nevoit să se refugieze a doua oară, de data aceasta însoțit de o călugăriță răpită de la Mănăstirea dintr-un Lemn. Trădat și aparent înțelept, se întoarce la București, dar avatarurile lui sentimentale, de altfel savuroase, nu conțin, fiind legate de alte două neveste, pe care le conjură, disperat și zadarnic, să-i fie fidele. În 1842 realizează însă o performanță profesională: este orânduit protopsalt la Biserica Domnească de la Curtea Veche și profesor de cântări la Seminarul Mitropoliei. Mai mult decât atât, în 1843 ajunge proprietar de tipografie. Spirit deschis, pragmatic, energic, om sociabil și mereu dispus să îndrume pe cineva, Pann face școală: adună în preajma lui numeroși elevi, pe care îi inițiază deopotrivă în psaltichie și în rosturile tiparniței. Intensifică tipărirea de cărți și, ca să-și asigure vânzarea, călătorește prin țară, pe la mănăstiri, în iarmaroace, mereu în căutare de cumpărători și subvenții. Pe când se întorcea dintr-un astfel de drum, se îmbolnăvește de tifos și nu după mult timp moare.

Înainte de toate, Pann a fost un personaj cu o viață pitorească, spectaculoasă, până la un punct chiar scandaloasă prin îndrăzneală și libertate morală. Om de modă veche și concomitent de modă nouă, el face sensibilă, într-o epocă de trecere, întâlnirea dintre secole, lumi și vârste. Conjuncția contrariilor este de domeniul evidenței în atitudinile și în întreprinderile lui, iar scrierile – un mozaic de preocupări practice, dar și prilej de desfătare. Lucrează mai întâi la „românirea” liniei melodice,

la aranjarea și șlefuirea textelor din cântările liturgice, editând, după 1840, mai multe opusculi normative în domeniu (*Noul doxastar, Bazul teoretic și practic al muzicii bisericești sau Gramatica melodică, Irmologhiu sau Catavasier*). Mărturisește însă că a început să se gândească și la altceva, la „câte o carte din cele politicești”, ca să-și umple timpul și să-și câștige existența. Cântărindu-și atent talentul, dar și pentru că știa aproape tot despre „cetitorul” mediu, în grațiile căruia era interesat să între, Pann își asumă rolul de receptacol al gusturilor literare și muzicale întâlnite în lumea urbană periferică, mărunță. Pentru „prenumeranții” lui, care se delectau citind un anume tip de literatură, se trudea să adune, să prelucreze și să editeze cântece de lume, cărți populare, fabule, snoave, istorioare, proverbe. Unui gust fără mari pretenții îi răspundeau și calendarele pe care le-a întocmit, unde au apărut scrieri incluse ulterior și în volume.

Ediția din „Opere fundamentale” confirmă prin însăși denumirea colecției însemnătatea operei lui Anton Pann.

**Ediție îngrijită de Radu Albala și I. Fisher.
Ediție revizuită, cronologie și repere ale
receptării de Nicolae Mecu:**

213. Opere, vol. I, 2020, CLIVIII + 708 pag.

Scrieri literare.

214. Opere, vol. II, 2020, 1072 pag.

Scrieri literare.

Vol. I-II: 250 lei.

***Hortensia
PAPADAT-
BENGESCU***
(1876-1955)

Opera Hortensiei Papadat-Bengescu realizează, printr-o metamorfoză asupra căreia ideologia critică a lui E. Lovinescu a jucat un rol catalitic (scriitoarea frecventând cu fidelitate cenaclul „Sburătorul”), trecerea de la proza subiectivă, lirică și impresionistă (*Femeia în fața oglinzii* ș.a.), la cea obiectivă din marele roman al familiei Hallipa, care, prin primele trei piese (*Fecioarele despletite*, *Concert din muzică de Bach*, *Drumul ascuns*), a făcut din autoare un creator de primă mărime al romanului psihologic românesc, așa cum este clasată ferm de exegeza de după 1960 (față de judecățile minimalizante și indecise ale criticii interbelice), E. Simion asertând că „ciclul Hallipilor aduce o tipologie nemaiîntâlnită până atunci în romanul românesc și, mai ales, vine cu un stil nou de a scrie. Un stil în care pătrunde masiv eseul românesc și analiza psihologiilor în mișcare”. Reconstituind devenirea burgheziei românești, în speță a celei din „Cetatea vie”, adică Bucureștiul de după Primul Război Mondial, ciclul

poate fi înțeles și ca ilustrarea epică a replicii de factură ideologică liberală pe care Lovinescu o dăduse teoriei maioresciene a „formelor fără fond” . „A adopta întâi, a se adapta îndată, a se pătrunde pe urmă. Era o metodă inversă. Așezau întâi etajul pe piloni și apoi lucrau de la el, în jos, tencuiala”, sună o inserție eseistică de mare pondere euristică din primul roman. Istoria e continuată în romanele mai ample, dar și afectate de prolixitate, *Rădăcini* și *Străina*.

„Plăcerea prozatoarei este să vadă cum scapătă sufletul, cum își mărturisește mizeria și suferințele, după ce a făcut totul ca să pară de viță aleasă. Au dispărut eleganțele, precauțiile și tonul corect, locul lor luându-l frivolitatea, mahalagismul și tertipul. [...] Am putea spune că între autoare și eroi se instaurează un raport de adversitate și beligeranță, cu adevărat captivant. Romanciera, care nu-și mai iubește personajul cu pasiune flaubertiană, îl spionează și-l perchiziționează fără îndurare, în vreme ce acesta luptă să-și ascundă păcatele și infirmitatea.” (Al. PROTOPOPESCU)

*

Ediție coordonată de Gabriela Omăt. Text îngrijit de Viviana Șerbănescu. Note și comentarii de Eugenia Tudor Anton și Gabriela Omăt. Studiu introductiv de Eugen Simion:

215. Opere, vol. I, 2012, LXIV+1392 pag. **Romane:** *Femeia în fața oglinzei; Balaurul; Fecioarele despletite; Concert din muzică de Bach; Drumul ascuns.*

216. **Opere**, vol. II, 2012, 1512 pag. **Romane: Logodnicul și Rădăcini**.
217. **Opere**, vol. III, 2012, 1840 pag. Romanul inedit **Străina** (Studiu de arhivă și selecția lotului manuscris de Elena Docsăneanu).
Vol. I-III: 304,50 lei.

Romanul *Străina*, crezut multă vreme pierdut, este publicat pentru prima dată în ediția de față, grație dificilei și acribioasei „ipoteze de reconstituire” a Gabrielei Omăt, care revizuieste și completează întreaga ediție a Eugeniei Tudor Anton, apărută inițial la Editura Minerva. Ediția a primit recent (2013) premiul „Perpessicius” pentru ediții critice al Muzeului Național al Literaturii Române.

Vasile
PÂRVAN
(1882-1927)

Anul în care arheologul filozof se stingea prematur este totodată cel al unei coincidențe elocvente, prin care simplul fapt al potrivirii de date cronologice iese de sub incidența accidentalului, travestindu-se într-un semn cultural, care este unul al preluării de ștafetă. Nu întâmplător printre cei care scriu la moartea lui Pârvan se numără Mircea Eliade, cel care, deși foarte tânăr (pe 13 martie 1927 împlinise 20 de ani), devenise liderul „noii generații” care se constituia. Cu toate că patetica lui evocare puna sub accent tare personalizarea noului val („Noi - ne vrem noi”), furtunoasa, foarte juna generație se revendica de la marele defunct, de vreme ce, nemijlocit înainte de propoziția citată, Eliade pusese genul ei proxim, „Tu ai fost mai mare”, și continua cu diferențierea: „Noi agonizăm în apărarea și luminarea unui sens. Tu ai agonizat în căutarea lui”. Este semnificativ că opera și personalitatea lui Vasile Pârvan, în ceea ce au ele

mai propriu și mai înalt, nu au fost intuite de congenerii istoricului-filozof, E. Lovinescu - unul dintre contemporanii lui în sensul cel mai deplin, fiindcă era aproape de aceeași vârstă cu el și-l cunoscuse de pe băncile facultății – situându-se chiar la polul opus comprehensiunii. Cei care l-au înțeles mai adecvat, și totodată mai fertil în consecințe, au fost tinerii, indiferent de gruparea în care ei se înscriau ca ideologie și program. Dacă tânărul Mircea Eliade îl evoca, în numele comilitonilor, pe cel împărțit „între Dionisos și Apolon”, alții, încă tineri și ei, au scris pagini valabile și azi despre Pârvan-tragicul: Al. Busuioceanu, Vasile Băncilă, Tudor Vianu și nu în ultimul rând G. Călinescu, discipolul profesorului de la școala Română din Roma care în *Istoria* din 1941 avea să-i creeze un capitol special, intitulat *Filozofii-mituri: N. Iorga, Vasile Pârvan*, în care magistrul din epoca romană a viitorului critic ocupă cea mai mare parte a spațiului tipografic. Însă modelul Pârvan continuă să funcționeze și mai târziu, unul dintre cei care-l adoptă fiind cel mai mare poet român din jumătatea a doua a veacului trecut. (Ne-am referit la Nichita Stănescu.)

Ediția alcătuită de Dorina N. Rusu conține o selecție generoasă din opera lui V. Pârvan, cele mai multe texte fiind culese din afara volumelor de sine stătătoare ale autorului. Grăitoare pentru bogăția cuprinsului este și numai simpla trecere în revistă a titlurilor secțiunilor. Acad. Eugen Simion publică, în deschidere, un studiu introductiv de aproape o sută de pagini, care, în paisprezece

paragrafe cu titluri elocvente, realizează o nouă sistematizare, interpretare și evaluare a personalității și operei pârvaniene, ca și a multiplelor și multiformelor ei influențe de-a lungul timpului, începând cu aceea exercitată asupra „tinerilor existențialiști români” ai anilor ’30. Prodigioasa secțiune finală de „Aprecieri critice”, întocmită cu atenție de către editoare, ilustrează pe larg ecoul trezit de autor și de opera sa pe parcursul unui aproape întreg veac de existență postumă.

Text ales și stabilit, note și comentarii, revizuire filologică, indice și reperi critice de Dorina N. Rusu. Introducere de Eugen Simion:

218. Opere, 2018, CLXIV+1852 pag. *Scrieri*: Lecții, Studii, Eseuri. Articole, conferințe, apeluri. Portrete. Viața academică. Prefețe, introduceri. Addenda. – Vol.: 100 lei.

„Desfă-ți dară aripile, suflet al națiunii mele, lovește cu ele puternic și larg aerul lumii de jos și ia-ți ca un vultur zborul în țările senine și curate. De acolo ochii tăi vor vedea, încă mai limpede, întreaga icoană a lumii și vieții, dar nu vei mai respira miasmele aducătoare de somn, inerție și moarte ale putreziciunii materiei care dospește în adâncuri. Și solitudinea calmă a cerului te va reînvăța olimpicul ritm constant al eternului, neturburat de moarte, al legilor vecinice după care trăiește Infinitul, din care, la lumina eternă, răsfrântă în spațiile interastrale, se răsfrâng în sufletul nostru ideile, spiritul, viața.”
(Vasile PÂRVAN)

„Dacă geniul lui N. Iorga era viforos sau șăgalnic, acela al lui V. Pârvan era muzical și solemn. Când, după câteva clipe de așteptare, studenții priveau spre ușa ce se deschidea, apărea în fața lor Brand, Pastorul Brand al lui Ibsen, cu haina neagră încheiată auster până sus, călcând pe un ghețar. Însă văzut de aproape, pastorul n-avea în ochii săi pătrunzători durități nordice, iar tristețea încrustată într-o ironie gravă îi dădea înfățișarea unui actor tragic.” (G. CĂLINESCU)

**Marin
PREDA**
(1922-1980)

După convingătorul debut cu volumul de nuvele *Întâlnirea din Pământuri* (1949), carte novatoare la noi prin introducerea masivă a tehnicii comportamentiste, cu corelatul ei – absența naratorului omniscient –, și aducându-i autorului, prin chiar acestea, acuza (ideologizată, anatemizantă și penalizantă în epoca realismului socialist) de naturalism, romanul *Moromeții*, I (1955) îl consacără pe Marin Preda drept clasic al literaturii române. Romanul îmbogățește imaginarul epic românesc cu o zonă inedită, satul din Câmpia Dunării, schimbă major perspectiva tradițională asupra lumii rurale și crea un tip memorabil de țăran, Ilie Moromete, pentru care pământul nu mai reprezintă scopul ultim, ci o valoare-mijloc pentru o existență liberă: „Domnule, eu întotdeauna am trăit independent”, va spune eroul în volumul al doilea (1967), carte subtextual subversivă, punând în cauză, prin vocea lui Moromete (erou cu credibilitate și prestigiu sporite, căci el devenise deja *categorie* tematică și

stilistică: „moromețianismul”), colectivizarea agriculturii, după cum *Intrusul* pune sub semnul întrebării industrializarea socialistă forțată. Caracter subversiv, merge, în *Cel mai iubit dintre pământeni* (1980) – roman „total”, zice la apariție E. Simion: erotic, politic, social, eseistico-filosofic –, până la denunțarea pe față a „erei ticăloșilor” (regimul comunist) și reduce până la insignifianță ponderea cedărilor ideologice pe care a fost nevoit să le facă spre a-și putea publica marile opere (între reușite, o carte-jurnal de creație, *Viața ca o pradă*, 1977). În total, o literatură produsă de o mare conștiință morală în neîntreruptă stare de veghe și de alertă, preocupată cu dramatică feroare de „blestematele chestiuni insolubile”, ca și de etica scrisului și de confruntarea pe viață și pe moarte cu abisurile acestuia.

„Meritul principal al lui Marin Preda e de a fi dat prozei noastre un volum de conștiință corespunzător. [...] Nu în sens civic, moral sau artistic – sensuri față de care autorul *Imposibilei întoarceri* și al unei opere atât de perfecte ca *Moromeții* nu este și nu poate rămâne străin –, ci în Acela mai special de complexitate a trăirii, de totalitate a experiențelor interioare (și orice experiență, de orice natură, devine în ultimă instanță interioară), de amplitudine a comprehensiunii.” (Valeriu CRISTEA)

„În *Cel mai iubit dintre pământeni*, confesiunile, portretele, reflecțiile morale (foarte serioase, foarte profunde) alcătuiesc un dens roman de moravuri, scris de un moralist de forță. Puțini au remarcat această dimensiune (excepțională) a epicii lui Marin Preda.

Prozatorul este un moralist autentic, aforismele lui (în sfera existențială) sunt memorabile. A scris în fond un roman puternic, care nu s-ar putea numi altfel decât romanul unei conștiințe reflexive în timpul unei dictaturi odioase.” (Eugen SIMION)

*

Ediție îngrijită de Victor Crăciun. Prefață de Eugen Simion:

- 219. Opere**, vol. I, 2002, CXIV+1358 pag. *Nuvele și povestiri: Întâlnirea din Pământuri; Îndrăzneala; Friguri; Desfășurarea; Din publicații și alte volume, din manuscrise și dactilograme; Moromeții (I).*
- 220. Opere**, vol. II, 2002, 1736 pag. *Moromeții (II); Risipitorii; Intrusul; Marele singuratic.*
- 221. Opere**, vol. III, 2002, 1660 pag. *Delirul; Cel mai iubit dintre pământeni.*
Vol. I-III: 280 lei.
- 222. Opere**, vol. IV, 2003, XII+1348 pag. *Viața ca o pradă; Imposibila întoarcere; Convorbiri cu Florin Mugur; Articole și eseuri din publicații și manuscrise; Articole. Interviuri și alte convorbiri.*
Vol. IV: 70 lei.

Un al cincilea volum va cuprinde însemnările subiective (jurnalele intime), corespondența scriitorului, în bună parte inedită, precum și documente privitoare la biografia și opera lui Marin Preda.

Liviu
REBREANU
(1885-1944)

Când, în 1920, apărea romanul *Ion*, E. Lovinescu (reticent, ca teoretician și promotor al modernismului sincronist, față de proza rurală, în favoarea celei citadine și intelectuale) saluta în el primul roman românesc cu adevărat obiectiv, în vreme ce N. Iorga îl desființa în termeni apocaliptici. Faptul e semnificativ pentru revoluția săvârșită de autor: prin *Ion*, Liviu Rebreanu dădea lovitura de moarte întregii literaturi (și ideologii) sămănătoriste. Revoluția o pornise mai devreme, însă la scară mică și fără vizibilitate, în nuvelistica pe teme țărănești, începută în 1912 cu volumul *Frământări*. Fresca satului ardelean de la 1900, avându-l în centru pe eroul exponențial și simbolic, făcea loc, peste 13 ani, epopeii ce reconstituia tragedia țărănească de la 1907, dând ampla și memorabila imagine a psihologiei contradictorii a masei: romanul *Răscoala*. Între timp, realismul rebrenian urmasa și alte traiectorii de succes: romanul psihologic prin

Pădurea spânzuraților (1924), anticipat de puternicele nuvele *Ițic Ștrul dezertor* și *Catastrofa*, și cel ezoteric și mistic prin *Adam și Eva*, cu cel din urmă scriitorul arătând limpede (ca și micul roman de psihologie abisală *Ciuleandra*) că poate trece și „dincolo de realism” (I. Simuț). Romanele ce au urmat experimentează fără reușite notabile narațiunea erotică (*Jar*), a mediului citadin și politic (*Gorila*) sau intriga polițistă (*Amândoi*). Prin capodoperele sale, Rebreanu rămâne un mare constructor al romanului, creator de planuri și de mase ample ca și de detalii cu grea semnificație, la care el ajunge printr-o însușire proprie doar marilor romancierii: calmul epic, al cărui efect e surprins de G. Călinescu într-o formulă memorabilă despre *Răscoala*, dar valabilă și pentru celelalte capodopere: „Frazele, considerate singure, sunt incolore ca apa de mare ținută în palmă, câteva sute de pagini au tonalitatea neagră-verde și urletul mării”.

„(Liviu Rebreanu) este un romancier al luptei și al pasiunilor. Schema tuturor creațiilor sale ar putea fi reprezentată într-un fel generalizat prin imaginea liniștii sfâșiate, a tăcerilor aparente sub care mocnesc pasiuni. Satul «părea» mort în *Ion*, țara – liniștită în *Răscoala*, conștiința lui Apostol Bologna – împăcată în *Pădurea spânzuraților*.” (Lucian RAICU)

„Pentru Liviu Rebreanu scrisul are o valoare etică supremă, pentru că dă rost vieții sale, îl transformă ca om, iar unele dintre scrierile sale, cele mai bune, pot fi interpretate ca «rugăciuni» sau implorări simbolice de

iertare, pentru că suspiciunea, care l-a afectat profund pe scriitor, stârnește vinovăția – chiar și fără justificarea reală, dar cu atât mai greu de înlăturat. [...] Deși s-a «*sfiit totdeauna să scrie pentru tipar la persoana întâi*», după cum declară în *Cred*, Liviu Rebreanu nu poate ascunde o vinovăție, mai mult sau mai puțin inventată, decât prin mecanismele sublimării într-un imaginar care răscumpără și disculpă trecând-o prin alambicurile nevăzute ale inconștientului.” (Ion SIMUȚ)

*

Ediție alcătuită de Mircea Coloșenco și Ilderim Rebreanu. Prefață de Eugen Simion:

223. **Opere**, vol. I, 2001, LXXII+1320 pag. *Ion; Pădurea spânzuraților; Adam și Eva.*
224. **Opere**, vol. II, 2001, 1014 pag. *Ciuleandra; Crăișorul Horia; Răscoala.*
225. **Opere**, vol. III, 2001, 1104 pag. *Jar; Gorila; Amândoi.*
Vol. I-III: 280 lei.

Ediția va fi continuată cu volume cuprinzând nuvele, povestiri, dramaturgie, publicistică, memorialistică și corespondență. Ilderim Rebreanu, unul dintre autorii ediției, este fiul lui Tiberiu Rebreanu, fratele cel mai mic al lui Liviu Rebreanu.

Mihail
SEBASTIAN
(1907-1945)

Dispărut, într-un absurd accident automobilistic, la nici 38 de ani împliniți, Mihail Sebastian a lăsat nu numai o seamă de virtualități, ci și realizări. Ca romancier, a exersat modalități diverse: lirică, realistă, eseistică și ideologică; dramaturgul aduce o formulă proprie, mixând în chip original umorul cu poezia, în compuneri care s-au bucurat de succes la un public larg; jurnalul ținut între 1935-1944 și publicat după 1989 e un document complex: pentru propria creație, dar și pentru generația din care autorul făcea parte (cea a discipolilor lui Nae Ionescu, între care s-a prenumărat), totodată jurnal politic, erotic, „de criză” și, nu în ultimul rând, o meditație privind condiția evreului în cultura română. Valoroasa și vasta lui activitate de cronicar literar este, în același timp, și secțiunea cea mai puțin cunoscută a operei (au fost strânse în volum, de Cornelia Ștefănescu, doar începuturile acestei foiletonistici), de aceea actuala ediție critică, restituindu-i integral creația, va deveni un

instrument de lucru indispensabil pentru (re)descoperirea scriitorului. Ediția este rezultatul muncii unui grup de cercetători ai Institutului de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” al Academiei Române.

„Calitatea principală a lui Mihail Sebastian a fost luciditatea, dublată de expresia rapidă, directă, tăioasă ca o lamă de Toledo. [...] Scrisul lui nu evită scrisul gazetăresc, stil vorbit, cu fața la public, într-o vreme când critica literară se cam îmbâcsea într-un stil pe care Tudor Vianu l-a numit scriptic. Este însă totodată un scris dens, ferm, cu acel curaj al afirmației care-l relevă pe criticul de vocație.” (Șerban CIOCULESCU)

*

Ediție coordonată de Mihaela Constantinescu-Podocea. Text ales și stabilit, note, comentarii și variante de Mihaela Constantinescu-Podocea și Oana Safta. Prefață de Eugen Simion:

226. Opere, vol. I, 2011, LXXXII+1598 pag. *Proză: Fragmente dintr-un carnet găsit; Femei* (roman); *De două mii de ani* (roman); *Cum am devenit huligan; Deschiderea stagiunii; Orașul cu salcâmi; Accidentul.*

Ediție coordonată de Mihaela Constantinescu-Podocea. Text ales și stabilit, note, comentarii și variante de Mihaela Constantinescu-Podocea, Liliana Corobca și Petruș Costea. Postfață de Eugen Simion:

227. Opere, vol. II, 2011, 1040 pag. *Teatru: Jocul de-a vacanța; Steaua fără nume; Insula; Ultima oră; Nopti fără lună; Potopul; Corespondență.*
Vol. I-II: 131 lei.

Ediție coordonată de Mihaela Constantinescu-Podocea. Text ales și stabilit, note, comentarii și variante de Mihaela Constantinescu-Podocea, Oana Safta și Petruș Costea:

228. Opere, vol. III, 2013, VIII+1352 pag. *Publicistică (1926-1929)*.

229. Opere, vol. IV, 2013, 1312 pag. *Publicistică (1930-1932)*. Vol. III-IV: 161 lei.

Ediție coordonată de Mihaela Constantinescu-Podocea. Text ales și stabilit, note, comentarii și variante de Mihaela Constantinescu-Podocea și Oana Safta. Prefață de Eugen Simion:

230. Opere, vol. V, 2014, VIII+936 pag. *Publicistică (1933-1934)*.

Text ales și stabilit, note, comentarii și variante de Oana Safta și Petruș Costea:

231. Opere, vol. VI, 2014, 1280 pag. *Publicistică (1935)*.

Vol. V-VI: 145 lei.

Ediție coordonată de Mihaela Constantinescu-Podocea. Text ales și stabilit, note, comentarii și variante de Mihaela Constantinescu-Podocea și Petruș Costea:

232. Opere, vol. VII, 2015, VIII+1288 pag. *Publicistică (1936-1937)*.

233. Opere, vol. VIII, 2015, 1504 pag. *Publicistică (1938-1945)*.

Vol. VII-VIII: 145 lei.

După finalizarea voluminoasei secțiuni a publicisticii scriitorului, urmează să fie tipărit și *Jurnalul* acestuia cu mare ecou, nu numai în România, tipărit pentru întâia oară în anul 1996 de Gabriela Omăt.

I. D. SÎRBU
(1919-1989)

Fiu de miner, singurul comunist (încă din ilegalitate) din Cercul Literar de la Sibiu, asistent al lui Blaga la catedra de Estetică a Universității clujene și eliminat din învățământ odată cu acesta, arestat și condamnat de regimul comunist la închisoare politică, șomer, apoi vagonetar de mină și, în fine, secretar literar la un teatru, primind dreptul de a publica, dar neputându-și tipări scrierile cele mai valoroase, mort de cancer cu numai trei luni înainte de căderea regimului Ceaușescu, I[on] D[esideriu] Sîrbu a urcat, după 1989, pe culmile ierarhiei literare românești, fiind recunoscut drept unul dintre puținii noștri mari scriitori cu operă de sertar. Romanul *Adio, Europa!* – o distopie radiografiind cu maximă luciditate și putere de reprezentare totalitarismul comunist românesc – face pandant cu extraordinarul *Jurnal al unui jurnalist fără jurnal*, operă de bogată substanță existențială, filosofică și morală, o capodoperă a genului diaristic, și cu o voluminoasă

corespondență, de aceeași complexitate ideatică și existențială, aureolată de valoarea literară.

„Cartea [*Jurnalul unui jurnalist fără jurnal*] este o amară meditație segmentată în aforisme despre condiția noastră în «epoca de aur», trecătoare, și în epoca balcanică, definitivă. Încercări de defnire în timp și spațiu. Sunt ziceri obsesive, care se înalță, cad și iarăși se cațără spre lumină, ca sforțările unuia de a trece peste un zid înalt. Ritm găfâit, încordare aprigă. Se simte încordarea disperată de a se menține în lumea spiritului. După aceea vezi resemnare și eșuare în melancolie. Cartea e dramatică și tristă. «Sunt pagini de pus pe piept, când oi muri», mi-a spus odată.” (Marin SORESCU)

„Cucerind limba română și lăsându-se cucerit de ea ca de o adevărată *religie*, «orfanul de limbă maternă» Ion D. Sîrbu devine, prin toate scrierile sale, un adevărat *performer al exprimării*. Epitetul umoristic, adesea foarte politizat, derivat din substantivul propriu – epitet exploziv, eclatant prin noutate, prin surpriză – reprezintă doar unul din mijloacele acestei performanțe.” (Valeriu CRISTEA)

*

Ediție îngrijită, cronologie și note de Toma Velici în colaborare cu Tudor Nedelcea. Introducere de Eugen Simion:

234. Opere, vol. I, 2013, CXL+1268 pag. *Jurnalul unui jurnalist fără jurnal*. Volumul conține ilustrații.

235. Opere, vol. II, 2013, XXXIV+1598 pag. *Corespondență*.

Vol. I-II: 168 lei.

Ioan
SLAVICI
(1848-1925)

Clasat de Maiorescu, referindu-se la prozator, drept „cel mai capabil scriitor al Junimii”, subapreciat sau ignorat de critica interbelică, reabilitat și trecut între marii clasici de G. Călinescu (*Istoria...*, 1941), Ioan Slavici și-a păstrat până astăzi acest loc prestigios în canonul literar românesc, prozatorul fiind recunoscut unanim ca întemeietor, la noi, al nuvelei realiste psihologice (*Novele din popor*, 1881; *Pădureanca*, 1884) și ca precursorul cel mai afîn și mai valoros al lui Rebreanu, cu un rol decisiv în emanciparea prozei contemporane de lirism și de tezismul idilizant, tocmai în epoca de pregătire și de ecloziune a ideologiei literare sămănătoriste (romanul *Mara*, o capodoperă, apare în revistă în 1894, iar în volum abia în 1906). Pătrunderea psihologică și simțul acut și avizat al observației sociale, alături de intenționalitatea pedagogică a celui care s-a vrut dintotdeauna dascăl, definesc și memorialistica sa (*Lumea prin care am trecut*), conținând pagini de neocolit în cunoașterea

lui Eminescu, student la Viena, sau a militantismului național ardelean („*Tribuna*” și *tribuniștii*). Cuprinzând și publicistica politică, civică și culturală, actuala ediție umple un mare gol, fiindcă restituie o latură prea sumar cunoscută și adesea tendențios citită, dar care în realitate se constituie într-un nou relief pe harta operei întregi a scriitorului. Ea pune astfel la îndemâna cititorilor un Slavici *de descoperit*.

„Aparent placid, tern (ca și stilul prozei sale), el observă și înregistrează, iar mișcarea sentimentală vizibilă doar în «idilele» primelor scrieri, cu viziunea ritualică a existenței rurale, e repede reprimată, ca și accentul unui umor greoi, pentru care în mod vizibil nu avea vocație. Ascunsă, ca și puterea fizică bănuită în mâinile lui mari, de meșteșugar dedat cu uneltele primitive, aspirația acestui creator e forța, singura capabilă să cioplească mari ansambluri umane.” (Mircea ZACIU)

*

Ediție de Constantin Mohanu. Prefață de Eugen Simion:

- 236. Opere**, vol. I, 2001, LXXIX+1102 pag. **Nuvele: I.**
În volume: Popa Tanda; Scormon; Budulea taichii; Moara cu noroc și altele.
- 237. Opere**, vol. II, 2001, 1092 pag. **Nuvele în volume**
(continuare). **II. În periodice.**
Vol. I-II: 130 lei.

Text ales și stabilit, note și comentarii, repere critice și glosar de Constantin Mohanu. Prefață de Eugen Simion:

238. **Opere**, vol. III, 2003, 878 pag. *Mara* (roman); *Din bătrâni* (I. Luca, II. Manea – narațiuni istorice).
239. **Opere**, vol. IV, 2003, 1128 pag. *Din două lumi; Cel din urmă Armaș; Corbei; Din păcat în păcat*.
Vol. III-IV: 130 lei.
240. **Opere**, vol. V, 2004, 920 pag. *Povești. Teatru*.
Vol. V: 130 lei.
241. **Opere**, vol. VI, 2005, 112 pag. *Memorialistică: Închisorile mele; Amintiri; Lumea prin care am trecut*.
Vol. VI: 58 lei.
242. **Opere**, vol. VII, 2006, 1614 pag. *Publicistică literară: Scrieri istorice și etnografice*.
Vol. VII: 69 lei.
243. **Opere**, vol. VIII, 2007, 1704 pag. *Publicistică literară: Scrieri istorice și etnografice; Scrieri sociale și economice*.
Vol. VIII: 66 lei.
- Volumele I-VIII au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Ediție critică de Dimitrie Vatamaniuc. Prefață (vol. IX) și cuvânt înainte (vol. X) de Eugen Simion:

244. **Opere**, vol. IX, 2010, XXVIII+1540 pag. *Publicistică social-politică: „Tribuna” și epoca sa*.
Vol. IX: 71 lei.
245. **Opere**, vol. X, 2012, XVIII+1302 pag. *Publicistică social-politică: Problema națională. Memorandumul*.
Vol. X: 75 lei.
246. **Opere**, vol. XI, 2017, XX+1484 pag. *Publicistică social-politică: De la Războiul de Independență la Primul Război Mondial*.

Vol. XI: 103 lei.

Volumul XI a apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

Volumul X cuprinzând publicistica lui Ioan Slavici din anii redactării și procesului *Memorandumului* prezintă un excepțional interes în legătură cu opiniile patriotice ale acestuia privind lupta de supraviețuire a românilor din Transilvania la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Marin
SORESCU
(1936-1996)

Opera diversă și vastă a lui Marin Sorescu își datorează valoarea, pe lângă obligațiile înzestrării native, și unei inteligențe așa-zicând de bun manager al propriilor creații, inteligență prin care și-a conștientizat fără bovarism darurile, pe fiecare în parte și pe toate în colaborarea lor, și mai ales care l-a împiedicat „să-l ia scrisul pe dinainte” (expresia e a lui) și astfel să cadă în cursa propriei maniere. În primii 10-12 ani, traducând pe limba tuturor marile teme existențiale, combinând original ludicul, parodicul, (auto)ironia, colocvialitatea, coborârea în imanent, pe de o parte, cu lirismul, gravitatea, sentența metafizică (de poet), pe de alta, poezia lui se îndrumă ulterior, prin suita *La Lilieci* (I-V), spre un lirism obiectiv, reconstituind în limbaj țărănesc și într-o manieră narativă și scenică satul ancestral, un topos aflat la granița dintre real și imaginar. Aceeași inteligență artistică îl îndeamnă să-și deschidă simultan drumul în teatru; un drum parabolic, pe suport biblic la început (*Iona*,

Paraclicerul, Matca), pe suport istoric pe urmă (*Răceala, A treia țeapă*). Nu a greșit nici atunci când a trecut la roman (*Trei dinți din față, Viziunea viziunii, postumul Japița*), un gen pe care l-a adus în perimetrul înclinației sale excepționale spre improvizație, digresiune eseistică și joc de limbaj. *Tratat de inspirație și Biblioteca de poezie românească* sunt opera unui cultivat, fin și creativ comentator de poezie, în timp ce culegerea *Ușor cu pianul pe scări* îl evidențiază pe cronicarul literar dotat cu acut spirit critic, nimicitor atunci când aberația cerea intervenția de urgență a instituției ecarisajului.

„Nici chiar Beckett n-a putut să creeze o sugestie mai intensă a singurătății omului pe lume. Totuși, Sorescu își taie un drum propriu, de o ireductibilă marcă personală, încetând a mai fi un reprezentant ortodox al absurdului. El își dă seama că acest absurd nu este o fatalitate inexorabilă care-l apasă pe omul modern, ci expresia unei erori a sa, ce poate fi înlăturată. Astfel, tot nonsensul vieții se datorește unei rupei de rădăcini, care-l face pe omul actual să plutească haotic în gol. Sorescu străbate acest vid pentru a se întoarce la centrul de gravitate uman, care este legătura cu pământul, cu un anumit pământ.” (Edgar PAPU)

*

Ediție îngrijită de Mihaela Constantinescu-Podocea. Prefață de Eugen Simion:

247. Opere, vol. I, 2002, LXXX+1816 pag. *Poezii: Singur printre poeți. Parodii* (1964); *Poeme* (1965); *Moartea ceasului* (1966); *Tineretea lui Don Quijote*

- (1968); *Tușiți* (1970); *Suflete, bun la toate* (1972); *Astfel* (1973); *Și aerul* (1975); *Descântoteca* (1976); *Sărbători itinerante* (1978); *Ceramică* (1979); *Fântâni în mare* (1982); *Apă vie, apă moartă* (1987); *Euatorul și polii* (1989); *Poezii alese de cenzură* (1991); *Traversarea* (1994); *Poezii* (1996).
- 248. Opere**, vol. II, 2002-1832 pag. **Poezii**: *La Lilioci; Puntea (Ultimele)* (1977); *Din periodice, Din manuscrise*.
Vol. I-II: 180 lei.
- 249. Opere**, vol. III, 2003, VIII+1822 pag. **Teatru**: *Iona; Paracliserul; Matca; Pluta Meduzei; Există nervi; Casa evantai; Desfacerea gunoaielor; Luptătorul pe două fronturi; Răceala; A treia țepă; Vărul Shakespeare*.
Vol. III: 50 lei.
- 250. Opere**, vol. IV, 2005, VI+1570 pag. **Publicistică**: **I. În volume**: *Teoria sferelor de influență; Insomnii; Starea de destin; Ușor cu pianul pe scări; Tratat de inspirație; Jurnal; Romanul călătoriilor*.
- 251. Opere**, vol. V, 2005, LXXX+1504 pag. **Publicistică**: *Biblioteca de poezie românească; II. Din periodice*.
Vol. IV-V: 93 lei.
- 252. Opere**, vol. VI, 2006, 1240 pag. **Romane**: *Trei dinți din față; Viziunea vizuinii. Proză scurtă*: *Japița*.
Vol. VI: 55 lei.
Volumele I-VI au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.
- 253. Opere**, vol. VII, 2007, 1664 pag. **Traduceri**: **I. Poezii**: *Lirice* (Boris Pasternak), *Sare de lup; Casa din mijlocul drumului* (Vasco Popa); *Tratat de*

inspirație (Secțiune transversală printr-o mireasmă); Gazela de apă (Justo Jorge Padrón); Flori de prun (Tan Swie Hian); II. Proză.

Vol. VII: 64 lei.

Ediția a doua revizuită îngrijită de Mihaela Constantinescu-Podocea. Prefață de Eugen Simion:

254. Opere, vol. I, 2018, LXXX+1072 pag. **Poezii:** *Singur printre poeți. Parodii (1964); Poeme (1965); Moartea ceasului (1966); Tinerețea lui Don Quijote (1968); Tușiți (1970); Suflete, bun la toate (1972); Astfel (1973); Și aerul (1975); Descântoteca (1976); Sărbători itinerante (1978); Ceramică (1979).*

255. Opere, vol. II, 2018, 1376 pag. **Poezii:** *Fântâni în mare (1982); Apă vie, apă moartă (1987); Ecuatorul și polii (1989); Poezii alese de cenzură (1991); Traversarea (1994); Poezii (1996); Puntea (Ultimele) (1977); Din periodice, Din manuscrise.*

256. Opere, vol. III, 2018, 1200 pag.

Poezii: *La Lilieci (I-VI)*

Vol. I-III: 200 lei.

Nichita
STĂNESCU
(1933-1983)

Cel mai mare poet român de după Al Doilea Război Mondial, Nichita Stănescu, lider și simbol al generației '60, a jucat, încă de la debutul editorial cu *Sensul iubirii* (1960), un rol proeminent în reîntoarcerea poeziei noastre la lirism, după ce timp de un deceniu realist-socialist acesta fusese exilat și desfigurat. Apoi, creatorul liric joacă un rol fără egal în revoluționarea temelor și limbajului poetic românesc (nu întâmplător, în cartea Ioanei Em. Petrescu, *Eminescu și mutațiile poeziei românești*, îi este rezervată o secțiune comparabilă cu aceea acordată lui Eminescu și Ion Barbu). Eugen Simion, exeget cu o aderență specială la poezie, distinge patru etape ale creației: (1) faza de „recuperare a subiectivității” și de „reînnodare a relației cu modernitatea” (de la volumul de debut până la *Dreptul la timp*); (2) „faza reflexivă, conceptualizantă”, plonjând „în chiar inima metafizicului” (de la *II elegii*, 1966, până la *Alfa*, 1967); (3) faza despărțirii de modernism prin

„rescrierea” în spirit postmodern a „fantasmelor și miturilor romantismului” și a „destructurării discursului liric” (*În dulcele stil clasic*, 1970); (4) faza „metalingvistică” (*Epica magna*, 1978; *Operele imperfecte*, 1979; *Noduri și semne*, 1982), numită astfel după un termen teoretizat de poet în *Antimetafizica* (carte postumă, 1985), unde el vorbește despre patru tipuri de poezie: „fonetică”, „morfologică”, „sintactică” și, genul pentru care optează, „metalingvistică”. E de adăugat că în aceeași etapă el teoretizează, la modul metaforic, poezia „pulsatorie”, care nu-și are centrul de greutate (nucleu, cuvinte-cheie) nici la început, nici la sfârșit, nici în alt loc precis determinat, ci diseminează pulsatoriu aceste nuclee, pe tot parcursul textului, o poezie fără început și sfârșit, deschisă la ambele capete, neoferindu-se ca „operă” definitiv structurată și finalizată, ci ca improvizație și text în neconținut proces. Ceea ce confirmă concluzia aceluiași exeget: Nichita Stănescu este „spiritul cel mai liber pe care l-a dat literatura noastră, spiritul care a îndrăznit cel mai mult pe o plajă imensă de acțiune”.

„Conștient sau instinctiv, Nichita Stănescu definește cu propria poezie o *condiție ideală a poeziei* și interesant e că o face fără să-și epuizeze poezia. Căci, după ce ne obișnuise cu idea că nu mai are emoții, ci numai fulgurații abstracte, după ce aproape ne consolase cu faptul că *traduce* întotdeauna și *nu se identifică* niciodată, poetul trăiește convingător în fața noastră nostalgia contactului direct și sincer cu lumea.” (Mircea MARTIN)

„Nichita Stănescu este cel mai important poet român de după Al Doilea Război Mondial. Odată cu el, prin el, *logosul* limbii române ia revanșa asupra poezilor ei.”
(Ștefan Aug. DOINAȘ)

*

Ediție alcătuită de Mircea Coloșenco. Prefață de Eugen Simion:

- 257. Opere**, vol. I, 2002, XCIV+1640 pag. **Versuri: I. În volume:** *Sensul iubirii* (1960); *O viziune a sentimentelor* (1964); *Dreptul la timp* (1965); *Elegii* (1966); *Roșu vertical* (1967); *Alfa* (1967); *Oul și sfera* (1967); *Necuvintele* (1969); *Un pământ numit România* (1969); *În dulcele stil clasic* (1970); *Belgradul în cinci prieteni* (1972); *Măreția frigului* (1972); *Epica Magna* (1978).
- 258. Opere**, vol. II, 2002, 1540 pag. **Versuri:** *Operele imperfecte* (1979); *Carte de citire, carte de iubire* (1980); *Oase plângând* (1982); *Noduri și semne* (1982); *Poezia începutului* (1953-1957); *Cântece la drumul mare* (1955-1960); *Album memorial* (1984).
- 259. Opere**, vol. III, 2002, 1360 pag. **II. În periodice** (1957-2002); **III. Inedite.**
Vol. I-III: 200 lei.
- 260. Opere**, vol. IV, 2003, X+1262 pag. **Partea întâi – Proză** (din volume): *Cartea de recitare* (1972); *Carte de citire, carte de iubire* (1980); *Respirări* (1982); *Amintiri din prezent* (1985); *Antimetafizică* (1985); **Partea a doua – Traduceri** (din volume și periodice).
- 261. Opere**, vol. V, 2003, 1262 pag. **Partea a treia – Publicistică** (din volume și periodice); **Partea a patra – Corespondență**; **Partea a cincea – Grafică**;

Addenda (poezii inedite, autografe, iconografii).

Vol. IV-V: 150 lei.

262. Opere, vol. VI, 2005, VI+682 pag. *Versuri*;

Proză; Interviuri; Traduceri.

Vol. VI: 34 lei.

Volumele I-VI au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Antologie și prefață de Eugen Simion. Album alcătuit de Mircea Dumitrescu. Cronologie de Mircea Coloșenco:

263. Poeme de dragoste. Fals jurnal intim.

Album Nichita Stănescu, 2008, CXXXII+644 pag. Volumul cuprinde ilustrații.

Vol.: 70 lei.

Ediția a doua alcătuită de Mircea Coloșenco.

Prefață de Eugen Simion:

264. Opere, vol. I, 2018, XCIV+1640 pag

Versuri: I. În volume: Sensul iubirii (1960); *O viziune a sentimentelor* (1964); *Dreptul la timp* (1965); *Elegii* (1966); *Roșu vertical* (1967); *Alfa* (1967); *Oul și sfera* (1967); *Necuvintele* (1969); *Un pământ numit România* (1969); *În dulcele stil clasic* (1970); *Belgradul în cinci prieteni* (1972); *Măreția frigului* (1972); *Epica Magna* (1978).

265. Opere, vol. II, 2018, 1540 pag. *Versuri*:

Operele imperfecte (1979); *Carte de citire, carte de iubire* (1980); *Oase plângând* (1982); *Noduri și semne* (1982); *Poezia începutului* (1953-1957); *Cântece la drumul mare* (1955-1960); *Album memorial* (1984).

266. Opere, , vol. III, 2018, 1360 pag. **II. În periodice**

(1957-2002); *III. Inedite.*

Vol. I-III: 200 lei.

Antologie și prefață de Eugen Simion. Album alcătuit de Mircea Dumitrescu. Cronologie de Mircea Coloșenco:

267. Poeme de dragoste. Fals jurnal intim.

Album Nichita Stănescu, 2021 (reeditare), CXXXII+644 pag. Volumul cuprinde ilustrații.

Vol.: 85 lei.

Volumul festiv, editat într-o prezentare grafică deosebită, asigurată de tipografia Monitorului Oficial, în care s-au imprimat toate lucrările din colecția „Opere fundamentale”, a apărut în anul 2008, fiind menit să marcheze împlinirea la 13 decembrie a unui sfert de veac de la despărțirea de Nichita Stănescu și, totodată, apariția celui de al o sutălea volum din seria „Opere fundamentale”.

**Constantin
STERE**
(1865-1936)

Născut în Basarabia într-o familie boierească, implicându-se de timpuriu în activități subversive, deportat și închis în Siberia, de unde evadează în 1892, Constantin Stere se stabilește în același an la Iași, unde devine dintru început teoretician și promotor al poporanismului în latura lui socială, activând ca comiliton, la „Viața românească”, al lui G. Ibrăileanu. Om politic liberal, dar cu frecvente gândiri și opțiuni independente, militează pentru intrarea României în războiul mondial alături de Puterile Centrale, ceea ce-l stigmatizează până la sfârșitul vieții. Dezamăgit, retransat în sine, izolându-se la moșia sa de la Bucov, scrie într-un ritm uluitor romanul *În preajma revoluției* (1932-1936), ficțiune memorialistică rămasă neîncheiată, excelând în reconstituirea familiei, copilăriei și adolescenței lui Vania Răutu (*alter ego* al scriitorului), evocarea lumii basarabene și a vieții de închisoare, zugrăvirea existenței coloniilor de deportați, ca și a naturii sălbatice și stranie a Siberiei.

Romanul revalidează mijloacele prozei tradiționale într-o epocă în care romanul românesc se afla în plin proces de modernizare.

„Volumul IV ne pune însă deodată în fața unui extraordinar prozator al geologicului. Desigur că Siberia însăși e o materie originală și că interesul ar putea veni în bună parte din inedit. Dar proza lui Stere depășește cu mult simpla documentație, ea e o epopee grandioasă a infernului geologic, o operă de contemplație și de construcție. Autorul a fost zguduit de acest episod al vieții lui și l-a izolat într-o mare și fantastică pictură murală.”
(G. CĂLINESCU)

*

Ediție îngrijită de Victor Durnea. Studiu introductiv de Eugen Simion. Postfață de Mihai Cimpoi:

- 268. Opere**, vol. I, 2010, XCVI+1360 pag. *În preajma revoluției I* (roman): I. Smaragda Theodorovna; II. Copilăria și adolescența lui Vania Răutu; III. Lutul; IV. Hotarul; V. Nostalgii.
- 269. Opere**, vol. II, 2010, 1632 pag. *În preajma revoluției II* (roman): VI. Ciubărești; VII. În ajun; VIII. Uraganul.
Vol. I-II: 126 lei.

Publicarea unuia dintre puținele romane-fluvii din literatura română (rămas neterminat) va fi urmată de alte volume cuprinzând selecții din scrierile social-politice și de memorialistică ale autorului basarabean.

**Vladimir
STREINU**
(1902-1970)

Critic și teoretician literar, traducător. Este fiul Neacșei (n. Dumitrașcu) și al lui Șerban Iordache, țărani avuți, gospodari pricepuți, cu deschidere spre cultură. După absolvirea școlii primare (1907-1912), începe cursurile Liceului „Ion C. Brătianu” din Pitești, continuate în 1917, când se refugiază în Moldova, la Liceul Militar din Iași. Adolescentul argeșean solicită să fie primit în armată și, la încheierea războiului, iese cu gradul de „sergent”. În 1918 „veteranul de război” revine în clasa a VI-a ca elev pregătit în particular la Liceul „Ion C. Brătianu”, unde are ca profesor, între alții, pe N.I. Apostolescu, cu un doctorat la Sorbona, autor de studii de literatură comparată. Între 1920 și 1924 este student al Facultății de Litere și Filosofie a Universității din București. Aici audiază cursurile lui N. Iorga și Vasile Pârvan și frecventează seminarul lui Mihail Dragomirescu din cadrul Institutului de Literatură, în al cărui buletin publică, în decembrie 1922, primul său articol, dedicat lui Julien Benda și semnat Vladimir Streinu. Tot aici se împrietenește cu Șerban Cioculescu

și, după cum notează acesta din urmă în *Amintiri*, vor rămâne, până la sfârșit, prieteni nedespărțiți. Memorialistul îi face un portret idilic comparându-l, prin frumusețea lui virilă, cu Eminescu tânăr. Și, introducând o notă ironic cordială (celebra maliție cioculesciană!), îl numește „Făt-Frumos din Teiu”. Sigur este că tânărul „cu portul mândru, cu capul sus și privirea deasupra noastră”, „peste veac”, participă regulat, împreună cu amicul său, la dezbaterile din seminarul lui Mihail Dragomirescu și-i fac dificultăți prin aroganța și intransigența lor juvenilă. Mai târziu, în „Viața literară” din 1926, S. publică un articol (*Molusca miraculoasă*) deloc favorabil, despre dascălul scolastic care încerca să-și convingă studenții că „personalitatea creatoare” a scriitorului nu trebuie confundată cu „personalitatea umană” (în limbajul de mai târziu al lui Marcel Proust: „eul profund” și „eul biografic”): „are o virtute de moluscă de a se înmulți prin sciziparitate; fiecare parte a ființei sale vrăjitoarești dislocată prin tăiere se reface instantaneu sub ochii călăului și apare iarăși întreg Dl. Dragomirescu; i se schimbă doar numele...”. Va renunța la această notă pamfletară în 1942, când află că profesorul a dispărut biologic, recunoscându-i bunătatea și chiar știința literară: „a fost un critic literar bun la suflet, ceea ce i-a asigurat și un fel original în critica noastră literară”. Deplânge, acum, nu fără un sentiment de remușcare, că unii „au necăjit amarnic bătrânețea” profesorului cu remarcile lor răutăcioase. Printre ei se aflase în junețea lui chiar criticul matur care notează acest fapt. Ce-i curios este că Mihail Dragomirescu a avut parte mereu de asemenea reticențe din partea criticilor literari în ciuda poziției lui maioresciene, inflexibil autonomiste. E. Lovinescu îl ridiculizează, Eugen Ionescu îi face în *Nu*

un portret (sub chipul „Criticului Beranbest”) în care vede un simbol al obtuzității critice. S. are cel puțin decența să-și repare agresivitățile de tinerețe. Ca student, traduce din Emerson, Tagore, Gustave le Bon. Între 1922 și 1924 este, la recomandarea lui V. Voiculescu, secretar de redacție la „Cugetul românesc”, revista scoasă de Tudor Arghezi și de Ion Pillat. Aici publică, între altele, un articol despre G. Bacovia (cu observația justă că poetica lui Bacovia se bazează pe o „ocolire din instinct a oricărui artificiu de ajungere estetică”), iar în „Adevărul literar și artistic” la 13 februarie 1921, debutează ca poet cu *Fântâna sufletului meu*, urmată de alte versuri în „Convorbiri literare”, „Gândirea”, „Sburătorul” (*Înserare*, 22 octombrie 1921). Va publica, mai târziu, și altele, strânse în volumul *Ritm immanent*, apărut în 1971, după moartea autorului. Colaborarea la „Sburătorul” și, în genere, frecventarea cercului Sburătorul este de lungă durată și foarte rodnică sub aspect critic. Lovinescu îl citează deseori în *Agende literare*, nu fără caracterizări oscilatorii. În 1923 semnalează „tăcerea turmentată și congestionată”, mai târziu îl percepe ca pe un intelectual „totdeauna sentimental” și „patetic afectuos” sau, din contră, „definitiv și prezumțios”, „insuportabil”. Colaborează și la „Viața românească”, „Săptămâna muncii intelectuale”, „Cetatea literară”, „Revista Fundațiilor Regale”, „Facla”, „Mișcarea literară”, „Universul literar” etc. Face și publicistică poetică în „Gazeta” (e și la conducerea publicației) și în „Timpul”, iar după 1945 în ziarele Partidului Național Țărănesc, „Dreptatea” și „Semnalul”, prezența în acestea din urmă ducându-l, sub regimul comunist, în pușcărie. Până atunci tânărul și promițătorul critic literar primește o bursă din partea Ministerului Instrucțiunii Publice și, la

16 noiembrie 1926, ajunge la Paris cu gândul de a pregăti o teză de doctorat despre simbolismul românesc în comparație cu simbolismul european. A lăsat în manuscris, din etapa acestui proiect, însemnări documentare despre receptarea critică a lui Rimbaud. Va trece un doctorat în țară, în 1947, la Iași, sub conducerea clasicistului Constantin Balmuș, cu o teză despre versul liber, cu intenția de a intra în învățământul universitar; din comisie face parte și Șerban Cioculescu. În 10 noiembrie 1928 scoate, alături de Tudor Șoimaru, Șerban Cioculescu și Pompiliu Constantinescu, revista „Kalende”, cu un program intelectualist asemănător celui al lui Camil Petrescu. Considerând arta „un act de conștiință și de cunoaștere”, revista, care a apărut până în martie 1929, respinge programatic tradiționalismul ortodoxist și, în genere, excesele naționaliste ale diverselor direcții tradiționaliste („un atentat la libertatea și educația generației actuale”). Respinge, de asemenea, penetrația ideilor pragmatice, culturaliste și politicianiste în literatură, militând în favoarea valorilor spirituale și estetice.

Ediție coordonată, note și comentarii de Nicolae Mecu. Text îngrijit de Daciana Vlădoiu. Prefață de Eugen Simion:

270. Opere, vol. I, 2020, 1360 pag. *Pagini de critică literară.*

271. Opere, vol. II, 2020, 1472 pag. *Clasicii noștri. Versificația modernă. Calistrat Hogaș. Ion Creangă.*

Vol. I-II: 300 lei.

**Sorin
TITEL**
(1935-1985)

„Dacă postmodernismul românesc are, în epica românească postbelică, un precursor temeinic, acesta este Sorin Titel. Spre deosebire de prietenul și comilitonele său, bănațeanul D. Țepeneag, părintele onirismului, alături de Dimov, autorul *Lungii călătorii a prizonierului* (1971) (carte de răscruce în evoluția sa), n-a ales *aventura scriiturii* (textualismul), a ales altceva, și anume: a introdus și a folosit cu abilitate aventura scriiturii în cadrele generale și solide ale *scriiturii aventurii*, proprie romanului tradițional. În felul acesta, el n-a părăsit omul ca subiect prioritar al romanului, dar a examinat condiția omului din mai multe direcții și cu mijloace variate. Introduce, între altele, mai multe voci narrative, rupe planurile temporale și le amestecă, folosește intens parabola și, în genere, stilul parabolic într-o proză lucrată bine, lucrată – așa zice – «nemțește», adică în chip riguros, *temeinic*, cu țesătură deasă și trainică, în fine, [...] combină realismul programatic, tern, descriptiv, îngroșat și

legat cu noduri strânse, cu alt tip de proză, plină de *semne* și de simboluri.” (E. Simion, din *Prefața* la actuala ediție).

„În cadrul literaturii române, prin acțiunea lui Titel – și prin cea, omoloagă ori convergentă, a unora dintre colegii săi de generație – deja vechea problemă a «inferiorității» literaturii pe teme rurale a fost rezolvată prin eliminare. Un întreg domeniu de inspirație, care a putut, la un moment dat și în condițiile date, selecta moduri de tratare diferite de cele aplicate domeniului «citadin» (și, de regulă, conservatoare), a fost pe deplin «sincronizat» cu curentul major al literaturii contemporane și repus în drepturi pe de-a întregul, readus în sfera marii literaturi printr-o abordare conformă cu orizontul estetic al contemporaneității.” (Nicolae BĂRNA)

*

Text stabilit, cronologie, note, comentarii, variante și repere critice de Cristina Balinte. Prefață de Eugen Simion:

272. Opere, vol. I, 2005, LXXXII+1586 pag. **I. Schițe și povestiri:** *Copacul; Valsuri nobile și sentimentale* (1967). **II. Nuvele:** *Noaptea inocenților* (1970); *În periodice*; **III. Romane:** *Reîntoarcerea posibilă; Dejunul pe iarbă; Lunga călătorie a prizonierului; Țara îndepărtată; Pasărea și umbra.*

273. Opere, vol. II, 2005, 1624 pag. **Romane:** *Clipa cea repede; Femeie, iată fiul tău; Melancolie;* **Scenarii de film.** Volumul cuprinde ilustrații.

Vol. I-II: 115,50 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

George
TOPÎRCEANU
(1886-1937)

Un adevărat „caz” al criticii și istoriei literare românești este G. Topîrceanu. Etiologia inconfortabilului său statut a fost prinsă de G. Călinescu în termeni memorabili: „El nu-i niciodată atât de liric încât să fie mare, niciodată atât de facil încât să nu fie poet”. Schema călinesciană, adăugată unei inadecvări fundamentale – poet tradiționalist în plină epocă de expansiune a lirismului modern – i-a atras simultan reticența (când nu negația) criticilor de meserie și o imensă popularitate în masa cititorilor, care l-au selectat și ca reacție la poezia modernă, taxată de ei drept solilocvială, dificilă, ermetizantă. Fenomenul e similar cazului Minulescu – instanța democratică a simbolismului românesc – , ambii poeți săvârșind, într-un ev de maximă specializare și închidere solipsistă a limbajului poetic, o operație salutară de salvagardare, fie și prin „vulgarizare”, a interesului pentru poezie în publicul larg. Dincolo însă de această disjuncție în receptare,

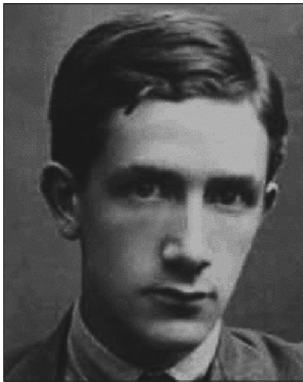
există suficiente argumente ce motivează editarea lui Topîrceanu în seria „Opere fundamentale”: gravitatea din poeme ca *Balada munților* sau *Balada morții*, vivacitatea umorului melancolizat al *Rapsodiilor...*, truculența și iconoclastia vecină cu Avangarda (zice Petru Poantă) din „stanțele aprocrife la *Divina Comedie*”, superba parafrază la *Odiseea* și celelalte „parodii originale”, pastișele epice (*Din vremea lui Ciubăr-vodă*), tragismul paginilor de proză autenticistă din *Pirin-Planina*, totul într-o limbă atât de îngrijită, încât ea va fi reprezentat motivul ca Nichita Stănescu să afirme că Topîrceanu „ne-a scos din vulgaritate”, într-o vreme (a anilor '50) de triumf al limbii de lemn. Comparativ cu cele precedente, ediția de acum, alcătuită de un reputat istoric literar, Al. Săndulescu, vechi cercetător al vieții și operei scriitorului, cuprinde un număr sporit de articole, cronici și recenzii.

„Dl Topîrceanu este mai întâi un poet liric. Dar un poet liric de o natură specială. D-sa combină în multe din poeziile sale, și anume în cele mai reușite, impresionabilitatea și pasiunea celui mai subiectiv liric cu observația pătrunzătoare a unui realist. Poate din această cauză, inspirația sa poetică ne dă o impresie neobișnuită de luciditate, dacă cumva luciditatea aceasta nu se datorește controlului pe care-l exercită inteligența asupra inspirației. A releva rolul prea excesiv al inteligenței în creația lirică nu credem că este un elogiu de invidiat pentru un poet liric. De aceea ne vom permite să-i aducem dlui Topîrceanu acest elogiu.” (G. IBRĂILEANU)

*

Ediție îngrijită, note, variante, comentarii cronologie, aprecieri critice și bibliografie de Al. Săndulescu. Introducere de E. Simion:

- 274. Opere**, vol. I, 2014, LXXXVI+950 pag. **Poezii:** *Balade vesele și triste; Parodii originale; Migdale amare; Din periodice; Postume; Fragmente dramatice în versuri; Proză literară:* Traduceri din Nadeja Știrbey; *Scrisori fără adresă; Pirin-Planina; Minunile Sfântului Sisoe.*
- 275. Opere**, vol. II, 2014, 1068 pag. **Proză literară** (*Parodii în proză*); **Jurnale; Articole; Corespondență.**
Vol. I-II: 145 lei.

Ion
VINEA
(1895-1964)

Dacă Tudor Arghezi a debutat editorial abia la 47 de ani, destinul literar al lui Ion Vinea (pseudonimul lui Ioan Eugen Iovanache) a vrut să fie mai spectaculos, dar și mai dramatic: poetul și-a putut vedea abia pe patul morții primul și ultimul său volum publicat în timpul vieții, pe care-l intitulase *Ora fântânilor*. Mai mult, acest unic volum antum a fost rezultatul unei selecții grăbite și nu foarte inspirate, așa cum arată și îngrijitoarea volumului, Elena Zaharia Filipaș, veche și reputată exegetă a poetului, romancierului și publicistului. Așa s-a făcut că, spre deosebire de cei mai mulți dintre confracții lui, Vinea a devenit un poet al posterității. Însă nu numai poetul a avut această soartă. Autor a sute de articole rămase în presa interbelică, ziaristul a rămas ca și necunoscut posterității, cu excepția celor puțini – specialiștii – care au foiletat periodicele epocii ori s-au ocupat special de editarea publicisticii lui Vinea (una de stânga), așa cum a procedat tot exegeta menționată,

căci sub îngrijirea sa și a universitarei Magda Răduță a apărut de curând, și tot la Fundația Națională pentru Știință și Artă, însă într-o altă colecție, un prim și substanțial volum. A fost o temă pasionantă a criticii, aceea de a urmări relația dintre programul atât de îndrăzneț al celui care alături de Tristan Tzara a pus, încă de la începutul deceniului 2 al secolului trecut, bazele avangardismului românesc, pe de o parte, și poezia sa, pe de alta. „Vinea a prelungit, după părerea mea, simbolismul în modernitatea românească de după Arghezi, Bacovia, Blaga și Barbu – scrie Eugen Simion în introducerea la actuala ediție – și a deschis, mai înainte, împreună cu Tristan Tzara, calea avangardei românești. A părăsit-o când și-a dat seama că avangarda poate debarasa, într-adevăr, spațiul literaturii de convențiile ei statice și infecunde, dar nu poate să pună nimic în loc dacă nu dă un sens creator, fertil estetic radicalismului său. Cu disponibilitățile și cu limbajul nou al metaforei (mai exact, cu imagismul fervent și turbulent al *metaforei-obiect*), el s-a orientat spre o modernitate mai permisivă, mai gravă, cenzurată într-adevăr, de estetică, dar nu și de intoleranțele clasice ale esteticii.” La rândul său, Ov.S. Crohmălniceanu observa că, asemenea lui Pierre Reverdy, limbajul poetic al lui Vinea „nu pune mare preț pe nonconformismele spectaculoase și superficiale”, dar și că, „deși lasă impresia falsă de moderație”, poezia sa își va vădi „efecte inovatoare profunde, în nu puține aspecte ale liricii contemporane”. Ediția de față se înscrie între cele mai complexe din colecția „Opere fundamentale”. Deși nu se recomandă ca atare, ea *este* de fapt o

ediție critică, aparatul ei de note, variante și comentarii alcătuind o veritabilă, riguroasă enciclopedie istorico-literară. Ea cuprinde toate datele de natură a lumina geneza și metamorfozele poemelor (nu puține au avut evoluții spectaculoase, unele variante constituind poeme de sine stătătoare), sensurile obscure, elucidate (și) prin apelul la alți comentatori, raportările la poezia interbelică etc.

„Treapta la care a ajuns poetul *Orei fântânilor* este nostalgia: o nostalgie lipsită de cutremur, domoală și nu lipsită de decorativism; dar, prin aceasta, deloc exclusă de la contactul intim cu o realitate adâncă a universului, cu o zonă a lui, de blânde fulgerări, de apariții de o clipă, de visare care acoperă discret datele cumplite ale lumii înconjurătoare.” (Ștefan Aug. DOINAȘ)

*

**Text ales și stabilit, note, comentarii, variante, cronologie și indici de Elena Zaharia Filipaș.
Introducere de Eugen Simion:**

276. Opere, 2016, LXXVI+852 pag. *Poezii: Ora fântânilor; Din periodice; Postume; Addenda.*
Vol.: 51 lei.

Mircea
VULCĂNESCU
(1904-1952)

În măsura în care se pot opera judecăți de ierarhizare în interiorul unui grup de elită care a solidarizat personalități de talia lui Eliade, Cioran, Ionescu, Noica, se poate spune că Mircea Vulcănescu a fost cea mai luminoasă figură a generației 1930. Luminoasă prin viziunea sa asupra ființei românești, care îl situa la antipodul radicalului scepticism cioranian, luminoasă prin desăvârșitul altruism moral și cultural, care l-a predispus în chip asumat la gândirea și acțiunea exclusiv pentru Celălalt, luminoasă prin însuși sfârșitul său, în cumplita închisoare de la Aiud, unde a lăsat cu limbă de moarte o propoziție ce-l saltă în zona sfințeniei creștine: „Să nu ne răzbunați!” Parte a unei generații de creație care a trăit cu sentimentul urgenței într-un moment al istoriei presimțit de ea ca nelăsându-i timpul cuvenit pentru visatul (de către reprezentanții ei) stat de cultură la gurile Dunării, ilustrând ca nimeni altul tipul cultural al „sămănătorului de

idei”, de idealuri și de imbolduri, a făurit și a început proiecte despre care E. Simion scrie în studiul introductiv: „Primul lucru pe care îți vine să-l spui când vezi aceste programe faraonice este că autorul lor se pregătea să trăiască câteva sute de ani, ca omul biblic, și că își asumase destinul întregii lumi românești.”

„Era inima și temeiul grupului ce-și spunea «generația tânără», deși se manifesta în public cel mai puțin. Dacă Mircea Eliade era socotit «șeful» generației (dinainte de abdicarea ei de la pura cultură și pierderea în dezbinarea politică), Mircea Vulcănescu era cel care o legitima în adânc... [...]. Cu toții l-am fi ales pe el să ne reprezinte nu numai în fața generațiilor vechi sau a străinilor, dar și în fața oricărei instanțe și a Marelui Străin. Gândindu-mă că l-aș alege pe Goethe să ne reprezinte, ca un Noe al timpurilor mai noi, înaintea bunului Dumnezeu, avea să-mi treacă prin minte și chipul lui Mircea Vulcănescu. Avea ceva de Noe în el. Ar fi știut să umple cum tebuie o arcă.” (Constantin NOICA)

„Deși avea toate calitățile să creeze o mare operă în domeniile pe care le-a îmbrățișat cu ardoarea spiritului său dissociativ, n-a avut răgazul să-și ducă, din păcate, proiectele la capăt; istoria și disponibilitatea lui nemăsurată l-au risipit în fragmente și în proiecte, e drept, excepționale. Un paradox: omul de sistem nu s-a putut realiza decât în fragmente.” (Eugen SIMION)

*

Ediție îngrijită de Marin Diaconu. Prefață de Eugen Simion:

277. **Opere**, vol. I, 2005, CXXIV+1344 pag. *I. Pentru o nouă spiritualitate filosofică; II. Către ființa spiritualității românești.*
278. **Opere**, vol. II, 2005, 1648 pag. *III. Chipuri spirituale; IV. Prolegomene sociologice la satul românesc; V. Dimitrie Gusti – profesorul; VI. Școala sociologică a lui Dimitrie Gusti.*

Vol. I-II: 117 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Nu poate fi subliniat îndeajuns meritul lui Marin Diaconu, unul dintre cei mai harnici și mai competenți editori de texte clasice, de a strânge între copertele a două masive tomuri, cu un aparat critic impresionant, această operă a celei mai generoase și stimulative risipiri.

A.D. XENOPOL
(1847-1920)

În incipitul prefetei sale la prezenta ediție, istoricul Alexandru Zub, membru al Acadmiei Române și prixeget singular al operei celui editat, afirmă: „A. D. Xenopol a pus în serviciul societății românești eminente însușiri, multiplele-i ipostaze de realizare fiind mai degrabă legate de nevoile acestei societăți decât de o vocație enciclopedică”. Putem citi această propoziție din perspectiva tânărului Xenopol. Aflat la studii în Germania, el trimitea lui Iacob Negruzzi scrisori în care, cu deferență și deocamdată fără prea multă limpezime în discurs, se despărtea de teoria maioresciană a formelor fără fond, acceptând - ca mai valabil decât evoluția organică - progresul de sus în jos. În disertațiile *Studii asupra stării noastre actuale* și *Cultura națională* revin asemenea idei, care, iscând controverse în Junimea, vor conta în cristalizarea și menținerea antipatiei lui Maiorescu și a judecăților lui nedrepte cu privire la puterea de creație a istoricului; mai ales după 1878, când savantul se desparte politicește de

junimiști, trecând mai întâi de partea liberalilor moderați, iar mai apoi în Partidul Liberal. Or, semnul că ideile lui Xenopol erau ale unui spirit mai pragmatic este validarea lor de către mersul istoriei noastre moderne, care a urmat nu calea „evoluționară”, ci pe cea opusă, revoluționară: odată introduse, „formele” străine stimulează apariție și progresul „fondului”. Ediția despre care vorbim, apărută în două mari volume, cuprinde aceste disertații, însă materia ei este mult mai diversă și mai extinsă, fiind repartizată tematic: pagini autobiografice, istorie și filozofia istoriei, filozofia culturii, sociologie, drept, economie politică. Nu lipsește nici componenta beletristică (rezumată, ce-i drept, la o memorialistică nespectaculoasă literar, însă importantă documentar), pagini de critică, teorie și istorie literară. În sfârșit, e de reținut mai totdeauna interesanta corespondență, unde prevalează scrisorile către Iacob Negruzzi și N. Iorga.

Ediție îngrijită, cronologie, note și comentarii de Dorina N. Rusu. Prefață de Alexandru Zub. Postfață de Eugen Simion.

279. Opere, Vol. I, 2019, 1824 pag. *I. STUDII: Pagini autobiografice. Istorie. Filozofia istoriei. Filosofie. Evocări culturale. Activitate academică. Educație. Învățământ.*

280. Opere, Vol. II, 2019, 1680 pag. *I. STUDII: Sociologie. Drept. Economie politică. Filologie. Critică, istorie și teorie literară. Beletristică. Corespondență.* Vol. I-II: 230 lei.

Volumele au apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

„Nu vom uita niciodată, și vom înfățișa aceasta ca un sublim exemplu pentru tineretul care trebuie deprins cu munca spornică și idealismul activ, acel moment eroic, epic, aș zice, din viața colegului nostru, când el, smulgându-se de la speculațiile sale înalte, s-a întors spre istoria neamului său, nu numai cu acea iubire adâncă ce se ascundea sub glumele lui ușoare și sub critica lui surâzătoare, dar cu hotărârea de a-și asimila imediat rezultatul muncii de câteva decenii a unei generații întregi. Am avut volumele revăzute ale mării lui lucrări: ele reprezintă o inițiere fulgerătoare, care inspiră respectul. Trăsnit, el însuși a căzut. Niciodată căderea unui om învățat n-a fost mai nobilă ca aceasta.”
(N. IORGA)

„Meritul lui Xenopol este de a fi știut să-și limiteze proiectele și astfel să le facă realizabile. Hasdeu n-a putut-o face și de aceea Xenopol îl va numi, în toiul unei polemici, «omul-fragment», reproșându-i tocmai incapacitatea de a-și mărgini ambițiile creatoare la măsura posibilului. Spirit practic prin excelență, constructiv, Xenopol manifestă o remarcabilă aptitudine de adaptare la împrejurări, păstrându-și cu toate acestea intacte aspirațiile și proiectele majore.”
(Alexandru ZUB)

Duiliu
ZAMFIRESCU
(1858-1922)

Statutul de romancier al lui Duiliu Zamfirescu nu a depășit niciodată plasamentul în zona intermediarului (și axiologic, nu doar cronologic, fatal acesta): între tatonările din a doua jumătate a veacului al XIX-lea și izbânzile plene și necontroversabile din anii '30 ale genului. Prin *Viața la țară*, *Tănase Scatiu*, *În război*, apoi prin unele pasaje și procedee din celelalte două titluri ale *Romanului Comăneștenilor*, scriitorul a depășit elementaritatea mijloacelor predecesorilor și i-a anunțat pe triumfători fără a ajunge el însuși la împlinirile acestora din urmă (citatul de mai jos din *Istoria* lui G. Călinescu este edificator). O atare situație este principial ingrătă, fiindcă însăși celebrarea – la capătul lungului drum spre deplina maturizare – a succeselor romanului românesc trece în umbră epoca eroică a pionieratului. Și chiar în uitare. Un articol din ziarul „Cuvântul” din 1932, glosând că Duiliu Zamfirescu romancierul n-a fost ocultat prin neîndurătoarele confruntări literare,

folosea tocmai cuvântul de mai sus: „a fost uitat, n-a fost lichidat”. În anul 1937, Emanoil Bucuța editează scrisorile lui Duiliu către Maiorescu și apariția volumului produce o revelație, comparabilă cu aceea care a urmat publicării jurnalului lăsat de mentorul Junimii. Apariția masivului lot de scrisori, cel mai valoros din întregul epistolar zamfirescian, scotea la lumină nu numai chipul firesc al omului, acoperit până atunci de imaginea scortoasă a diplomatului (singura lui față cunoscută până atunci), ci și un discurs de escortă al romanelor (al celor mai bune), vizându-le deoptrivă formula epică și geneza. Editarea epistolarului nu a provocat salturi în poziționarea scriitorului pe scara de valori a romanului românesc, dar a condus la mai buna comprehensiune a operei lui epice și a consolidat judecăți până atunci timide sau oscilante.

Ediția de acum are toate premisele să continue acest proces. Întocmită de un istoric literar consacrat de multă vreme creației zamfiresciene (între altele, după o antologie critică, el a dat o monografie a operei: *Introducere în opera lui Duiliu Zamfirescu*, 1979) și apreciat pentru contribuțiile sale temeinice, aceasta este prima ediție integrală a operei de romancier a autorului. Integrală în dublu sens: 1) cuprinde toate romanele scrise de acesta și 2) textul acestora este reprodus integral, fără eliminările impuse de cenzură în volumele apărute în timpul regimului comunist. Cu toate că nu se specifică pe pagina de gardă și nici în nota preliminară, avem de-a face cu o ediție critică, incluzând toate secțiunile unei asemenea întreprinderi. Diplomatul Duiliu Zamfirescu s-ar fi simțit bine în costumul de gală

oferit de un asemenea aparat, ca și de calitatea materialului și a tehnicii în care este înveșmântată acum integrala epicii lui de mari dimensiuni.

„Latura cea mai originală a romanelor lui Duiliu Zamfirescu este intenția de a nota intimitatea dintre sufletele fine, clipele de extaz erotic. Deși tratarea rămâne exterioară, apare aici pentru întâia oară pagina analitică, întrucât obiectul scriitorului nu e omul, ci o stare în sine, studiată monografic. Luate în chip absolut, aceste pagini sunt încă insuficiente, adesea naive, dar în cuprinsul literaturii noastre ele reprezintă întâiele încercări.” (G. CĂLINESCU)

*

**Ediție îngrijită de Ioan Adam și Georgeta Adam.
Studiu introductiv, cronologie, comentarii, note,
variante și glosar de Ioan Adam. Postfață de
Eugen Simion:**

**281. Opere, 2015, CX+1634 pag. *Integrala romanelor:*
În fața vieții; Lume nouă și lume veche; Viața la țară; Tănase Scatiu; În război; Îndreptări; Anna sau Ceea ce nu se poate; Lydda. Scrisori romane [Romanul Deduleștilor]. Volumul cuprinde ilustrații. Vol.: 78 lei.**

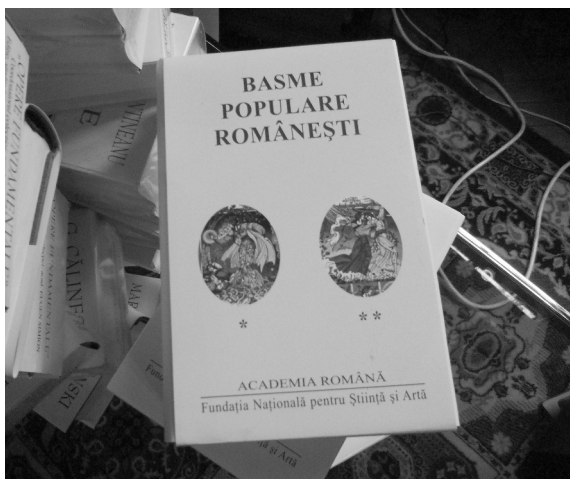
Volumul a primit Premiul „B.P. Hasdeu” al Academiei Române.

**Ediție îngrijită de Ioan Adam și Georgeta
Adam. Prefață de Eugen Simion:**

**282. Opere, 2021, 1232 pag. *Integrala
corespondenței (A-M).***

II

CULEGERI / ANTOLOGII

AVANGARDA ROMÂNEASCĂ

Discursul asupra avangardei românești poate fi precedat de câteva teme de reflecție – unele frizând paradoxul – legate chiar de apariția ei la noi. Mai întâi, avangarda reprezintă, în chip clar și decis, prima mișcare artistică și literară românească apărută fără model european (i s-ar putea alătura, din același punct de vedere, sămănătorismul, însă curente precum cel de la revista tutelată de Iorga au apărut relativ simultan în mai toate țările preponderent agrare intrate brusc și brutal în era citadină și industrială). În al doilea rând, avangarda românească apărea într-o literatură foarte tânără comparativ cu marile literaturi occidentale; prin urmare, ea nu avusese timp să-și uzeze și să-și convenționalizeze temele și mijloacele formale: orice revoluție se produce, nu-i așa, când toate condițiile sunt coapte... În fine, avangarda se produce la noi aproape simultan cu iradierea în masă a stărilor de spirit afiliate tradiționalismului, primele ei manifestări (prin foarte tinerii Ion Vinea, Tristan Tzara și Adrian Maniu – cel din întâile lui cărți de proză, eminentemente parodice și dezvăluitoare de clișee mentale și lingvistice) datând din jurul lui 1910. Dacă mișcarea are într-adevăr un înaintaș, acela este, precum se știe, unul autohton, surprinzătorul Urmuz, pe care de altfel avangardiștii înșiși și-l vor revendica cu fală drept precursor, întemeind și o revistă purtând numele lui. Există și alte teme de reflecție – veche și mereu nouă – asupra

statutului revoluționarului, moment a cărui filosofie negatoare ar putea fi rezumată în cuvântul de ordine pronunțat de Ion Vinea la 1922 în coloanele revistei sale „Contemporanul”: „Jos arta, căci s-a prostituat!” Formulată de mult, stăruie încă – fie și *sotto-voce* rostită – întrebarea dacă această mișcare eminentemente rebelă și, încă în termeni violenți și gesticulatori, răsturnătoare de toate convențiile literar-artistice, nu se rezumă cumva la teribil de abrazivul ei gest de frondă și la setul ei de idei doctrinare, teoretice, fiind lipsită de materia care să dea manifestărilor și produselor sale minima substanțialitate de natură a le acroșa creației majore. Un răspuns cu actele pe masă (atât cu cele doctrinare, cât și cu ilustrarea lor poetică și narativă) ni-l oferă chiar antologia de față, numărând aproape 1.700 de pagini. Un altul, obiectiv-comprehensiv și plauzibil, ne este oferit de cercetarea aprofundată a fenomenului sub toate aspectele de către criticul și istoricul literar Ion Pop, într-un cunoscut studiu care precedă antologia. Una dintre concluziile lui afirmă: „Adeseori discursul manifestelor sună mai convingător și mai autentic decât al creației propriuzise ce suferă din cauza imixtiunilor doctrinare, după cum ceea ce s-a numit convenția fugii de convenție subminează multe dintre producțiile avangardiștilor noștri, conducându-i spre acea «originalitate de grup» care e de fapt un alt nume al uniformizării datorate unei ilustrări fidele a «manifestului». S-a putut observa însă pe parcurs că nici creația adevărată nu e neglijabilă în acest spațiu, oricâte obiecții de «metodă» s-ar putea face. Proaspăta efervescentă a imagismului unui Voronca,

exasperarea «poemelor invectivă» bogziene sau tulburătoarea alchimie verbală din «athanorul» poetic al lui Gellu Naum sunt realități peste care nu se poate trece, asociate organic unui aport teoretic novator.” Privind din altă perspectivă, a *intensității* și *gradului de radicalitate* ale fenomenului, un alt campion al înțelegerii și judecății echilibrate, Lucian Raicu, asertează: „Manifestele, foile volante ale epocii, erau adesea de o violență programatică ieșită din comun [...], mărturisind o fermă decizie de a o încheia cu un ciclu al artei și de a instaura în locul lui un altul, dar o privire cât de cât lucidă discerne aici o violență mai curând *verbală*, făcută din *cuvinte*, și nu expresia caracterului profund al avangardei noastre. Ceea ce rămâne, s-ar zice, specificitatea acesteia, este o anumită *relaxare*, o anumită *destindere*, o mișcare *lină* și *liniștită*, *temperată* și *nonșalantă*, un mod în cele din urmă *ezitant* de a înțelege *înnoirea*, o *discontinuitate* și o anumită slăbiciune a angajării într-o experiență care cere implicarea totală, intensă și fanatică.”

*

Antologie, studiu introductiv, cronologie, referințe critice și note de Ion Pop. Postfață de Eugen Simion:

- 283. Avangarda Românească**, 2015, XCIV+1666 pag. Cuprinde următorii scriitori: Urmuz, Tristan Tzara, Ion Vinea, Jacques G. Costin, H. Bonciu, Ion Călugăru, F. Brunea, Ilarie Voronca, Stephan Roll, Mihai Cosma, Geo Bogza, Sașa Pană, Marcu Taingiu, Virgil Gheorghiu, Grigore Culcer, Constantin

Nisipeanu, Virgil Carianopol, Mihai Avramescu, M. Blecher, Eugen Ionescu, Victor Valeriu Martinescu, Tașcu Gheorghiu, Dan Faur, Miron Radu Paraschivescu, Vasile Dobrian, Gherasim Luca, Sesto Pals, Gellu Naum, Paul Păun, Dolfi Trost, Virgil Teodorescu, Paul Celan.

Vol.: 78 lei.

Volumul a apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

BASME POPULARE ROMÂNEȘTI

Simplul fapt că o culegere de basme apare în colecția „Opere fundamentale”, și încă în condiții grafice de lux, indică prestigiul de care se bucură folclorul – în general și basmul – în particular, în lumea academică, precum și în cea a publicului larg. Întocmite de specialiști cu vechi acte de acreditare în domeniu, cele două volume sistematizează materia în funcție de inventarul protagoniștilor (basmе cu Ileana Cosânzeana, basme cu Pasărea măiastră etc.). Prin studiul introductiv întocmit de profesorul Nicolae Constantinescu și prin aparatul ei critic, din care nu lipsesc reperele exegezei românești a basmului, ediția tinde către o veritabilă enciclopedie a acestei specii folclorice, așa cum este ea reprezentată în literatura română.

*

**Antologie, cronologie, notă asupra ediției,
reperе bibliografice și glosar de Iordan
Dăcu, Nicolae Constantinescu și A.Gh.
Olteanu. Studiu introductiv de Nicolae
Constantinescu:**

- 284. Basme populare românești**, vol. I, 2008, XCIV+930 pag. *Ileana Cosânzeana; Broasca țestoasă cea fermecată; Aleodor-împărat; Porcul cel fermecat; Înșir-te mărgăritari; Lupul cel năzdrăvan și Făt-Frumos; Prâslea cel voinic și merele de aur; Voinicul cel fără de tată; Făt-Frumos cu părul de aur; Zâna*

munților; *Balaurul cel cu șapte capete; Greuceanu; Cele douăsprezece fete de împărat și palatul cel fermecat; Ciobănașul cel isteț sau țurloaiele blendei; Poveste țărănească; Cei trei frați împărați; Cotoșman năzdrăvanu; Pasărea măiastră; Țugulea, fiul unchiașului și al mătușei.*

- 285. Basme populare românești**, vol. II, 2008, 904 pag. *Copiii văduvului și iepurele, vulpea, lupul și ursul; Fata moșului cea cu minte; Fata de împărat și fiul văduvei; Cele trei rodii aurite; Hoțul împărat; Luceafărul de ziuă și luceafărul de noapte; Împăratul șerpilor; Bogdan Viteazul; Tăleruș; Piciul ciobănașul și pomul cel fără căpătâi; Împăratul cel fără-de-lege; Ioviță, Făt-Frumos; Cei trei frați săraci; Cei trei frați dornici; Un basm mitologic; Coman vânătorul; Cei trei frați neguțători; Dunăre Voinicul; Lucear și Aman Cătcăun; Tinerețe fără de bătrânețe și viață fără de moarte.*
Vol. I-II: 97 lei.

Editorii au avut fericita idee de a așeza în fruntea fiecărei categorii de basme un basm reprezentativ din culegerea lui Petre Ispirescu, probabil cel mai important culegător de folclor din literatura română.

CRONICARI MUNTENI

O culegere ce reunește șase cunoscute cronică pe care o privire sintetizatoare nu le poate gândi fără raportarea la surorile lor moldovenești, din punerea față-n față lămurindu-se mai bine personalitatea amândurora. G. Călinescu nu putea lăsa să-i scape ocazia paralelei, în care e un maestru inegalabil, și a făcut-o în termeni lapidari și memorabili: „Cronicarii munteni n-au arta portretistică a moldovenilor, în schimb, grație limbii lor nervoase, a rezeziunii muntenești, ei pot dramatiza mai viu, mai familiar”. Amplul studiu introductiv al profesorului Dan Horia Mazilu e rezultatul unei lecturi cu care ne-au familiarizat cărțile sale de după anul 2000 și din care rezultă o prezentare îmbinând erudiția și disciplina academică cu narațiunea liberă, colocvială și actualizantă, de natură a topi distanțele temporale și a spulbera prejudecata anacronismului, indusă de sintagma „literatură veche”.

*

Selecția textelor, studiu introductiv, note, comentarii și glosar de Dan Horia Mazilu:

- 286. Cronicari munteni**, 2004, C+994 pag. Constantin Cantacuzino Stolnicul: *Istoriia Țării Rumânești întru care să cuprinde numele ei cel dintâi și cine au fost lăcuitorii ei atunci și apoi cine o au mai descălecat și o au stăpânit până și în vremile de acum, cum s-au tras și stă; Istoriia Țării Rumânești de când au descălecat pravoslavnicii creștini (Letopiseșul*

cantacuzinesc); Cronica Bălenilor (din Istoriile domnilor Țării Românești); Radu Greceanu: Istoria domniei lui Constantin Basarab Brâncoveanu Voievod; Istoria Țării Românești de la octombrie 1688 până la martie 1717; Radu Popescu: Cronica lui Nicolae Mavrocordat.

Vol.: 34 lei.

Volumul a fost realizat în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

EXISTENȚIALISMUL ROMÂNESC ***1919-1947***

„S-a pus de mai multe ori problema dacă există sau nu un existențialism românesc și, dacă există, în ce măsură el a lăsat urme adânci în cultura românească ?!” Răspunsul cel mai concludent de până în momentul actual la întrebarea reluată de Eugen Simion în fraza citată este antologia de față, întocmită de cel mai devotat și productiv editor pe care cultura română îl are în prezent: un „prezent” care, trebuie spus, a pornit în urmă cu trei decenii, când Marin Diaconu a început să exhumeze și să îngrijească unul după altul autori de primă mărime (și nu numai la nivel național), autori de formație și creativitate în genere filozofică. Ideea culegerii, datând dintr-un an cu rezonanță milenaristă, 2000 – ne lămurește „Nota privitoare la ediție” - , a pornit de la acad. Eugen Simion, a fost „încercată” (în înțelesul de probată, verificată ca validitate) tot de acesta, într-un studiu-eseu pe care l-a publicat în cel de-al patrulea volum de Fragmente critice, apoi a fost reluată într-o teză de doctorat de un strălucit critic tânăr, Paul Cernat, care ulterior și-a publicat rezultatul cercetării academice la Editura Muzeului Național al Literaturii Române, sub un titlu ce scoate sintagma din sfera ipotezei sau al echivocului ontologic: Existențialismul românesc interbelic (2013). Antologia de acum, numărând – cu tot cu aparatul de note și comentarii, precum și cu textele de escortă – peste 3 300 de pagini repartizate în două masive volume, acreditează cu faptele pe masă realitatea existențialismului românesc. Ea

înfăptuiește totodată un act de justiție culturală. Nu numai prin confirmarea cu documente a acestui curent de gândire, dar și prin scoaterea lui de sub semnul minimalizării și chiar al deriziunii, din cauza denominațiilor lipite ca niște embleme peiorativizante, pe cât de difamatorii tot pe atât de rezistente în timp, de către reprezentanți de marcă ai criticii estetice și raționaliste interbelice, e. g. Șerban Cioculescu și Vladimir Streinu: „trăiriști”, respectiv „tremurici”. Marin Diaconu, el însuși un intelectual de formație filozofică, explică intervalul temporal din subtilul culegerii astfel:

„Am optat pentru perioada 1919-1947 – care este etapa clasică a filosofiei românești – întrucât de-abia în această etapă se constituie existențialismul românesc. Nu am identificat o problematică cu conținut filosofic existențialist până în 1918. În decursul unui veac, corespunzător epocii moderne a filosofiei autohtone (1818-1918), aceasta a trebuit să recupereze relativa rămânere în urmă, spre a fi contemporană cu filosofia europeană”. Cât despre celaltă bornă cronologică, 1947, ar fi oțios să mai explicăm de ce ediția nu trece dincolo de ea.

Cititorul care a cunoscut în chip nemijlocit ultimii trei lustri ai culturii românești sub regim comunist ia în mână vasta culegere de texte cu o aprehensiune, întrebându-se dacă nu cumva i se oferă o întârziată producție protocronistă. Temerea unui asemenea lector sensibilizat la fenomenul de tristă amintire (deși cu serioase, uneori, remanente) este repede îndepărtată, fie și numai printr-o lectură rapidă a Cronologiei care precedă antologia propriu-

zisă. Să spunem întâi de toate că aceasta se deosebește de tot ceea ce există sub acest titlu în aparițiile din colecția „Opere fundamentale”: Cronologie 1813-2018 adună și orânduiește datele unei veritabile microenciclopedii a existențialismului european, împletit natural, sub perspectiva temporală, cu cel românesc. Din imbricarea celor două laturi – cea externă și cea internă – rezultă o imagine sincretică în cadrul căreia ceea ce numim existențialism românesc se arată integrat de facto, sincron și totodată diferențiat, în fenomenul european. Excepționala, prin extensie și complexitate, Cronologie schițează, prin reperele ei specifice, felul în care intelectualii români de îndeletnicire sau numai de apetență filozofică i-au receptat pe părinții și clasicii existențialismului european (Kierkegaard, Unamuno, Heidegger, Berdiaev, mai târziu Sartre, Camus și ceilalți), pe de o parte, iar pe de alta – pe cei autohtoni (Pârvan, Nae Ionescu...), ca și pe erezii lor dinafară sau dinăuntru, fie că au consonat cu ei, fie că s-au detașat, nu o dată prin manifestări polemice acerbe, care uneori au frizat pamfletul (v. disputele în jurul „noii generații” sau, câțiva ani mai târziu, negarea în principiu a dreptului de cetate a existențialismului ca filozofie de către Lucian Blaga: v. articolul acestuia Existențialism sau neputința de a crea?, publicat în revista Saeculum / 1943).

Capul de afiș al corpusului de texte românești este deținut de Nae Ionescu, Mircea Eliade, Emil Cioran, Constantin Noica, Mircea Vulcănescu, Dan Botta, Ernest Bernea, cu scrieri mai mult sau mai puțin cunoscute, însă interesul culegerii crește pe

măsură ce ea integrează nume și titluri mai rar întâlnite și care arată amploarea fenomenului și diversitatea de opinii sau de nuanțe pe care el a îmbrăcat-o. La toate acestea se daugă obișnuitul indice de nume, precum și, mai puțin uzitatul glosar (care e de fapt o tablă de materii), plus încă trei indici, care sporesc aspectul enciclopedic al lucrării și ușurează mult folosirea ei: de publicații, radio și televiziune, de instituții și organizații și, în final, un indice geografic.

Ediție îngrijită de Marin Diaconu. Introducere de Eugen Simion.

**Cuprinde texte ale existențialiştilor români și
texte ale existențialiştilor occidentali din perioada
1919-1947.**

287. Existențialismul românesc 1919-1947, I (1430 pag.), 2019

288. Existențialismul românesc 1919-1947. II (1912 pag.), 2019

„Condiția filosofării este neliniștea interioară. Acesta este, dacă voiți, blestemul activității filosofice, că nu poți filosofa decât atât cât ești neliniștit, dezechilibrat și chinuit și că încetezi să filosofezi atunci când, nu numai în tine însuși, dar mai ales în afară, încetezi să răsfrângi ceea ce gândești tu; încetezi să te obiectivezi pe tine însuși în momentul în care ai intrat în această poziție de echilibru stabil.” (Nae IONESCU)

*

„Cum am putea numi acest tip de existențialism românesc preconizat de un spirit tânăr [Mircea Eliade] care descoperă spiritualitatea indică și

preconizează că modernitatea nu are viață lungă dacă ea nu ține seamă de experiența omului primordial (omnul culturilor tradiționale)? Existențialismul mitic sau, cum sugerează chiar Eliade, existențialismul cosmic – în sensul că el nu pierde din vedere că omul este o ființă cosmicizată, trăiește în relația cu marele univers și, cum zicea Nae Ionescu, pătimește cu el, vrea să-l înțeleagă, nu numai să-l cunoască?!” (Eugen SIMION)

LITERATURA ROMÂNĂ MEDIEVALĂ

În opinia comună, literatura română medievală (mai numită și „veche”) se rezumă la opera istoriografică a marilor cronicari moldoveni și munteni, cu care cititorul obișnuit ia contact în școală (dar îl mai ia oare?). Simpla lectură a titlurilor de secțiuni ale culegerii alcătuite de eminentul specialist Dan Horia Mazilu arată însă că sfera ei este cu mult mai largă și mai bogată, conturând un adevărat *continent cultural* de sine stătător, dar care atestă și că, în pofida plasamentului geografic marginal și a vicisitudinilor istoriei, spațiul intelectual și spiritual românesc al vechilor veacuri nu a evoluat rupt de cel occidental, realizând totodată o sinteză Vest-Est, în spiritul unei culturi de tip „*carrefour*”, cum a caracterizat-o odată Mihai Ralea. Culegerea ne face, o dată mai mult, să înțelegem de ce literatura română modernă, de la scriitorii pașoptiști până la cei postmoderni, nu a încetat să valorifice și să „provoace” vechile noastre texte, stimulându-le (și adesea inducându-le) actualitatea.

*

Antologie alcătuită de un colectiv condus de Dan Horia Mazilu.

- 289. Literatura română medievală**, 2003, CXX+1118 pag. I. *Scrisori*; II. *Literatura hagiografică*; III. *Literatură parenetică*; IV.

Literatura istoriografică; V. Cronografe; VI. Cosmografii; VII. Literatura juridică; VIII. Literatură astrologică și de prevestire; IX. Proză oratorică; X. Literatura de ceremonial; XI. Literatura dramatică; XII. Romanul; XIII. Poezia; XIV. Cărțile populare.

Vol.: 50 lei.

Volumul a fost realizat în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

MARII CRONICARI AI MOLDOVEI

Grigore Ureche • Miron Costin
Nicolae Costin • Ion Neculce

ACADEMIA ROMÂNĂ
Editura
Academiei Române

univers
enciclopedic

MARII CRONICARI AI MOLDOVEI

Patru autori și tot atâtea feluri de a relata: de o sobrietate, lapidaritate și precizie clasică la Grigore Ureche (cca 1595-1647), rafinat de cultura umanistă și de meșteșugul retoric la Miron Costin (1633-1691) și, nu mai puțin, la fiul său Nicolae (cca 1660-1712), însă cu un plus de subiectivitate, care la Ion Neculce (cca 1672-1745 sau 1746) izbucnește în toată libertatea, cel mai puțin școlit dintre tusaltru fiind, prin surplus de talent (înnăscut), și cel mai scriitor dintre ei. Punerea lor alături oferă, în manieră cronicărească, o imagine completă asupra devenirii Moldovei de la „descălecat” (întemeierea principatului, 1359) până la 1741 și, în același timp, oferă un fel de sinoptic al modurilor/stilurilor de a înregistra și comenta evenimentul, dincolo de diferențe stând ca numitor comun grija tuturor de a nu „hicleni cronica”.

*

Ediție, studiu introductiv, glosare, repere istorico-literare de Gabriel Ștrempel:

- 290. Mari cronicari ai Moldovei**, 2003, XXXVI+1596 pag. Grigore Ureche: *Letopisețul Țărâi Moldovei de când s-au descălecat țara și de cursul anilor și de viața domnilor carea scrie de la Dragoș Vodă până la Aron Vodă*; Miron Costin: *Letopisețul Țărâi Moldovei de la Aaron Vodă încoace*; *De neamul moldovenilor, din ce țară au eșit strămoșii lor*; Nicolae Costin: *Letopisețul Țării*

Moldovei de la zidirea lumii până la 1601; Ion Neculce: Letopiseșul Țării Moldovei de la Dabija Vodă până la a doua domnie a lui Constantin Mavrocordat; O samă de cuvinte.
Vol.: 50 lei.

Volumul a fost realizat în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

ȘCOALA ARDELEANĂ

„Aparent eterogenă, mișcarea trebuie percepută în complexitatea ei fenomenologică, relevantă prin impactul socio-cultural produs în spiritualitatea românească din veacul al XVIII-lea. Școala Ardeleană se definește, prin urmare, ca un curent generat pe baza unor afinități ideologice asumate, o sinteză umanistă unică, cu opere scrise în limba română și în limba latină, în principal, de o mare diversitate ideatică și stilistică, texte în care religiosul se întretaie cu profanul, conceptele teoretice cu ideile practice, reformatoare, spiritul critic partizan cu cel introspectiv, meditativ, discursul polemic cu cel analitic, stilul euristic cu cel expositiv, oferind imaginea eclatantă a primei perioade a modernismului literar românesc”: acestea sunt premisele de la care a pornit Eugen Pavel, coordonatorul echipei care a realizat monumentală antologie apărută în colecția „Opere fundamentale”. Ținând seamă de ele, grupul de specialiști condus de eminentul filolog clujean a dat o ediție ce depășește cu mult tot ceea ce s-a făcut până acum în legătură cu Școala Ardeleană, inclusiv antologia în trei volume din 1970, alcătuită cu acribie filologică de clasicistul Florea Fugariu. Este vorba de o depășire multiplă. Mai întâi, sub raportul cantității și al varietății materiei. Culegerea cuprinde, într-un întreg prim volum, lucrări de istorie, continuând cu cele de limbă (în principal gramatici și lexicoane), beletristice, teologice și religioase, filozofice și didactice. Există apoi o mare diversitate a autorilor. Pe lângă

„corifei” și autori de mai mică importanță, însă îndeajuns de cunoscuți (Petru Pavel Aaron, Vasile Aaron, Ioan Barac, Damaschin Bojincă, C. Diaconovici-Loga, D. Țichindeal și alți câțiva), sumarul reunește un însemnat număr de nume mai puțin vehiculate în enciclopedia Școlii Ardelene, dar a căror contribuție e socotită totuși relevantă pentru idealurile mișcării în ansamblu, arătând totodată *amploua* acesteia. Potrivit lui Eugen Munteanu, mișcarea este cuprinsă cronologic între memoriul din 1743 al episcopului Inochentie Micu-Klein (*Supplex Libellus...*) și *Antropologia...* din 1830 publicată de Pavel Vasici-Ungurean.

Coordonatorul ediției s-a confruntat cu probleme dificile, începând cu alcătuirea corpusului de texte. El a trebuit să decidă care dintre lucrări sunt originale și care – cu un cuvânt frevent întâlnit în epocă - „prefăcute” (prelucrate). De nu puține ori, editorul a avut de rezolvat probleme de atribuire / paternitate, optând pentru o soluție radicală, prin care s-a evitat și „umflarea” nemotivată, falsă a sumarului: „În selecția de față am decis eliminarea *ab initio* a unor scrieri cu o atribuire nesigură sau forțată și care nu pot intra, astfel, în patrimoniul Școlii Ardelene”, anunță coordonatorul în *Introducere*. Au urmat chestiunile de filiație a textelor, ca și cele de alegere a variantei celei mai recomandabile pentru a deveni textul de bază. În sfârșit, este de subliniat bogăția textelor în limba latină, demonstrând și la acest nivel complexitatea fenomenului și caracterul lui deopotrivă național și european.

„Literatura aceasta are un caracter preponderent militant; într-o lume frământată de idei noi și năzuind către o nouă constituție, ei au afirmat drepturile poporului lor și au căutat să le agumenteze. Epoca se prevala încă de anumite prescripții moștenite din antichitate, acelea care asigurau menținerea și înflorirea privilegiilor sociale de clasă. Dreptul celui care a ocupat mai întâi, indiferent de felul cum a ocupat, era argumentul cel mai puternic invocat de privilegiații Adealului. Problema trebuia astfel pusă pe teren isoric și filologic, pentru că numai în felul acesta se putea arăta că, și în baza acestui principiu, prioritatea revenea tot românilor. Obiectivele pe care trebuia să le atingă așadar activitatea lor erau impuse cu necesitate de mentalitatea epocii și de condițiile istorice în care ei se aflau: romanitatea poporului român, latinitatea limbii române și continuitatea populației romane în Dacia devin în felul acesta ideile care orientează întreaga lor gândire.” (D. POPOVICI)

*

Antologie de texte alcătuită și coordonată de Eugen Pavel. Prefață de Eugen Simion.

291. Școala Ardeleană, Vol. I, 2018, CCLXX2+1328 pag. *Scrieri istorice.*

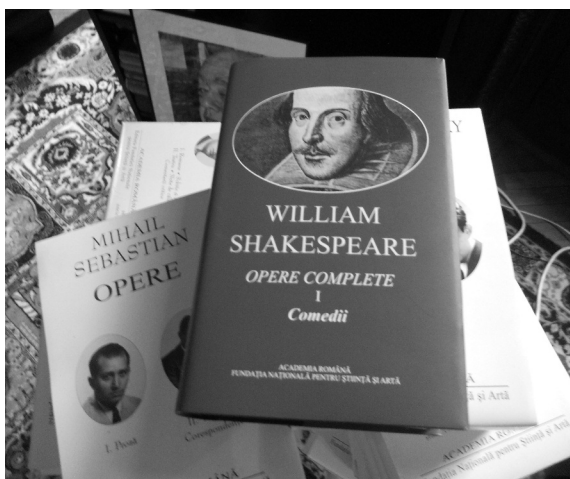
292. Școala Ardeleană, Vol. II, 2018, 1716 pag. *Scrieri lingvistice. Scrieri literare.*

293. Școala Ardeleană, Vol. III, 2018, 1712 pag. *Scrieri literare. Scrieri teologice și religioase. Scrieri filosofice.*

294. Școala Ardeleană, Vol. IV, 2018, 1600 pag. *Scrieri didactice și instructive. Repere critice. Glosar. Indice de autori. Traducători și opere antologate.* Vol.I-IV: 320 lei.

III

SCRIITORI STRĂINI

**Immanuel
KANT**
(1724-1804)

Prezența trilogiei kantiene (*Critica rațiunii pure*, *Critica rațiunii practice*, *Critica facultății de judecare*) într-o colecție destinată principal literaturii își are... rațiunea ei. Așa cum observă filosoful Ilie Pârvu în nota asupra ediției, „opera lui Kant a influențat profund și filosofia, și cugetarea românească, ea reprezentând referința cea mai de seamă a oricărei întreprinderi toretice din acest spațiu ideatic”. În al doilea rând, trecerea – fie și fragmentară – a acestei trilogii în limba română l-a preocupat intens pe cel mai mare poet al românilor și nu a lipsit nici din atenția fondatorului criticii românești. Astfel, Mihai Eminescu a tradus o parte deloc neglijabilă cantitativ din *Critica rațiunii pure* (aproape 150 de pagini în formatul colecției „Opere fundamentale”), iar T. Maiorescu – fragmente de o mai mică întindere din secțiunea „Estetica transcendențială” a aceleiași lucrări. Referindu-se la prima tălmăcire (pe care de altfel a și transcris-o și adnotat-o împreună cu mai tânărul Alexandru Surdu, academicianul de azi), Constantin Noica

afirma că „este traducerea celui care putea deveni cel mai mare filosof al țării noastre, dacă nu se întâmpla să fie cel mai mare poet al ei”. Iar mai departe metafizicianul enunța ideea schimbătoare de perspective că reexaminarea relației poetului cu filosofia lui Kant conduce la regândirea relației lui cu filosofia lui Schopenhauer, fără a minimaliza înrâurirea acesteia din urmă. În al treilea rând, prezența trilogiei kantiene în aceeași colecție cu Shakespeare și Proust este motivată din perspectiva limbii. Asemenea traducerilor din cei doi mari scriitori universali, versiunea românească a lui Kant stă mărturie pentru capacitatea idiomului nostru de a transporta pe solul lui un limbaj dintre cele mai originale și dificile, de data aceasta unul al abstracțiunilor. Versiunea aleasă de editor ca text de bază pentru *Critica rațiunii pure* – o versiune-reper, semnată de Nicolae Bagdasar și Elena Moisuc, cel dintâi fiind și traducătorul următoarei secțiuni a trilogiei –, raportată la fragmentul tradus de Eminescu, dă seama încă o dată de dificultatea translării uriașei opere, de progresele limbii noastre pe acest teren, dar și de calitatea superioară a unora dintre corespondențele propuse de poet.

„Da! orice cugetare generoasă, orice descoperire mare purcede de la inimă și apelează la inimă. Este ciudat, când cineva a pătruns o dată pe Kant, când e pus pe același punct de vedere atât de înstrăinat acestei lumi și voințelor ei efemere, mintea nu mai e decât o fereastră prin care pătrunde soarele unei lumi nouă – și pătrunde în inimă. Și, când ridici ochii, te afli într-adevăr în una. Timpul a dispărut și eternitatea cu fața ei cea serioasă te

privește din fiecă lucră. Se pare că te-ai trezit într-o lume încremenită cu toate frumusețile ei și cumcă trecere și naștere, cumcă ivirea și pierirea ta înșile sunt numai o părere. Și inima numai e în stare a te transpune în această stare. Ea se cutremură încet din sus în jos, asemenea unei arfe eaoliane, ea este singura ce se mișcă în această lume eternă..., ea este orologiul ei.” (M. EMINESCU)

*

Ediție îngrijită de Ilie Pârău. Studiu introductiv de Ilie Pârău:

295. Opere, 2017, XXXVIII+1626 pag. *Critica rațiunii pure*, traducere de Nicolae Bagdasar și Elena Moisuc, revăzută și corectată de Ilie Pârău. *Critica rațiunii practice*, traducere, studiu introductiv și note de Nicolae Bagdasar. *Critica facultății de judecare*, traducere de Vasile Dem. Zamfirescu și Alexandru Surdu (traducerea primei introduceri de Constantin Noica). *Anexe* (traduceri, fragmente – *Critica rațiunii pure*): Mihai Eminescu și Titu Maiorescu.

Vol.: 90 lei.

Volumul a apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

Ediție îngrijită de Ilie Pârău. Studiu introductiv de Ilie Pârău:

296. Opere, 2020 (reeditare), XXXVIII+1626 pag. *Critica rațiunii pure*, traducere de Nicolae Bagdasar și Elena Moisuc, revăzută și corectată de Ilie Pârău. *Critica rațiunii practice*, traducere,

studiu introductiv și note de Nicolae Bagdasar. ***Critica facultății de judecare***, traducere de Vasile Dem. Zamfirescu și Alexandru Surdu (traducerea primei introduceri de Constantin Noica). ***Anexe*** (traduceri, fragmente – *Critica rațiunii pure*): Mihai Eminescu și Titu Maiorescu.

Vol.: 112 lei.

Volumul a apărut în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii Române.

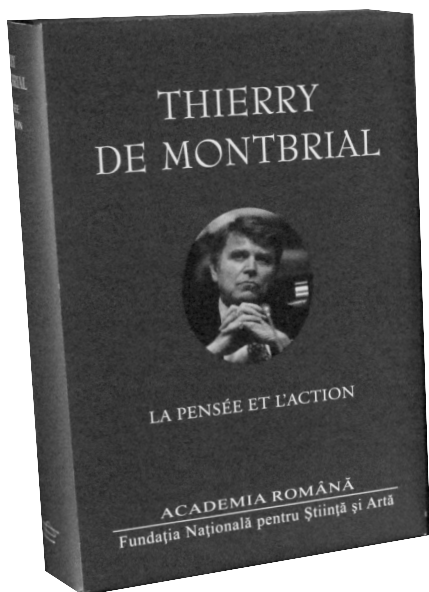
Thierry de
MONTBRIAL
(1943)

„Profesorul Thierry de Montbrial este, la origine, matematician. Azi el este cunoscut în toată lumea intelectuală ca un specialist de mare clasă în domeniul economiei și politologiei. Înainte de orice, mi se pare a fi, în tot ceea ce scrie, un filosof al sistemelor care guvernează acum o lume în plin proces de mondializare. Un filosof lucid, un filosof al acțiunii nu numai al reflecției, în fine, putem spune, un gânditor pentru care adevărul există, poate fi determinat și definit. Este, indiscutabil, una dintre marile personalități ale lumii intelectuale europene. Are totdeauna idei, este la curent cu literatura problemei în discuție, în fine, acest spirit fin și diplomatic este un om profund. I-a citit bine, se vede limpede, pe Montaigne și Pascal, iar ca matematician a încercat să aplice metodele științei sale în economie (un curent de gândire specific lumii postmoderne) și a pregătit la Universitatea din California – la Berkeley – un doctorat în economie, cu Gérard Debreu (premiul Nobel

pentru economie). I-a citit cu atenție, îmi dau seama, pe moraliștii din secolul al XVII-lea și cărțile sale arată că spiritul de finețe nu se poate dispensa – când este vorba despre filosofia istoriei, de economie și de politică – de *spiritul geometriei*.” (Eugen SIMION)

*

Ediție în limba franceză îngrijită de Doina Romanenko. Introducere de Eugen Simion:
297. La pensée et l'action, 2015, CXXIV+1588 pag.
Livre I: Praxéologie; Livre II: Variété.
Vol.: 72 lei.

Ediție în limba franceză îngrijită de Doina Romanenko. Introducere de Eugen Simion:

298. *Histoire de mon temps*, 2018, 1792 pag.

Vol.: 72 lei.

Ediție în limba franceză îngrijită de Doina Romanenko. Introducere de Eugen Simion:

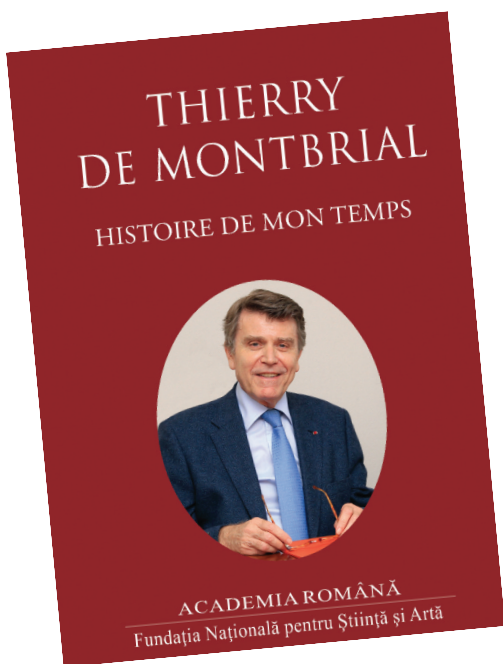
299. *Regards distanciés sur le monde actuel*,

Tome 1, 2021, 1712 pag.

300. *Regards distanciés sur le monde actuel*,

Tome 2, 2021, 1408 pag.

Vol. I-II: 165 lei.

**Marcel
PROUST**
(1871-1922)

Se poate vorbi de o vocație specială a românilor pentru opera lui Marcel Proust? Faptele răspund afirmativ, începând cu momentul foarte timpuriu al receptării ei în literatura noastră, când, așa cum arată E. Simion în postfața având ca temă tocmai această receptare, „românii [...] s-au dovedit, de data aceasta, spirite foarte sincrone”. Totul începe cu Mihai Ralea, care în ale sale *Scrisori din Paris*, apărute în numărul din octombrie 1920 al revistei „Viața românească”, publica o cronică la volumul *À l'ombre des jeunes filles en fleurs*, unde, dincolo de explicabile erori de percepție cauzate de marea nouitate a scriitorului, sunt spuse câteva lucruri pertinente. În mod paradoxal, prima receptare a romanului proustian are loc în paginile acestei publicații tradiționaliste (un tradiționalism, ce-i drept, temperat și deschis), directorul ei literar, G. Ibrăileanu, formulând în *Creație și analiză* (1926), propoziții critice esențiale despre scriitorul francez. Proust devine repede, alături de Gide, dar din motive diferite, argumentul forte al partizanilor

modernizării romanului nostru – pledoaria lui Camil Petrescu din lungul articol teoretic *Noua structură și opera lui Marcel Proust* (1935) (articol care e *mutatis mutandis* un *Contre Sainte-Beuve* românesc) fiind numai un exemplu.

După traducerea mai veche datorată lui Radu Cioculescu, prin aceasta de acum se produce la noi un nou eveniment de mare cultură. Despre calitatea traducerii ca atare își va da seama pe cont propriu cititorul celor trei volume. Merită însă, aici, să cităm câteva fraze ce prefigurează modalitatea prin care eminenta specialistă și poetă Irina Mavrodin, de curând dispărută, încearcă să redea cât mai fidel spiritul mării opere: „În cazul romanului proustian, ca și în cazul poeziei, traducătorul nu are voie să rateze niciun singur cuvânt, el jucând în economia frazei rolul pe care îl joacă fiecare cuvânt în economia unui vers. Fraza ascultă de aceste legi arhitectonice sau simfonice de care ascultă fiecare volum al ciclului *În căutarea timpului pierdut*, pe de o parte, și întregul ciclu, pe de alta, totalitatea, la cele două niveluri, reflectând (punând în abis) structura frazei, după cum fraza reflectă totalitatea.”

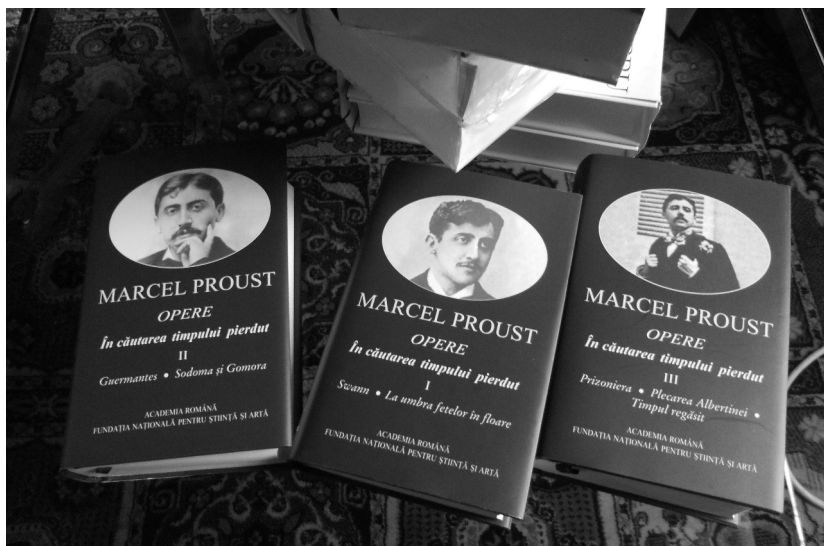
*

Studiu introductiv, tabel cronologic, traducere, note și comentarii de Irina Mavrodin. *Nemurirea lui Proust* de Thierry de Montbrial. Postfață de Eugen Simion:

301. Opere, vol. I, 2011, LXXXIV+1268 pag. *În căutarea timpului pierdut*: Swann; *La umbra fetelor în floare*.

302. **Opere**, vol. II, 2011, 1544 pag. *În căutarea timpului pierdut*: *Guermantes*; *Sodoma și Gomora*.
303. **Opere**, vol. III, 2011, 1504 pag. *În căutarea timpului pierdut*: *Prizoniera*; *Plecarea Albertinei*; *Timpul regăsit*.
Vol. I-III: 205 lei.

Românii au fost printre primii care au receptat cu pertință opera lui Proust, începând încă din anii 1920. În bibliografia ediției, realizată de marea traducătoare care a fost regretata Irina Mavrodin, găsim enumerate contribuțiile românești, unele remarcabile, aparținând unor scriitori precum Camil Petrescu, Anton Holban ș.a.

IMMANUEL
KANT
OPERE

Coloarea originalului pentru
Copertă și pentru gravurile
Cătretoarea fondurilor de imprimare

ACADEMIA ROMÂNĂ
Fundatia Națională pentru Știință și Artă
Muzeul Național al Literaturii Române

WILLIAM
SHAKESPEARE
OPERE COMPLETE

III
București

IV
București

V
Pitești

ACADEMIA ROMÂNĂ
Fundatia Națională pentru Știință și Artă
Muzeul Național al Literaturii Române

MARCEL PROUST
OPERE

In căutarea timpului pierdut
I
Scrisori • La umbra fanilor în flori

ACADEMIA ROMÂNĂ
FUNDATIA NAȚIONALĂ PENTRU ȘTIINȚĂ ȘI ARTĂ
MUZEUL NAȚIONAL AL LITERATURII ROMÂNE

MARCEL PROUST
OPERE

In căutarea timpului pierdut
II
Cronica • Scrisori și Cenzuri

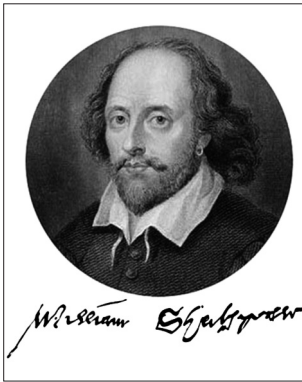
ACADEMIA ROMÂNĂ
FUNDATIA NAȚIONALĂ PENTRU ȘTIINȚĂ ȘI ARTĂ
MUZEUL NAȚIONAL AL LITERATURII ROMÂNE

WILLIAM
SHAKESPEARE
OPERE COMPLETE

I
Cenzuri

ACADEMIA ROMÂNĂ
FUNDATIA NAȚIONALĂ PENTRU ȘTIINȚĂ ȘI ARTĂ
MUZEUL NAȚIONAL AL LITERATURII ROMÂNE

William
SHAKESPEARE
(1564-1616)

Cel mai mare dramaturg al lumii, William Shakespeare, a pătruns la noi mai întâi prin spectacole date de trupe străine (austriece, italienești), apoi prin traduceri, făcute inițial prin filieră franceză, după aceea direct după originalul englez, primul asemenea traducător fiind junimistul P.P. Carp (tragedia *Macbeth*, 1864). În paralel cu primele traduceri apar și primele comentarii (la Cezar Bolliac, bunăoară) și influențe (ca în poezia și nuvelistica lui Gh. Asachi), preocuparea pentru scriitorul englez crescând vertiginos o dată cu Eminescu, în a cărui operă intertextul shakespearian se îmbină cu comentariul și cu elogiul neprecupețit al supremului model: „Greșind cu tine chiar iubesc greșala: / S-aduc cu tine mi-este toată fala”, mărturisește poetul în postuma *Cărțile*. Model este „geniala acvilă a Nordului” și pentru Caragiale, dat ca exemplu pentru naturalețea și vigoarea de „tată zdravăn” cu care își construiește eroii, de

pildă pe unul preferat de dramaturgul român: fabulosul Falstaff. Secolul al XX-lea aduce și primele studii, unele monografice, cum este *Miracolul shakespeareian* din cartea *Fenomenul englez* a doctorului în anglistică de la Sorbona, Dragoș Protopopescu, unul dintre cei mai valoroși shakespeareologi și traducători români. Puțin mai târziu, se poate vorbi de o veritabilă școală de traductologie shakespeareiană, alcătuită din Leon Levițchi, Dan Duțescu, Ion Frunzetti, Mihnea Gheorghiu, Dan Grigorescu și alții; critici de prestigiu ai literaturii române, ca Tudor Vianu, îi consacră studii de referință, Vladimir Streinu dă o traducere memorabilă a tragediei *Hamlet*, însoțită de un valoros comentariu, iar G. Călinescu, în *Istoria...* din 1941, îl folosește pe Shakespeare ca termen de raportare spre a dovedi europenitatea implicită a literaturii noastre (Vitoria din *Baltagul* și Anca din *Năpasta* ilustrează „cazul lui Hamlet feminin”, în poezia lui Emil Botta întâlnim un „hamletism sistematic” etc.). După Al Doilea Război Mondial, Shakespeare revine ca model inegalabil (e tematizată însăși imposibilitatea măsurării cu el) în creația unor mari scriitori, ca V. Voiculescu (în sonete) și Marin Sorescu (poemul *Shakespeare* și piesa de teatru *Vărul Shakespeare*). Dar lectorul interesat de „destinul” „marelui Will” în literatura română poate citi studiul cu care eminentul anglist Dan Grigorescu își prefătează ediția de față, care selectează ceea ce acesta consideră a fi cele mai bune traduceri românești.

*

Ediție îngrijită, studiu introductiv (*Shakespeare în România – schiță de istorie*), cronologie, note și comentarii de Dan Grigorescu. Studiu introductiv (*Miracolul shakespearian*) de Dragoș Protopopescu. Cuvânt înainte de Eugen Simion:

- 304. Opere**, vol. I, 2007, CLXXXVI+1038 pag. **Comedii:** *Zadarnicele chinuri ale dragostei* (traducere de Ion Frunzetti și Dan Grigorescu); *Comedia erorilor* (traducere de Ion Frunzetti și Dan Duțescu); *Cei doi tineri din Verona* (traducere de Mihnea Gheorghiu); *Îmblânzirea scorpiei* (traducere de Dan A. Lăzărescu); *Mult zgomot pentru nimic* (traducere de Leon Levițchi); *Cum vă place* (traducere de Virgil Teodorescu); *Visul unei nopți de vară* (traducere de Dan Grigorescu).
- 305. Opere**, vol. II, 2007, 1186 pag. **Comedii:** *A douăsprezecea noapte sau ce doriți* (traducere de Mihnea Gheorghiu); *Totu-i bine când se sfârșește cu bine* (traducere de Ion Frunzetti); *Nevestele vesele din Windsor* (traducere de Vlaicu Bârna); *După faptă și răsplată* (traducere de N. Argintescu-Amza). **Poeme:** *Venus și Adonis* (traducere de Dan Grigorescu); *Necinstirea Lucreției* (traducere de Dan Grigorescu); *Jeluirea unei îndrăgostite* (traducere de Dan Grigorescu); *Pătimașul pelerin* (traducere de G. Ciorănescu); *Phoenix și turtureaua* (traducere de Dan Grigorescu). **Sonete** (traducere colectivă).
Vol. I-II: 92 lei.

Ediție îngrijită, cronologie, note și comentarii de Dan Grigorescu și revăzută de George Volceanov:

306. Opere, vol. III, 2016, 1696 pag. **Drame istorice:** *Regele Ioan* (traducere de Dan Botta), *Richard al II-lea* (traducere de Mihnea Gheorghiu), *Henric al IV-lea* (Partea întâi – traducere de Dan Duțescu; Partea a doua – traducere de Leon Levițchi), *Henric al V-lea* (traducerea de Ion Vinea), *Henric al VI-lea* (traducere de Barbu Solacolu), *Richard al III-lea* (traducere de Dan Duțescu), *Henric al VIII-lea* (traducere de Dan Grigorescu).

307. Opere, vol. IV, 2016, 1564 pag. **Drame antice:** *Titus Andronicus* (traducere de Dan Duțescu), *Iuliu Cezar* (traducere de Tudor Vianu), *Antoniu și Cleopatra* (traducere de Tudor Vianu), *Coriolan* (traducere de Tudor Vianu), *Troilus și Cresida* (traducere de Leon Levițchi), *Timon din Atena* (traducere de Dan Duțescu și Leon D. Levițchi), *Cymbeline* (traducere de Leon Levițchi), *Pericle*, *Printul al Tyrului* (traducere de Tașcu Gheorghiu), *Doi veri de stirpe aleasă* (traducere de George Volceanov).

Ediție îngrijită și note de George Volceanov:

308. Opere, vol. V, 2016, 1396 pag. **Tragedii:** *Romeo și Julieta* (traducere de Virgil Teodorescu), *Neguțătorul din Veneția* (traducere de Horia Gârbea), *Hamlet* (traducere de Violeta Popa și George Volceanov), *Othello* (traducere de Ion Vinea), *Regele Lear* (traducere de Mihnea Gheorghiu), *Macbeth* (traducere de Horia Gârbea),

Poveste de iarnă (traducere de Violeta Popa),
Furtuna (traducere de George Volceanov.
Vol. III-V: 260 lei.
Volumele III-V au apărut în colaborare cu Muzeul
Național al Literaturii Române.

Academia
Română

DICTIONARUL
GENERAL
AL
LITERATURII
ROMÂNE

P/R

Unives

Academia
Română

DICTIONARUL
GENERAL
AL
LITERATURII
ROMÂNE

P/A/B

Academia
Română

DICTIONARUL
GENERAL
AL
LITERATURII
ROMÂNE

ACADEMIA
ROMÂNĂ

M
DICTIONARUL
LITERATURII
ROMÂNE

I

€ Editura
Univers Enciclopedic

ACADEMIA
ROMÂNĂ

A
DICTIONARUL
LITERATURII
ROMÂNE

L

€ Editura
Univers Enciclopedic

Academia
Română

DICTIONARUL
GENERAL
AL
LITERATURII
ROMÂNE

P/R

€ Editura
Univers Enciclopedic

ÎN CURS DE APARIȚIE

Camil PETRESCU, *Opere*, vol. I (*Romane*)

Mircea ELIADE, *Opere*, vol. I-III (*Romane*)

Vladimir STREINU, *Opere*, vol. III-IV (*Publicistică*)

B. FUNDOIANU, *Opere*, vol. I-II
(*Poezii, Publicistică*)

Charles BAUDELAIRE, *Opere*, vol. I-II
(*Florile răului*, ediție bilingvă română-franceză)

T. MAIORESCU, *Opere*, vol. I-II (*Scieri filosofice*)

Marin SORESCU, *Opere* (*Jurnal*)

V. ALECSANDRI, *Opere*, vol. IV-V (*Teatru*)

Al. PHILIPPIDE, *Opere*, vol. I-II (*Poezii, Publicistică*)

Duiliu ZAMFIRESCU, *Opere* (*Corespondență, N-Z*)

N. IORGA, *Opere*, vol. VIII
(*Istoria literaturii românești, Addenda III*)

Oda

Nu credem în ^{noi} ~~noastră~~ orodala;
 Purmî tîmî, infîmîmîle sîi mîlîmî.
~~Coborîm~~ pîrîmî, sîe pîmî ~~stîp~~ în glîeala
~~Nîmîrîmîle~~

Du, iîlîl dîe aî "î don ~~rele pîmî~~
~~stîpîrîmî~~
 Voi sîi mî urc dîm sîmî ~~pîrîmîle~~ pîlîe,
~~mîmî~~ ~~nîlîpîmî~~
 Oclîmî sîi ~~nîmîlîe~~ rîsîlîor lî sîeua
 Sîrîgîrîtîlîi

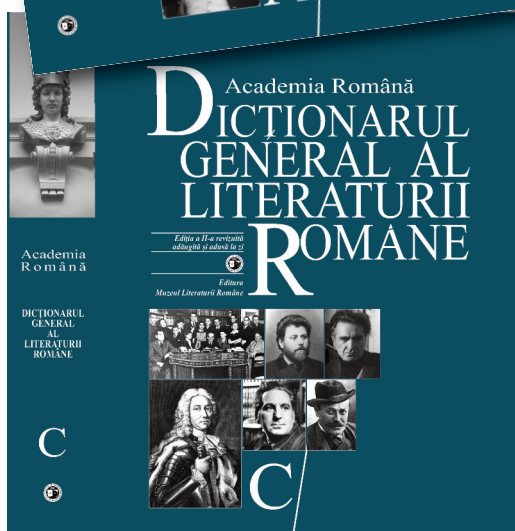
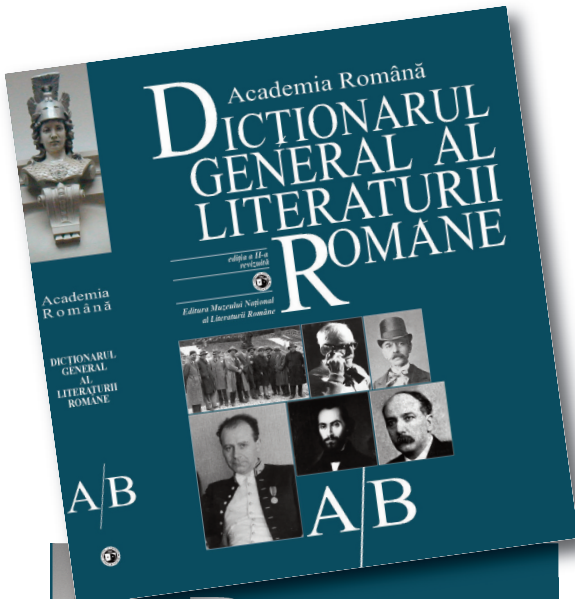
Cînd dîe dîlîe îu rîsîrîsî îi cîlîmî.
 Sîpîrîmî îu dîe dîm sî dîlîe
~~Sîmî îi~~ ~~îmîlîe~~ ~~îmîlîe~~
 Sîpîrîmî ~~îmîlîe~~ dîlîe rîsîlîor lî mîlîe.
 Nî nîmîrîmîle pîe.

Sîi rîmîe dîe ~~Sîmîrîmîlîe~~ rîmîe
 Trî-lî dîlîe trîrîlîe îlîbe Hîre,
 Nîmîmî rîmîe ~~îmîlîe~~ dîlîe sîi
~~Nîmîrîmîle~~ dîlîe rîmîe

15 ianuarie
 Ziua lui Mihai Eminescu
 Ziua Culturii Naționale

[Handwritten signature]

150

de volume

catalog 2000-2014

COLECȚIA OPERE FUNDAMENTALE

ACADEMIA ROMÂNĂ
Fundatia Națională pentru Știință și Artă

catalog 2000-2014

COLECȚIA

OPERE FUNDAMENTALE

catalog

2000-2014

COLECȚIA OPERE FUNDAMENTALE

CUPRINS

*CUVÂNT ÎNAINTE
de Eugen Simion / 5*

I. SCRITORI ROMÂNI / 21

II. CULEGERI, ANTOLOGII / 242

III. SCRITORI STRĂINI / 263

ÎN CURS DE APARIȚIE / 281

*Fundația Națională
pentru Știință și Artă*

*Str. Dem I. Dobrescu Nr. 11
București*

tel. +40-21-315 6754

*e-mail: office@fnsa.ro
www.fnsa.ro*